

(ካብ ናይ ውሽጢ ትሕዝቶ ዝተቐንጠረ)

እዚ ኩነታት ንምፍታሕ እንታይ ክግበር ኣለዎ ትብል?

“እቲ ሓሳባዊ ልኽነ መፍትሒ ህወሓት ባዕሉ ልባዕሉ ኣሰራርሕኩ ተለስተኻኽል እሞ ሽግርም ባዕሎም ኣቃሊሎም ጥዑይ ኣመራርሓ ክህልዎም፤ ጥዑይ ማለት እቲ ሕገ መንግስቲ ዝብሎ ዓይነት ኣመራርሓ ክህልዎም ተልፍትኑ። እዚ ሓደ እዩ።

ካልኣይ፤ እቶም ደገፍቲ ልብሃሉ ድፍኢት ገይሮም ንህወሓት ተተዕርዮ። እንድሕር ለይትዕርዮ ኸይንኩም ሃምዚ ገለ ኢሎም ብድፍኢት ኣባላቱይ ደገፍቲይ ልዕረየሉ መንገዲ ተልፍጠር እሞ ሃምኡ ተልገብሩ።

ሳልሳይ መንገዲ፤ ኣክቲቭ ኮይኑ ግን ኣባል ለ ደጋፊ ለ ለይኽነ ዜጋ ኢዱ ተለእትው። ጉዳይ ዓደይ ይምልከተኒ እዩ ልበለ ሓዱሽ ኣካል ንህወሓት ሞት ወይ ሕውየት reform or die ክብል ልኽእል ሓይሊ ተልህሉ። እዚ ሓይሊ እዚ ወይ ኣመሓይሹ ወይ ለለ ተቐየሩ ኢሉ ከገድድ ልኽእል በዓል ሓዱሽ ሓሳብ ተልመፅእ። እዚ እቲ መንእሰይ ክኾን ይክእል እዩ።

እዚ እንድሕር ለይኽነ ደማይ እቲ ራብዓይ መማረቢ እንታይ እዩ፤ ህወሓት ከይዱ ከይዱ ባዕሉ ክወድቕ collapses ክገብር ምዕባይ እዩ። እዚ ምስኮነ ምብልላዕ ይመፅእ/ ኣርማጌድዮን ይፍጠር ማለት እዩ። በቃ!

ምክንያቱ እቲ መንእሰይ ሓዱሽ ውድብ እንድሕር ክፈጥር ለይኽኣለ፤ ማለት ክእርሞም ፈቲኑ ምስ ኣበይዎ እሞ ናይ ባዕልና ክንፈጥር ኢና ክብል እንድሕር ለይኽኣለ፤ እዚኦም እዮም ክፀንሑ ማለት እዩ። እዚኦም ለለ ንባዕሎም እውን ክእርሙ ኣይከኣሉይ። ንኣባሎም ደጋፊኦም እውን ክሰምዑ የኻኣሉይ። ክደፍኩም ልኽእል ለ የለይ። ኩሎም ሓሳባውያን መፍትሓታት ክሰርሑ እውን የኻኣሉይ። ሽዑ እቲ ናይ ማእኸላይ መንግስቲ ስልጣን እናደኸመ ይኸድ፤ በብክልላቱ ለለዉ መንግስታት ነናይ ባዕሎም የጠናኸሩ። በቲ ማእኸላይ መንግስቲ የንእዘዘይ ምባል ይጅምሩ። ሰለዚ ህወሓት ትደክም ጥራይ ለይኽነስ ጠቐላልኡ ኢትዮጵያ ትብሃል ኣብ ሽግር ትወድቕ፤ ክትበጣጠስ ትክእል ማለት እዩ። እዚ ትክክለኛ ፀገም እዩ። ኣርማጌድዮን ማለት እቲ ክስዕብ ልኽእል ምጥፍፋእ ማለት እዩ።”

ትሕዝቶ

1) “ፍትሒ ማለት ብሓፂሩ ናይ ኢ ድኻ ምግናይ ማለት እዩ” ኣቶ ሙሉጌታ ኣረጋዊ

2) ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳብ “ብሄር ኣጋኣዚያን” ብኤርትራን ትግራይን ኣብ ማሕበራዊ መራኽቢ ሓፍሽ መሠረት ዝገበረ ትዕዝብቲ

ገብረ ሥላሴ ኣርኣያ

3) ዕዮ ገዛ ጋንታታትና... ኣምበስ ተወልደ

4) ሙዚቃ ትግራይ (ትግርኛ)፣ ፍቱን መጠበሪ ዉቃብ ብ ኮረንቲ

5) ጽጋቡ ገ/ማርያም (ወዲ ገሬ)-ኣብ ንሕንሕ ብሽክሌታ ቱር ደ ፍራንስ 2017 ብ ፍትሓዊ ሕሩይ

6) ቅንያት ቅዱስ የውሃንስን ባህልናን ሆየ ኣብ ከባብታት ሰለኽለኻ (ብ ይርጋ ገብረመ ድህን (HaHu Ethiopia)

ኩነታት ንምዕራይ ወይ ንምልዋጥ ኣብ እንገብር ዘለና ንጥፈት ክእረሙ ዘለዎም ነጥብታት ፡

ማንጂንግ ዳይሬክተር

ጌታቸው ኣረጋዊ

ኣድራሻ፡-

+251 911 05 77 47

E-Mail:

gechuwurayna@gmail.com

or

gechdwet@yahoo.com

ዓምደኛታት

ሙሉ-ወርቅ ኪ/ማርያም

ናሁሰናይ በላይ

ኣቤል ጉዕሽ

ተ/ሚኪኤል ኪ/ማርያም

ኣምበስ ተወልደ

ኮረንቲ

መፅሕፍት ውራይና

ብውራይና ስራሕቲ

ሚዲያን

ኪነጥበብን ሓ/ዝ/ው/ማ

እና ተዳለውት ማሕበራዊ፣

ኢኮኖሚያውን

ፓለቲካውን ዛዕባታት

እትድህስስ ወርሓዊት

መፅሕፍት ውልቀ እያ፡፡

1) ኣነ እየ ዝፈልጠልካ ዝብል ዕቡይነት ነወግድ!

እዙይ ብወገን መሪሕነት ገዛኢ ውድብ ይኹን ብወገን እቲ ለውጢ የድሊ እዩ ኢሉ ዝነጥፍ ዘሎ መንእሰይ ዝርኣይ ዘሎ ዘየድሊ ዝንባለ እዩ። ኣነ ኢየ ዝፈልጠልካን ዝውስነልካን ዝብል ዕቡይ ኣረኣእያን ኣካይዳን ኣብ ትግራይ ኣብ ኩሉ ዘፈራትን ቤት ዕዮታትን ዝተለመደን ከም ባህሊ ዝማዕበለን ዝገንገነን እዩ ኮይኑ ዘሎ።

ኣስፋው ገዳሙ ከም ዝበሎ እዞም ዕቡዮያት “ንትግራዊይ ካባና ንላዕሊ ዝሕለቕ የለን ዝብሉ ተጋሩ ኣለው። ትግራዊይ ከንዲ ድላዩ ይበደል ካብታ ንሕና ዝፈቐድናሉ ንላዕሊ ዓው ኢሉ ከእውይ የብሉን ኢሎም ይኣምኑ። ኣበይ ከም ዘሕመካን ከም ዘላሕየካን ንሕና ኢና እንፈልጠልኻ ይብልዎ። እግረይ ኣሳሕይኒ እንትብል፣ ኣይ ኢድካ እዩ ዘላሕየካ ዘሎ ይብልዎ። ኣብ ዘየሳሕየካ ኣካሉ ንክሓኽኽ ፅዕንቶ ይገብሩሉ። ባዕሎም መርመርቲ፣ ባዕሎም መድሓኒት ኣዘዘቲ ክኾኑ ይደልዩ። ነቲ ዝኣዘዙዎ ኹሉ ተቐቢሉ ዝፍፅም «ፅሩይ ትግራዊይ...ወዲ ላሕምና» ይብልዎ። ካብ ትእዛዞም ወጻኢ ንዝኾነ ግን ተጎጂሎም ክሓዲ ዝብል ፀለሎ ይልጥፍሉ።” ኢሉ ይገልጾም ኣስፋው።

ብዛዕባ መንግስትን ሃገርን ብዘይካ ንሶም ካልእ ዝሓሰብን ክሓሰብ ዝግበኣን ከም ዘሎ ዘይቐበሉ፣ ንሕና እንተዘይንህሉ ፀሓይ ኣምበረቐትን፣ ፅሩይ ኣክሲዮን ኣምሃለውን ክብሉ ዝህንደዱ፣ ፀገም እንተሃልዩ እውን ብሰንኪ ካልእ ደጋዊ ኣካል እምበር ብሰንክና ፍፁም ከጋጥም/ክኾን ኣይክእልን እናበሉ ዝልፍልፉ፣ ስራሕትና ኣዝዮም ውፅኢታዊ፣ በሰር ዘይብሉም፣ ፅፋ-ፋትን እኹላትን እዮም ኢሎም ዝካትዑ፣ ኣብቲ ዝተሰርሐ ስራሕ እዚኣ ጎዲላ እም ትስተኻኽል እንተይልካ ቀልጢፎም ከም ፀላኢ ዝፍርጁ.....ወዘተ ክንቃለሶም ዝግባእ እዮም።

2) ብዘመዝገብናዮም ዓወታት ንዓግብ ከይንህሉ ንጠንቀቕ!

3) ኣብ ሕለፍ ታሪኽ ጅግንነት ምንጥልጣል ጠጠው ነብል

4) ንዚ መንእሰይ ወለዶ ኣይንፍረሓዮ

5) ንደማመፅ፣ ንህዝቢ ነዳምፅ

6) ሚዲያ ትግራይ ካብ ንውለቀ ሰብ መሰርሒ ፕሮፖጋንዳነት ወጺኦን ኣብ ትግራይ ዘሎ ጭቡጥ ኩነታት ከቃልሓ ንቃለስ

7) መድረኽ ለውጢ ከየምልጠና ወይ ብዘይ ኮነ ሓይሊ ከይጭወ ንጠንቀቕ

8) ሓቂ ዘይኮኑ ግን ከም ሓቂ ዝውሰዱ ዘለው ነገራት ንኣርገም

9) ሸም መራሕትናን ጀጋኑንናን ብንእሽተይ ጉድለታቶም እናኣተና ኣይነናኹ፣ ኣይጠቐመናን፣ ካብ ጎረባብትና ንመሃር

10) መድረኽ ክትዕ ነማዕብል፣ ዴሞክራሲ ካብ ዝኾነ ሓይሊ ተወሃቡ ዝምዕብል ኣይኮነን

11) ኣብ ደቀቐቲ ነገራት ኣይነትኩር፣ ሓፈሻዊ ነገራት እንትንርኢ እቲ ንእሽተይ ነገር እግረ መንገዱ ይፍታሕ። ንትግራይን ህዝቢ ትግራይን ዝሓልዩ፣ ንግፍዒታት ህወሓት ዝቃወሙ ዝመስሉ፣ ግን ዕላማኦም ኣንፈት ምስሓት ዝኾነ ነለልዮም። ነቶም መሰረታውን ዓባይትን ዛዕባታት ገዲፎም ኣብ ዘይረብሑ ጉዳያት ሕቱኽቱኽ ዝብሉ ናብ ዓብዩ ዛዕባ ነደይቦም።

12) ሳይነሳዊ መንገዲ ንክተል፣ ኣብ ግምት፣ ወረን ሸርሕን ዝብሉ ነገራት ኣይነፀመድ ኣብ ጭቡጥ ነገራት ነድህብ ንሱ እዩ ሳይነሳዊ

13) ለውጢ ከይቆራረፅ ንፅዓር፣ ኣብቲ ዘለና ንወሰኽ፣ ካብ ዜሮ ምጅማር ክህሉ የብሉን። ካለኣት ዝማዕበላ ዓድታት ተሞኩረኣን ንርኣይ

14) ኣንነትን ነሃተይ ግደን ዝብል ነወግድ፣ ንቃለሶ ሕማምና እዩ

15) ዘይግበኣም ውሱናትን ወሰንትን ፈሊና ወቕዕና ስልጣን ናብ ህዝባውያን ንመልስ

ወዘተ።

“ፍትሒ ማለት ብሓዲሩ ናይ ኢድኻ ምግናይ ማለት እዩ”

አቶ ሙሉጌታ አረጋዊ

ውራይና፡ ካብ ድሕረ ባይታኻ ዶ ክንጅምር? ተመሃራይ ኮይንካ እውን ተአሲርካ ምንባርካ ስለ ዝሰማዕኹ ንሳ እውን ትምልእ ክነብላ ኢለ እዩ ድሕረ ባይታኻ ዝብለካ ዘለኹ?

አቶ ሙሉጌታ አረጋዊ፡ መቐለ ተወሊዶ ዓብዮ፡ አብ መቐለ እውን ተማሂረ፡ ናብ አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ኣትዮ ፊሎዞፊ ዲፓርትመንት ይመሃር ነይረ፡ ራብዓይ ዓመት ምስ በፃሕኹ ደርጊ አሲሩ፡ ካብ 1976 ከሳብ ኢህወደግ ሃገር ዝሕዝ 1983 ዓ/ም ኣብ ቤት ማእሰርቲ ነይረ፡

ውራይና፡ ምክንያት መእሰሪኻ እንታይ እዩ ነይሩ?

አቶ ሙሉጌታ አረጋዊ፡ ወያነ ኢኻ ዝብል እዩ ነይሩ፡ ኣነ ግን የነበርኹይ፡ ስኽ

ኢልካ ሰብ ይሕፈሰሉ ልነበረ እዋን እዩ፡ ካብ ካምፓስ ወሲዶምና ኣነ 7 ዓመትይ ፈረቓይ ተአሲረይ፡ ኢህወደግ ምስአተወ ኢና ወጂእና፡ ጥሒስና እውን ኢና ወጂእና ብስርዓት ኣይኮናን ዝወፃእና፡ ብድሕሪኡ ናብ አዲስ አበባ ምስተመለስኩ ራብዓይ ዓመት እዩ ነይረ፤ ፊሎዞፊ ዲፓርትመንት ተዓፅዮ ፀኒሑ፡ ብደርጊ እዩ ተዓፅዮ እቲ ዲፓርትመንት፡ ከም ብሓዲሽ ካልእ ዲፓርትመንት ከትኣቱ ትኽእል ኢኻ ኢሎምኒ ቤት ትምህርቲ ሕገ ኣትዮ፡ ካብ Law ዝተመረቐኹ ብ1987 ዓ/ም ይመስለኒ ብናትና፡ ብፈረንጂ 1995 ማለት እዩ፡ ብድሕሪኡ ኣብ ፕራይቬታይዜሽን ስራሕ ጀግረ ነይረ ን10 ወርሒ ዝኸን፡ ብድሕሪኡ ንአሜሪካ ኮይደ፡ ኣብኡ እዩ ዘለኹ፡

ሕዚ መዲኦኻ ዲኻ ጠቐሊልካ?

አነ መዲአ በሃሊ እየ። ብፈረንጂ ብ2009 መፅዕ ነይረ፤ ከሳብ 2013 ፀኒሐ እየ። ሽዑ ዝነበረ ትልመይ ኣይተሳኸዐይ። ላይሰንሰይ ኣይተወሃበኒይ። መንግስቲ ኣይኾንይ ለ ኣይብለካይ ይኾንዩ ለ ኣይብለካይ። ምንግልታዕ ነይሩ። ሰለስተ ዓመትይ ፈረቓይ ተፀብቦዩ ምኳን ምስ ኣበዩ ተመሊሱ። ብቻ ናተይ ፀገም እንታይ መሲሉካ ወፃኢ ልነብር ዓይነት ሰብ የኾንኩይ። ወፃኢ ኮይነ ለ ብዛዕባ ዓዲ እየ ልሓሰብ። ሕዚ ለ ሃምኡ እየ ኣኒኢኹ። ኣነ ንማንም ሰብ ኣይውክልይ ። ንባዕለይ እየ ልውክል። ናይ ፖለቲካ ፓርቲ ኣፊሌሽን የብለይ። ፍሉይ ዝደልዩ ረብሓ/ስፔሰፊክ ኣድቫንስ ልገብር ኢንተረስት የብለይ። እንድሕር ተመቐዩኒ ኣብዚ ይነብር ተለይተመቐዩኒ ይኸድ።

ኣዲስ ኣበባ ዩኒቨርስቲ ተምህር ኢኻ። ከመይ ኢኻ ተምህር? ማለቱይ ቀዋሚ ወይ ግዘያዊ? እንታይ ዓይነት ኮርስ?

ብግዘያዊ/ብፓርት ታይም እየ ለምህር ለኹ። ምኽንያቱ የወሰንኹይ። ናተይ ድልየት ኣብዚ ብቐዋሚነት ከነብር እዩ። ግን ኩነታት እየ ልውስኖ።

ኣብ ሚዲያታት ማለት ኣብ ቪኦኤ፣ ኣብ ሪፖርተር፣ ኣብ ዛሚ ብቻ ኣብተን ዘለዎ ሓሳባት የሸራሸራ ዝብሃላ ሚዲያታት ርእይቶታትካ ትህብ ኢኻ። ሕዚ ድማ እቲ ኩነታት እውን ከምኡ ይጠልብ ኣሎ። ውራይና እውን ኣብ ናይ ዓድና ብፍላይ ድማ ኣብ ናይ ትግራይ ኩነታት ምሒር ጠመተ ገይራ ትሰርሕ። ከምዚ ዘፍርሕ ኩነታት እንተሎ ድማ እንታይ ንግበር ኢላ ናይ ዘተ መድረኽ እየ እትኸፍት እዎ ቡቲ ሞያኻ መንፅር ብምርኣይ ንምጅማር፤ እዚ ስርዓት እዚ ከም ስርዓት ሓደግኡ ተባሂሉ ዝዝረብ ምስ ፍትሕን ልዕነት ሕግን ዝተኣሳሰረ እዩ። ስለዚ ፍትሒ እንታይ እየ ካብ ዝብል እውን እንተንጅምር?

ፍትሒ እንታይ ምዃኑ ልፊልጦ ገና ህፃን ላሃለኹ እዩ። እነይ እንታይ ትብለኒ ነይራ ህፃን ናሃለኹ ንሓደ ሰብ ሕማቕ እንድሕር ገይሩ ናይ ኢድካ ይሃብኻ ትብል ነይራ። እዎ ፍትሒ ማለት ብሓዲሩ ናይ ኢድኻ ምግናይ እዩ። ፅቡቕ ልገበረ ፅቡቕ የግኒ። ሕማቕ ልገበረ ደማ ሕማቕ የግኒ። ስለዚ ፍትሒ ናይ ኢድካ ምግናይ እዩ።

ሕግን ፍትሕን ከ እንታይ እዩ ርክቦምን ፍልልዮምን?

“እዚ ሕገ መንግስቲ እዚ ነዚ መንግስቲ እዚ ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ እዩ። ናይ ሕገ መንግስቲ ኣገዛዝኣ ለይኹነስ ናይ ኢህወደግ ኣገዛዝኣ ወይለ ናይ ሰባት ኣገዛዝኣ እዩ ለሎ ኣብ ኢትዮጵያ ”

ፍትሒ ናይ ሕገ መንግስቲ እዩ። ልኡብነት ብጃንሆይ ጊዜ ብህገ ኣምላክ እንተተባሂረካ ደው ኢኻ ትብል። ሕገ ኣምላኽ ኢሊካ ስኽ ኢልካ እንተከይድኻ እቲ ኻልእ ኣብኡ ልነበረ ሰብ ዋይ ብሕገ ኣምላኽ ላበለካስ ሱቕ ኢልኻ ትኸድ ለኻ እየ ልብለካ። ሃመይ እየ እዚ ትብሃል። ዋላ ኣነ ኣርኪብሉ እየ እዚ። ሀዚ ናይቲ ህዝቢ sense of justice ተግባራዊ ንምግባር እየ ሕገ ለድልየካ ማለት እዩ። ምስ ሞራሊቲ ዝተተሓዘ እዩ። ምስ ሕማቕይ ፅቡቕይ እትብሎ ነገር ልኸድ እዩ። ስለዚ ሰብ ናይ ኢዱ ንኸግኒ ዘኸእል መሳርያ እየ ሕገ ማለት። ሓደ ሓደ ጊዜ ሕገይወፅእ ዶ ፍትሓዊ የኾነይ ትብል። ፍትሓዊ የኾነይ ከትብል ተለኻ ናይ ኢድካ የኾነይ ልህብ ማለት እዩ። ለየቕፅዕ ነገር ንከቕፅዕ ልገብር እየ ማለት እዩ። ወይ ለ ብግልባጡ ማለት እዩ። ሽዑ ትጨቓጨቕ። ዙ ናይ ግብረ ራዕዲ ሕገ ሽግር ኣለዎ፤ እዚ ከምዚ ዝበለ እውን ፀገም ኣለዎ ከበሃል ተሎ ምስቲ ናይ ፍትሒ ድልየትካ ስለልፃፃእ እየ ማለት እዩ። ሃመይ እየ ኣብ ሓደ ዓዲ ጋዜጠኛ ስለልፀሓፈ ኣሸባሪ ትብሎ ለኻ? ፍትሓዊ እየ ማለት ድዩ? ኢልካ ኢኻ ትሓሰብ ‘ለኻ ማለት እዩ። ንኣብነት ሕገ ኣፓርታይድ ሕገ እዩ። ግን ፀሊምይ ዓዕዳይ ልልበይኖም ከነብሩ እየ ልገብር። ዓዕዳ ካብ ፀሊም ልሓሽ እየ ኢሉ እየ ልኣምን። ግን ፍትሓዊ የኾነይ። ምኽንያቱ ወዲ ሰብ እዚ ድዩ deserve ልገብር ኢኻ ትብል’ለኻ ማለት እዩ። እዚ ድዩ ልግብኣ? ወዲ ሰብ ፈላሊኻ ምርኣይስ ምስ ናይ ወዲ ሰብ ናይ ሕልና ሚዛል ልከድ ድዩ? ዝብል ኢካ ተልዕል። ከምዚ ብምዃኑ እቲ ወሳኒ ሕገ ከኾን የብሉይ።

እቲ ሕገ ለውፅእ ኣካል ፍትሓዊ እየ ኢሉ እየ ለውፅእ። ንፀሊም እዚ እየ ልግብኣ፤ ዓዕዳይ ፀሊምይ ሓደ የኾነይ እየ ልብ’ሎ። እኒ ሰቕራጦስ ባዕሎም ባርያይይ ካልእይ ማዕረ ሰባት እዮም ኢሎም ኣይሓስቡይ ነይሮም። ስለዚ ንዓኣቶም ሓደ እዮም እንተኢልካዮም ኣንፃር ፍትሒ ገይርካ ማለት እዩ። ስለዚ ናይ ፍትሒ ነገርምስቲ ናይቲ ማሕበረሰብ ሓቢሩ ልዓቢ እውን እየ ማለት እዩ።

ልዕልነት ሕገ ክንብል እንተለና እንታይ ማለትና እዩ?

ልዕልነት ሕገ ማለት እማ ካብ ታሪክ ልመፀ እዩ። መጀመርያ ልተጠቐሙሉ ኣሜሪካውያን እዮም። ቅድሚኡ ናይ ቤት እምነት ልዕልነት ዝብሃል ነይሩ። ኣብ ኢንግላንድ

ቸርች ጀሚሩ ከሳብ ናይ ፍረንች ሪፖሎሽን ቀስ ብቀስ ዓብዩ። ኣብ ኢንግሊዝ ኣብ ሚድል ኤጅ ዝብሃል ከሳብ ኢንላይትመንት ሽባቢ ኣባል ኢንግላንድ ቸርች ለይኹን ሰብ ይቐተል እዩ ነይሩ። እቲ ቸርች ሓይል እዩ ነይሩ። ብድሕሪኡ እቲ ናይ ቸርች ሓይሊ ላተዳኸመ ኸይዱ ናይ ንጉስ ሓይሊ ላበርትዕ መፅዕድ። ብድሕሪኡ ለ ናይ ፓርላማ ሓይሊ እናሓየለ መሂኡ። ትሪኦ ኣለኻ ዓዲ ኢንግሊዝ ከሳብ ሕዚ ንግስቲ ኒኡ። ግን ንዝተወሰነ ጊዜ እያ። ከምዚ እናበለ ኣብ ኣሜሪካ በሂሑ። ድሓር ኣብ ኣሜሪካ ጀን ኣዳምስ ዝብሃል እቲ ካልኣይ ፕረዚደንት እታ ሃገር ዝነበረ እዩ፤ ኣብ ታሪክ ከሳብ ሕዚ law of men እዩ ነይሩ ኢሉ። ንኣብነት ናፖልየን ቦናፓርቲ እንተርእይኻዮ I am the sate እዩ ልብል። ስለዚ ድማ I am the lawእዩ ልብል። እዙ ሰብ እዚ ፍረንች ሪፖሎሽን ናተኻየደ ልመፀ ሰብኣይ እዩ። ፍረንች ሪፖሎሽን ከካየድ 'ተሎ እቲ ናይ ኣሜሪካ ሪፖሎሽን ለ ዳርጋ ሽዑ እዩ ተካይዱ። እቲ ሕገ መንግስቶም ብናይ ክልተ ሰለስተ ዓመት ኣፈላላይ እዩ ተፅሒፉ። ሽዑ እንታይ እዮም ኢሎም ጀን ኣዳምስ ካብ ደጊም ናይ ሰባት ኣገዛዝኣ ተሪፉ ናይ ሕገ ኣገዛዝኣ ከመፅእ ኣለዎ። እዚ ምስቲ ናይ ኣሜሪካ ሕገ መንግስቲ ምፅሓፍ ተተሓሒዙ እዩ ተላዒሉ። ካብ ሽዑ ጀሚሩ ሕገ ብፅሑፍ መልክዕ ከትሓዝ ጀሚሩ። ቅድሚኡ ሕገ ብፅሑፍ ሰፊሩ ኣይፈልጥዩ። ምእንቲ ክንፈልጦ ዲክሌር ከግበር ኣለዎ። ብለይንፈልጦ ሕገክንግዛእ የብልናይ። ብለይፈልጦ ሕገ ልግዛእ ብሰብ ልግዛእ ማሕበረሰብ እዩ። ብሕገ እንድሕር ንግዛእ ኮይና ክፅሓፍ ለዎ ልብል ሓይል ምንቅስቃስ መፅዕድ። ሃምኡ ስለልኸኑ እዩ እውን ክልተ ሰለስተ ዓመት ልወደኦሎም።ብድሕሪኡ እዩ ሕገ ምፅሓፍ ስሩዕ እናኸነ ልመፀ፤ ብሕገ መንግስቲ ደረጃ።

ስለዚ ልምንታይ እዩ እቲ ምፅሓፍ ለድሊ ሎ እንተተባሂሉ ንኣብነት ኣብ ኢትዮጵያ ሓደ ሕገ ብነጋሪት ጋዜጣ ተለይወፅዮ ሕገ የኸነይ ማለት እዩ። ንምንታይ እዩ እዚ? ምእንቲ ሰብ ክፈልጦ እዩ። ሰብ ብለይፈልጦ ሕገ ኣይግዛእይ። ብፅሑፍ ናይ ምስፋር ኣድላይነት እዚ እዩ። ህዝቢ ክፈልጦ ልግበር'ሎ ንሱ ገዛኢ ስለልኸኑ እዩ።

ካልእ ብፍልስፍና ደረጃ እውን ለምፅእዎ ክልተ ኣካላት እዩ እኒኡ። እቲ ሓደ ካብ ጀምስ ሆብስ ዝብላ ፍልስፍና እዩ። እቲ ካልእ ድማ ካብ ጀንሎክ እዩ። ክልቲኦም እንግልዛውያን እዮም። ሆብስ እንታይ እዩ ኢሉ፤ ደቂ ሰባት ክርእዮም ተላኹስ ኢሉ፤ ስሱዓት እዮም። ነንባዕሎም ዝበላልዑ ዝጠፋፍኡ እዮም። በዚ ምክንያት እዚ መንግስቲ ኣብ ለይብሉ ከባቢ ሰብ ንሰብ ልበላልዓሉ፣ ልጠፋፍኣሉ፣ እዩ። ናይ ተፈጥሮ ሕገ ለይቕለውሉ እዩ፤ ይብል። ንሱ ናይ ተፈጥሮ ሕገ ልብሎ ባዕልኻ ንባዕልኻ ምቕፅፃር ለይምኸኣል እዩ። ህይወት ክቕፅል ምግባር ማለት እዩ ይብል ሆብስ። እዚ ኹሉ ንምድሓን መንግስቲ የድልየና ድማ ይብል። ስቴት! ንሱ መንግስቲ ልብሎ'ሎ ኣካል ለይተወሰነ ሓይሊ ክህልዎ ኣለዎ ይብል። ምኸንያቱ ንስኻ ካብ ብሃም ባዕልኻ ልበለ ሰብ እትመውት ኩሉ ስለጣን ሃቦ፤ ንሱ ድማ ኩሉ ነገርካ ይሓልውኻ ዝብል ፍልስፍና እዩ። እዚ እቲ ሓደ ፍልስፍና እዩ። እዚ ሰብ ብሓይሊ ከግዛእ ኣለዎ እዩ ልብል። መሰል ዝብሃል ነገር ካብ ሰብ ተቐንጢጡ ነቲ ሓደ ሓይል ክውሃብ ኣለዎ እዩ ንሱ የመሓድሮ እዩ ልብል።

ጀን ሎክ ድማ መፅዕድ። ሰባት ልክዕ እዩ ፀገማት ኣለዉዎ እዮም። ግን ሃምቲ ቶማስብ ሆብስ እትብሎ የኸነይ። ሰብ at the same time reasonable ለ እዩ። ይሓስብ እዩ። ብሰላም ለ ክነበር ለኸኣል ዓይነት ተፈጥረሎ ኣለዎ እዩ። ባዕሉ ብድልየቱ እርስበርሱ ተሰማሚዑ

“ሕዚ ናይ ህወሓት ሰባት ኣብ ሽግር ኣትዮም ለለዉ እቲ ህዝቢ እውን ኣብ ፀገም ኣትዮ ለሎ እቶም ህወሓት ሕማቓት ስለልኸኑ የኸነይ። ሰባት ስለልኸኑ እዩ።”

ብሰባል ኮንትራክት ክነብር ይኸእል እዩ ዝብል ኣምጺኡ። ቶማስ ሆብስ ሰባል ኮንትራክት ልብሎ ነቲ ጎይታ ህይወትካ ሳራንደር ምግባር ማለት እዩ። ጀን ሎክ ግን እቲ ኣግሪመንት ኣብ መንጎ ሰባት ለ ክኸን ይክእል እዩ። ሰባት ኮፍ ኢሎም ተሰማሚዎም ብዝደልይዎ መንግስቲ ከመሓደሩ ይኸእሉ እዮም በሃሊ እዩ። እቲ መንግስቲ ድማ as the result of the consent of እቲ ተሰማማዒ ክፍጠር ይኸእል እዩ። እቲ መንግስቲ ዝብሃል ብኣበሃሃላ ጀን ሎክ እቲ ዝተሰማምዐ ህዝቢ ልሃቦ ሓይሊ ወይ ለ ስልጣን እዩ ልህይልዮ። ካብኡ ወፃኢ እንድሕር ክኸይድ ኢሉ ዓመፅ ክልዕሉ ይኸእሉ እዮም እዩ ልብል ጀን ሎክ።

ስለዚ ናይ ሆብስ ናብ ሞናርኪ ግዛት እዩ። ሓይሊ ናይ ሰባት እዩ ልብል። ጀን ሎክ ግን ናይ ህዝቢ ድልዩት ከንፃባርቕ ልኸኣል ተኣኣዚ ህዝቢ መንግስቲ ምፍጣር ይክእል እዩ እዩ ልብል። ካብኡ እዮም ወሲዶምዎ። ሎክን እዩ ልብሃል ዙ ሊብራሊዝም። ካብኡይ ካብ ምንቲስኮ ልብሃልይ እዮም ወሲዶምዎ። ስለዚ ክልተ ዓይነታት መንግስቲ እዮም ክህልዩ ልኸኣሉ። ሓደ ዘይተደረተ ሓይሊ ዘለዎ ውልቀ መላኺ መንግስቲ ወይ ለላ ናይ ህዝቢ ውክልና ለለዎ ብትእዛዝ እቲ ህዝቢ ልነብር መንግስቲ።

ካብዚኦም ክልቲኦም ዓድና ልትጥቀመሉ ለላ እቲ ካልኣዎይ እዩ። Democratically represented መንግስቲ እያ ትጥቀም ለላ። ልኣላውነት ህዝቢ እዩ ልብል ናይና። ህዝቢ ናይ ብምልኡ መሰላት ፍልፍል እዩ። ሕዚ መሰል ሓዝካ ጥራይ ክንበል ስለለይከኣል፤ ሃምቱ ክልቲኦም ፈላስፋታት እውን ልበልዎ እቲ ህዝቢ ይህሊ፤ ካብኡ ንሱ ደልይዎ እዩ እቲ መንግስቲ ልመፅእ። ስለዚ ናይ ህዝቢ መሰላት ናይ ህዝቢ እዩ። ማነጅ ንኸንብረካ ኢኻ ልተወሰነ ቆንጢርካ ልትህቦ። ካብኡ እቲ ንመንግስቲ ልሃብኻዮ መሰል እዩ ፕራክቲስ ልገብር። እታ እትህቦ መሰል ግን limited, controlled and divided እያ ክትኾን ለለዎ

ልብሃል እውን ነዚ እዩ። ሃምቲ ሆብስ ልበሎ መንግስቲ ሃምድላዩ ንኸይገብር እዩ። ዲቫይድድ ማለት እታ ልተውሃበት ስልጣን ንሕጊ መውፅኢ፣ ንፈጻሚ ንተርጓሚ ተሃቢላ ትከፋፈል። ንሳቶም ለለ ለልባዕሎም ይተሓላለወ፤ ኮንትራልድ እዩ ንብል። ሃምዚ ልበለ ስልጣን እዩ ተሃቢብዎ ኒኦ ቱ መንግስቲ።

ሃምዚ ኮይኑ ለ እቲ መንግስቲ እንድሕር ከሕይወ ደልዩ እቲ ህዝቢ ናይ ምብራር ሪኮል ናይ ምግባር ሓይሊ ኣለዎ። ንኣብነት ኣብ ናይና ሕገ መንግስቲ ሃምዲልብል ኒኦ እዩ። ሰዓት እውን ትፅባብ የብልኻይ ከሰብ መረጃ ልመፅእ። ልወከልከም ይውረዱላይ ከትብል ትኸእል ኢኻ። ሰዓትካ ተፀቢኻ ለ ልደለኻዮ ከትመርፅ ትኸእል ኢኻ። እንድሕር ምርጫ የለይ ኢሉኳ መንግስቲ፤ ዓሚፁኳ ኣሎ ማለት እዩ። by the way መንግስቲ ይዕምፅ እዩ። እንድሕር ሃምዲ ገይሩ ንሰኻ እውን ናይ ምዕማፅ ናይ ሞራል ሓላፍነት ኣለካ። እዚ እያ እታ ናይ ጆን ሎክ ሓሳብ።

ናብ ዓድና እንድሕር መደና፤ እዚ ኩሉ እዚ ኣለና እዩ። ብቲዮሪ ማለት እዩ። ዋላ እኳ ናይ ፕሬዚደንቫል ፓርላመንታል ልብሃል ኣፋላላይ ይሃሉ ግን ኣለና እዩ። ናትና እኳ ናብ ና እንግሊዝ ይቐርብ ካብ ናብ ና ኣሜሪካ። ብርግፅ ኣብ ፓርላመንታሪ እቲ ስልጣን ቅልፅልፅ ልበለ የኸነይ። እኩብ እዩ። ብፍላይ ናይ ብርክት ልበላ ተቐውምቲ ውድባት ለለዎ ተለይኮይኑ ከቢድ እዩ። ናይ ኢትዮጵያ ሕዚ ሸጊሩ ለሎ ንሱ እዩ። ፓርላመንታሪ እዩ ግን ሓደ ፓርቲ እዩ። ናይ ፓርላማ ኣምባጋንነት ኣሎ። ተቐውምቲ ፓርቲታት ለይብሉ ፓርላማ ብምጃኑ ጭቕጭቕ የለይ። ምፍሕፋሕ የለይ። ስለዚ ድማ ዝተፈለየ ነገር የለይ። እቲ ፓርላማ ዳርጋ ናብ ኣሪስቶፍክራሲ ዓይነት እዩ። ናይ ውልቀ ሰብ ወይ ናይ ጉጅለ ዓይነት እዩ ኮይኑ እኒህ።

ሕዚ ብጭቡጥ ርክብ ፍትሕን ልዕልነት ሕግን፤ መንግስትን ሕገ መንግስትን፤ ሕገመንግስትን ዜጋታትን ወዘተ እንታይ እዩ ትብል ኣለኻ? እዚታት ኣብዚ ዓድና ከመይ እዩ ዝኒህ ትብሉ። እስቲ ግለፅልና?

ሕዚ ኣብዚ ከትርእየላይ ዝደሊ ጌታቸው እቲ ባእታታት ሕገ መንግስቲ ሒዙ ዝቐውም፤ ሕገ መንግስቲ ዋና ዕላምኡ ዲሞክራሲያዊነት ከማዕብልን ስልጣን መንግስቲ ክድርትን እዩ። ምክንያቱ ዓንተብ ብዛዕባ መሰላት ነውግዕ ነይርና። እቲ መሰላት ናይቲ ሕገ መንግስቲ እዮም እምበይ እቲ መንግስቲ የኸነይ መሰልኻ ልፈልጠልኻ። ሕገ መንግስቲ ልሃበኒ መሰል ልብሃል ፅዋ ሕዚ ቴክኒካሊ ኣንተርኢ ኻዮ መሰላቕ እዩ። ሕገ መንግስቲ መሰል የኸነይ ልህብ። እቲ መሰልካ ሲ ባዕልኻ ኢካ ትፈልጦ። ንኣብነት ዓንቀፅ 29 ናይና ሕገ መንግስቲ ናይ ምዝራብ ነፃነት ኣለካ እዩ ልብል። ሃምዚ ከብል ተሎ ነቲ መንግስቲ እዩ ልነግሮ ለሎ። መንግስቲ እዚ ፍለጥ፤ እዚ ከትኸልከል የትኸእልይ እዩ ልብሎ ለሎ። እመበይ ንዜጋ የኸነይ ምዝራብ ትኸእል ኢኻ ልብሎ ለሎ።

ኣብ ናይ ኣሜሪካ ሕገ መንግስቲ እዚ ናይ ምዝራብ መሰል ዳሕራይ ኣብ መማሐሾ ልኣተወ እዩ እምበይ መጀመርያ የነበረይ። ምክንያቱ ናይ ሕገ መንግስቲ ስራሕ ናይ መንግስቲ ስልጣን ምግዳብ እዩ እመበይ ናይ ዜጋታት መሰል ምፍላጥ የኸነይ።

ስለዚ እቲ ተግሒፉ ለሎ ነቲ ናይቲ ህዝቢ ድሕንነት እዩ።

ኣብዚ ዓይ እዚ እንታይ ትሰምዕ? “ሕገ መንግስታዊ ስርአቱ ለማፍረስ” ይብሉ፤ ሃምዚ ልበለ ስትዮፒድ ወግዒ ከትሰምዕ ኣይትኸእልይ ኣብ ናይ ሕገ መንግስቲ ወግዒ። ሓደ ሰብ consitutional Order ኣየፍርስን። ክሪሚናል ለው ኣሎ። ብወንጀላኛ መቕጫ ሕጊ ልተኣናግዶ ኣለዉ እዮም። ሕገ መንግስቲ ግን ብውልቀ ሰባት ክፈርስ ኣየኸእልይ። እዚ ክፈርስ ልኸእል ብመንግስቲ ጥራሕ እዩ። ካልእ ቐርዮ ሓደ ግሩብ በረኻ ከወፅእ ይክእል እዩ፤ ልኣብነት ዘም ጉንበት ሰባትገለ ልበሃሉ ኣለዉ፤ ክንዋጋእ ኢና ልብሉ። ንዓኣቶም ባዕሉ ብሕገ መንግስቲ የኸነይ እትጥይቑም። ብኡ የትጥይቑምይ። ንኣኣቶም ልገዝእም ናይ ገበነኛ መቐፅዒ ሕጊ እኒኦ። እንተደለኻ ፀረ ግብረ ራዕዲ ኣዋጅ ከትብሎ ትኸእል ኢኻ። ካልእ እውን ብሎ። ሕገ መንግስታዊ ስርዓት ክፍርስ ደልዩ ኢልካ ወግዒ ከትጅምር ከለኻ ሃምዲ መሰላቕ እዩ። ዜጋ ሕገ መንግስታዊ ስርዓት ኣየፍርስይ። ዜጋ እንድሕር ለይደለዮ ማ ኣየድልዮይ ማለት እኮ እዩ እቱ ሕገ መንግስቲ። ክቐዶ እውን ይክእል ድኣኸነይ እንድሕር ለይደለዮ ማ። በዓልናይ እንድዩ። ስለዚ ንሕገ መንግስቲ ሓደጋ ከመዎ ልኸእል ካብ መንግስቲ ጥራሕ እዩ። ግን እቲ መንግስቲ ባዕሉ ከም ሕገመንግስቲ ገይሩ እዩ ልኣሰብ። owner of the right of the people ካብኡ ለለ እቲ መንግስቲ ፌሽር ዝገብረልኻ ዓይነት ገይሩ ስለልርእዮ ኩሉሻዕ ሕገ መንግስቲ እንድሕር ለይተቐበልኻ ይብለካ። ሕገ መንግስቲ መጀመርያ ኣፍልጦ ሃብ ይብለካ። ንስኻ የኸነይ ግን ኣፍልጦ ትህቦ። it is already the manifestation of the will of the people. ስለዚ ፎቲኻ ለይኸንካስ ብገበነኛ መቐፅዒ ሕጊ ስለ ለጠይቐካ እዩ። ስለዚ እንታይ እየ ልብል ለኹ እቲ ሕገ መንግስቲ ፖለትሳይዝድ ተገይሩ እዩ።

ከምኡ ልኸነ እውን እዩ፤ ሕዚ ካብመጀመርያ እንተተዓዚብኻ እቶም ተቐውምቲ ብጣዕሚ እዮም ልፀልእዎ ነይሮም እቲ ሕገ መንግስቲ። ምክንያቱ ኢህወደግ ስለልፀሓፎ ማለት እዩ። ዳሓር ኢህወደግ እንታይ እዮም ኢሎም ሕገ መንግስቲ እንድሕር ለይተቐበልካ፤ ርኣ እዚ ለይኸውን እዩ፤ ንሳቶም እውን ፖለትሳይዝድ ከገብርዎ ስለልደለዩ ማለት እዩ፤ ከምዚታት ይብሉ ነይሮም። ድሓረ እዚ ተገልቢጡ እቶም ተቐውምቲ ሕገ መንግስታዊ መሰልና እዮም ልብሉኻ። ኣብዚ ለሎ ደርጋዕጋዕ ይገርመካ እዩ።

እዚ ሕገ መንግስቲ እዚ ነዚ መንግስቲ እዚ ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ እዩ። ምክንያቱ ስልጣኑ ከግድብ ዝደሊ መንግስቲ ኣይኮነይ። undivided እዩ። uncontrolled እዩ እቲ ስልጣን፤ ዋላ ኣብ ሓደ ፓርቲ ኹይኑ ማለት እዩ። ብሓደ ቃል ንምዝራብ accountability ዘይብሉ እዩ ኣብ ኢትዮጵያ ዘሎ ስርዓት። ኢህወደግ ፅባሕ ተኣኪቦም እዚ ሕገ መንግስቲ ካብ ድሕሪ ህዚ ኣየድልየናይ ቃዲድናዮ ኢና እንተኢሎምኻ ካብ ሓደጋ እተድሕነሉ ምንም ዓይነት mechanism የለይ። ላበይ ትኸድ?

ስለዚ እዚ ስለልኸነ እዩ ናይ ሕገ መንግስቲ ኣገዛዝኣ ለይኸነስ ናይ ኢህወደግ ኣገዛዝኣ ወይሉ ናይ ሰባት ኣገዛዝኣ እዩ ለሎ ኣብ ኢትዮጵያ እንብል።

ብስሩ እባ እቲ ናይ ሕጊ ፍልጠትና፤ ናይ ፍትሒ ኣረዳድኣና እንታይ እዩ ዝመስል? ቅድሚ እቲ ዘበናዊ ዝብሃል ሕገ መንግስቲ ምውፅኡ ኣብ ርኣሲ እቲ ሰብ ዝነበረ ኣተሓሳስባ እየ ደልዮ። ካብኡ ኣብ

ዘበናዊት ኢትዮጵያ ዘለዎ አመፅዕኑ እውን ተትሕብረለይ?

መጀመርያ ሃይለስላሴ እየም ዝጀመርዎ ሕገ መንግስቲ፤ ብ1991 ብፈረንጂ እዩ ልብረ። ንሱም እውን ግን ንሕና ሂብናካ ልዓይነቱ ሕገ መንግስቲ እየም ኣውጺኦም። ልህዝብና የድሊ እዩ ኢልና ስለልኣመና ኢየም ልብሎ። ስለዚ ናይ ሕገ የነበረይ። ናይ ሃይለስላሴ እዩ ነይሩ። እቶም ሰብኣይ እቲ ድልዮቶም እየም ብሕገ መንግስቲ መልክዕ ክወፅእ ገይሮም። ብፅሑፍ ኮፍ ኣቢሎም። ብፅሑፍ ምቕማጥ ባዕሉ እውን ግን ዓብዩ ምዕባለ እዩ ነይሩ። ምክንያቱ እቶም ሰብኣይ ሓላፍነት ይወስዱ ኣለዉ ማለት እዩ፤ ብፅሑፍ ሰፊሩ ማለት። ልካብነት ናይ ምካድ መሰል ሂቦምካ ኣለዉ ማለት እዩ፤ ስለዚ ናይ ምንቅስቃስ መሰል ለካ ይውሃብ እዩ ኢልካ ንክትሓስብ ሓገዙ እዩ። ብተግባር መሰልካ enjoy ምግባር ግን ኣብ ናይቶም ሰብኣይ ወይለ ኣብ ናይ ተወካሊኦም ድልዮት ልተመስረተ እዩ ልኸውን። ብድላዮም ሰዓት ለ ክቐይርዎ ይኸእሉ እየም። እቲ ብ55 ዓ.ም ልተቐየረ እውን ምስ ናይ ኤርትራ ምምፃእ ተዛሚዱ ልተመሓየሸ እዩ። ብመሰረታዊነት ዝተቐየረ የነበረይ። ንሱ እውን ግን ናይ ባዕሎም ድልዮት እምበይ ናይ ህዝቢ ድልዮት ለማልኦ የነበረይ። ገባሪ ሓዳግነት ናይቶም ሰብኣይ ኣይቐየርይ። ስለዚ ናይ ጃንሆይ ኣገዛኣኣ እዩ ቀይሎ። ደርጊ እውን መፀ። ሽዑ እውን ናይ ፓርቲ ኣገዛዝኣ እዩ ልቐፀለ፤ ብርግፅ ብፓርቲ ኣቢልካስ ናይ ሓደ ሰብ ኣገዛዝኣ እዩ ነይሩ።

ስለዚ ንመጀመርታ ጊዜ ኣብ ኢትዮጵያ ዲሞክራሲያዊ ልኸነ ሕገ መንግስቲ ዝወፀ ኣብዚ ናይ ሕዚ ለሎ ስርዓት እዩ። ንሱ እውን ኣብ ዶክመንት እዩ እምበይ ብተግባር የለን። ከምቲ ዓንተቦ ለውጋዕናዮ።

እም እቲ ሕዚ ዘሎ ኣጠቓላሊ ናይ ዓድና ፖለቲካዊ ኩነታት ከመይ ኢኻ እትገልፃ? ከም ታራ ሰባት ፀገም ኣሎ ገለ ንብል ንሕና። ንዓኻ ግን ብዓይኒ ፖለቲካ ክትርእዮ እንተተለኻ እንታይ ማለት እዩ?

ፅቡቕ! ኣነ ክልተ ነገር እዩ ደስ ልብሊ። ፍልስፍናይ ሕጊይ። ስለዚ እቲ ሕግና ፍልስፍና እኒኣዎ እዩ። ብፍልስፍና እዩ ልቕነ። ኣነ ሕዚ ልጩንቀኒ ክልተ ሕቶ እዩ።

"ኣብ ናይና ዓዲ መንግስቲ በስቢሰ እዩ ክብለካ ይኸእል እዩ። ግን ምብስባስ cost የብሉይ። ዋእ እንድሕር በስቢሰካ ድኣ ልብለካ የለይ"

ሓደ ናይ ኢትዮጵያ ዜጋ ከም ዜጋ እነታይ ዓይነት ሕገ እዩ ለድልዮ? ንምንታይ ዓይነት ሕገ ኢና ንምጥን ንሕና? ናይዛ ዓዲ ናይ ዕብዮት ደረጃ ኣበይ እዩ ለሎ? ምስኡ እዩ ልኸድ ሕገ። ምግጥጣም ክህሉ ኣለዎ። ምስቲ ንቕሓትካ ዝኸድ ሕገ እዩ ክህልዩካ ለለዎ። ስለዚ ኣነ እንታይ እዩ ልብል ናይ ኢትዮጵያ ሕገ ኣይምጥነይይ። ንሕና ድኻታት ኢና። ኣይተምሃርናን። ድሕረታት ኣለና። እቲ ሕገ መንግስቲ ግን ናይ ልማዕበለ ዓዲ እዩ። ናይና ህዝቢ ግን ዝበዝሕ ምንባብ ምፅሓፍ እኳስ ኣይኸእሊይ። ስለዚ ለይተምሃረ ህዝቢ ልተፈላለዩ ድልዮታት ርእዩ ተረዲኡ ምሩፅ ልኸነ ሓሳብ ክመርፅ ይኸብዶ እዩ። በዚ ምክንያት ድማ መሰሉ ክጥሓስ ይኸእል እዩ። ምክንያቱ እቶም ኤሊት ልብሃሉ ናይ ሕብረተሰብ ክፍሊ ማለት እውን ውሑዳት ምሁራትይ ሃፋትምይ ናይ ምቁፅር ዕድሎም ይዓቢ። ዚኣም ክቆፃፀርዎ ዝኸእል ብሚልዮን ዝቐፀር ህዝቢ ኣብ ዘለሉ ዓዲ፤ እቲ ህዝቢ ነቶም ኢሊታት ክቆፃፀር ይኸእል እዩ ኢልኻ ኣብ ለይትሓስቡ፤ ኣዕርዩ ሃይማኖታዊን ድሕርን ኣብ ልኮነ ዓዲ እቲ ኩነታት ናይ እቲ ሕገመንግስትናይ ምግጥጣም ይኣብዩ ኣሎ። ምክንያቱ እቲ መንግስቲ ለ ካብዚ ህዝቢ እዚ እዩ ልቕዳሕ ለሎ።

ኣብዚኣ ግን ኣነ ክፍለ እዩ። እዚ ህዝቢ እዚ ኣይተምሃረን፤ ድኻ እዩ። እንታይ ይግብኡን ኣይግብኡን ኣይፈልጥን። ኣይሓትትን ኣይበቐፀን። ከምዚ ብምጂኑ እውን እቲ ሕገ መንግስቲ ይዓብዩ እዩ ኣይምጥኖን

ኢኻ ትብለኒ ዘለኻ። ኣነ ድማ እንታይ እብል ኣለኹ፤ እንተተጋግዮ እውን ክትእርመኒ ምእንታን እዚ ህዝቢ እዚ ናይቲ ሕገ መንግስቲ ትሕዝቶታት ክርድኦ ገይርካ፤ ክርድኦ ድማ ኣንቁሕኻ፤ ክውንኖ ገይርካ ብኡ ምምራሕ ዶ ይሓይሽ ወይስ ኣይበፃሕካዮን እም ፅናሕ ኢኻ ክትብሎ ዘለካ? እቲ ኢሊት ከ ነቲ ህዝቢ እናንቀሓ ናብ ክኸኖ ዘለዎ ዶ ከምዕኦ ኣይግባእን እዩ?

ፅቡቕ ኣነ ሽግር እዩ ልዛረብ ለለኹ። እቲ ሽግር እዩ ከርኢ ልምኩር ለለኹ እምበይ ሪከመንድ ኣይኸንኩይ ልገብር ለለኹ። ሓደ ሽግር ናይ ዘይምግጥጣም ወይ ናይ correspondence ሽግር እዩ እዩ ልብል ለለኹ። ናይ ለይምግጥጣም ሽግር!

ካልእ ድማ ዋላ ኣይምሃር፤ እግዝሄረይ ሓደ እዩ ኢሉ ዋላ ይእመን፤ ሃይማኖተኛ እዩ፤ ዝኸነ ሽግር ክበፅሖ ተሎ ናብ እግዝሄሩ እዩ ከይዱ ጥርዓን ለቐርብ። ስለዚ ሃምቲ ልበልኻዮ እቲ ኢሊት ልብሃል ናይ ምንቃሕ ስራሕ ክሰርሕ ልብል ካልእ ባዕሉ ልክኣለ ቲዮሪ ክኾን ልኸእል እዩ። እቲ ስኻ ልበልኻዮ እዩ ድማ ተመሪፅ ኒኦ ኣብ ኢትዮጵያ።

ንኣብነት ህወሓት እንታይ እየም ኢሎም? ህዝብና ናፃ ክነውፅእ ኢሎም እየም በረኻ ከይዶም። ሓራ ንምውፃእ ዝብል እዩ እቲ ሓሳብም ልነበረ። እዚ ዲሞክራሲያዊ መትከል የኸነይ መጀመርታኡ። ምክንያቱ ሰብ ንሰብ ናፃ ኣየውፅእይ። እንታይ እየም ልብል ለለዉ ካብ ድሕረት፤ ካብ ድንቁርና፤ ካብ ገለ ኣንሕና ናፃ ክነውጸኣካ ኢና እዩ እቲ ሓሳብ። ለውፅእይ ልወፅእይ ኒኦ ማለት እዩ። ልተምሃሩ እየም ኢሊት ልብሃሉ እየም። ስለዚ እቲ ኢሊት ኣውጺኡካ ንበል። ካብኡ ድሓረ እቲ ናፃ ልወፅይ ናፃ ለውፅእይ ኣካላት ሃመይ ኣቢሎም እየም ሓደ ልኸኑ? ስልጣን ምስሓዘ ሃመይ ኢኻ ክትገብር ባዕልኻ ትፈልጥ ተበለካ ደሓር? ምክንያቱ ፌሽር እዩ ገይሩልካ። ኣውጺኡካ እዩ። እዚ እዩ ብተግባር ለሎ ነገር።

ሀዚ ለሎዉ ናይ ኢትዮጵያ መራሕቲ ልወፅ እየም። እቲ ኣብ ስልጣን ልነበረ መንግስቲ ደፊኦም ናብ ስለጣም መዲእም። ስልጣን ቕድሚ ምሓዘም ካልእ ነገር እዩ።

ሽዑ ካልእ ነገር እየ ተቃዋሚ ውድብ ኮይንካ ትንቀሳቸሰ ስለ ለለኻ። ስልጣን ምስ ሓዝካ ግን GOVERN ኢኻ እትገብር። ዝሕግዘካ እኒኦ። ዝቃወመካ እኒኦ። መዓት ከቢድ ነገር እየ ለሎ። ሽዕኡ ናይ ስልጣን ሕቶ እየ ልኹን። ናይ ሓይሊ ሕቶ እየ ልኹን። ናይ ስልጣን መሰረታዊ ባህሪ ድማ UNDIVIDED ምዃኑ እየ። ልኹን ይኹን ሰብ ሓይሉ እዙ POWER እንብሎ ፈትዮ ልግድብ የለይ። ለይተገደበ ስልጣን ክህልዎ እየ ልደሊ፤ ዝኾነ ይኹን ኣካል። ስኻ ልወድኻ ስኻ ብትደልዮ መልክዕ ክተዕብዮ ኢኻ ትደሊ። ስኻ ምስ ሰበይትኻ ለለካ ርክብ ኣብ ናይካ ድልየት ልተመርኮሰ ክኾነልካ ኢኻ እትደሊ፤ ሰበይትኻ ኣብ ልኹን ሰዓት STOP IT ተለይኢላትካ። ስለዚ ናይ ሓይሊ ጠባይ ተወሳኪ ሓይሊ ምድላይ እየ። ንባዕሉ ኣይግድብይ።

ሃምዚ ስለልኹን እየ ማዲሰን ሰባት መልካኸቲ ተልኹን ነይሮም መንግስቲ ኣይመድለየን ነይሩ ልበለ። መላእኸቲ የኹናይ ስለዚ ሓላዊ የድልየና እየ። እቲ ልሕልው ድማ መንግስቲ እየ። መንግስቲ ክብሃል ተሎ ደማይ POWER ማለት እየ። እታ ልተወሰነት ሓይሊ እዚኣ ገደብ ተለይገይርካላ ብተፈጥሮኣ ክትገፍሕ እያ ልትደሊ። ክትገፍሕ ተላ ለለ መሰልካ ወሲድካ እያ። ኣብ ዓለም ለሎ መሰል ኮንስታንት እየ። ካብኣ እያ ትንኪ ለላ። ብዙሕ መሰል እንድሕር ወሲዱ መንግስቲ ብዙሕ ሓይሊ ይህልዎ ንስኻ ለለ መሰልካ ይንክይ።

ስለዚ እቶም ኢሊት እንብሎም ነዚ ህዝቢ ክነህምሮ ኢና፣ ቀስ ኣቢልና ክነምፅእ ኢና፣ ክነለማምዶ ኢና ትብሉካ ተለዉ ብምንታይ መቆፃፀሪ ሓይሊ? እዞም ሰባት እዚኦም ኣማልኸቲ ክኹኑ ኣለዎም እንድሕር ልገብርዎ ለለዉ ቼክ እላተገበረ ለይኹይዱ። መንግስቲ እንድሕር ሓይሉ ለይገደብካዮ ክኹን ኣይኸእልይ ልብል ልመፀ ካብዚ እየ።

ኣብ ዓድና ለ ትርእዮ ኣለኻ፤ ኣብዛ ዓዲ ካብ ህወሓት ልላዕሊ ልተጋደለ መን ኒኦ? ህይወቶም ሂበም እዮም። ካብኡ ንላዕሊ ታይ ትህብ ዲካ? ሕዚ ናይ ህወሓት ሰባት ኣብ ሽግር ኣትዮም ለለዉ እቲ ህዝቢ እውን ኣብ ፀገም ኣትዮ ለሎ እቶም ህወሓት ሕማቓት ስለልኹን የኹነይ። ሰባት ስለልኹን እየ። እም ገደብ ለይብሉ ስልጣን ኣብ ኢደም ስለልሓዙ እዮም ኢለ እየ ልሓስብ። ስልጣን ክግደብ እየ ለለዎ። ኣባይ ወልዱ ሸሕ ጊዜ ጥዑይ እንተኾነ ናይ ባዕሉ ስልጣን ባዕሉ ክግድብ ኣይኸእልይ። INHUMAN እየ ከምኡ።

ድላዩ ሓያል ልብሃል ተቃዋሚ ናብ ስልጣን ይምፃእ ከምኣ እየ። ስለዚ ሰባት ለይኹኑ ትካላት የድልየና ማለት እየ። መፍትሒታ እዚኣ እያ። ብለይተቋረጸ ደረጃ መንግስቲ ምቁፅፃር ልከኣለሎም ትካላት ክህልዉ ኣለዎም። እዚ እየ እቲ ናይ ስልጣን ክፍፍልን፣ ገደብ ስልጣን ገለመለ ልብሃል። ኩሉ ፔርሬክት እየ ማለት ግን ኣይኮነን።

ስለዚ ናብቲ ናይ መጀመርታና ክንምለስ ተለና እቲ ሕጊ ምስ ምዕባለ ናይቲ ሕብረተሰብ ተለይተናቢቡ ወይ ኣናርኪ ክፍጠር እየ ወይ ለ ቴራኒ ክፍጠር ይኸእል እየ። ስለዚ ምዕሩይነት ንምፍግር ኢኻ ትምኩር። ምስ ዓቕሚ ናይቲ ህዝቢ ክኸድ ልኸእል፣ እቲ ህዝቢ ክትግብሮ ልኸእል ኢኻ ተውፅእ። ብስሩ ሕጊ ክትሰርሕ ተለኻ ሓንቲ መትከል ለይትግበር ሕጊ ኣይትሰራሕ እየ ልብለካ። ሰብ ክትግብሮ ኣለዎ።

ንኣብነት መንግስቲ ኢትዮጵያ ካብ ሎምዓንቲ ጀሚረ ሃይማኖት ኸልኪለ እየ ኢሉ ኣዋጅ ተለውፅእ እንታይ መጋጠመ? ኢትዮጵያ ትቃፀል ትኸእል እያ። ምስልምና ካልኪለ ኣለኹ ተልብል እንታይ መጋጠመ? ኣብ ኣሜሪካ ፈተና ኮይኑ ኒኦ ህዚ ንሱ እየ። ትራምፕ ኣንፃር እቶም ትካላት እየ ተላዲሉ፤ ያውም ንሳቶም ትካላት ኣለውዎም። ኣንሕና የብልናይ። ኣብ ናይና ዓዲ ፍትሒ ሚኒስቴር ልብሃል ነበረ ኣብ ሓዲ መዓልቲ ክተፍርሶ ትኸእል ኢኻ፤ ብለይልኹን ይኹን ሪስክ። በቃ ሓዲግናዮ ኢና፣ ዓዲፍናዮ እንተኢልካ ምንም! ንምንታይ ከምዚ ኮይኑ? ናይ ሰባት ኣገዛዝኣ ስለልኹን እየ። ኣብ ናይና ዓዲ መንግስቲ በስቢሰ እየ ክብለካ ይኸእል እየ። ግን ምብስባስ COST የብሉይ። ዋእ እንድሕር በስቢሰካ ድኣ ልብለካ የለይ ማለት እየ። ስለዚ እንታይ እየ ልብለካ ሎ ማለት እየ ኣነሲ ከም ድላየይ ኮይነ ክነብር ይኸእል እየ ማለቱ እየ። ንሱ እየ ናይ መንግስቲ ኣገዛዝኣ ማለት። ብሓፂሩ እቲ ሕጊ ነቲ ፖለቲካ ክገዝኦ ኣብ ክንዲ ልግባእ እቲ ፖለቲካ ንሕጊ ይገዝኦ ኣሎ ማለት እየ።

ህወሓት ሕዚ ኣጋጢምዎ ዘሎ ፀገም፣ ዋላ ኢህወደግ ተረዲእዎ እየ ዶ ትብል?

ኣይተረደኦይ! ኣይተረድኦይ ልበልኹሉ እንታይ መሲሉካ ንክርዳእ ተበግሶ የብሉይ። ንምንታይ ይርዳእ? ንምርዳእ እኮ ፃዕሪ የድልዮ እየ። ከቢድ ስራሕ እኮ እየ ምርዳእ። ተንብብ፣ ትመሃር፣ ትከራኸር ወዘተ። ናይ ኢህወደግ ሰበ ስልጣን እንድሕር ለየንበቡ፣ እንድሕር ለይተምሃሩ፣ እንድሕር ለይሓሰቡ፣ እንድሕር ለይተኸራኸሩ መን ዶ ይጥይቑም እየ? ተምሃሪ እንድሕር ፈተና ለየለ ታይ ዶ ይገብር እየ? ናይ ተምሃራይ ተሓታትነት ፈተና እየ። ዚኦም ግን ሰርሑ ኣይሰርሑ ልጥይቑም የብሎምይ። ወንጀል ሰርሑ ኣይሰርሑ

ልጥይቆም አይብሎም። እትጥይቆሉ መንገዲ ለ የብልኻይ። ሓደ ባለ ስልጣን ዜኣ እንድሕር ለይሰራሕኹ ከወርድ ይኸእል እየ፣ ከእሰር ይኸእል እየ እንድሕር ለይበለ .....

እሞ እቲ ሕገ መንግስቲ ነዘም ሕቶታት እዚኦም ብግቡእ መሊሱ እዩ ኢሎም ዝካትዑ ብዙሓት እዮም። አበይ እዩ ዘሎ እቲ ፀገም?

ዋእ! እዚ ሕገ መንግስቲ እዚ ኮ ካልእ እኮ እዩ። አይፈልጥዎን እኮ። ሓደሓደ ሰባት እኮ... ወይለይ ንሓደ ጋዜጠኛ ሕገ መንግስቲ ብምፍራስ ኢልካ ከትከሶ እንተለኻ ታይ ኢኻ ትብሎ ለለኻ? ወይለይ ሕገ መንግስቲ እኮ ልግላ ሰብ አይኸሲይ። ምስ ግላ ሰብ እኮ ጉዳይ የብሉይ። ግላ ሰባት ገብርን ልግበሩ ብኮድ እዩ። መንግስቲ ገብርን ልግበር ብሕገ መንግስቲ እዩ። ስለዚ ሕገ መንግስቲ ልተሰርሐ ስልጣን መንግስቲ ልምቁፅፃር እዩ እምበይ ናይ ውልቀ ሰብ ወንጀል ልምክትታል የኾነይ። እዚ ልፈልጦ የለይ። መን ይፈልጦ ድዩ?

ሕዚ ኣነ ዝተረደኣኒ እቲ ዘሎ ፀገም ካብ ስልጣን ዝግድብ ኣካል ምስኣን ዝመፀ እዩ፤ መንግስታት ስልጣኖም ባዕሎም ንባዕሎም ክግድቡ ኣይኸእሉን፤ ሰባት እው ን ስለዝኾኑ እዩ እቲ ኣነ ዝተረደኣኒ?

ብትኸክል!

ፅቡቕ ስለዚ ኣሰራርሓታት እዮም ዘድልዩ ማለት እዩ እቲ ስልጣን ክግደብ። እዚ ንክይኸውን ዝገበረ ምክንያት ድኣ እንታይ እዩ?

ብጣዕሚ ፅቡቕ ሕቶ እዩ። ንዓይ ናይ ዕብየትና ደረጃ እዩ እቲ ሓደ ምክንያት።

ዋእ እሞ ደው ኢልና ክንፅበ?

“እቲ መንግስቲ ሕጋዊ ምኻንን እናገደፎ እናሃለየሲ እቲ ህዝቢ ግን ሕጋዊ ንምኻንን እዩ ልፅፅር ለሎ።”

እው ትፅበ! ታይ መማረጊ ድኣ እንኤካ? BY THE WAY ብናየ እምነት ድላይካ ዓይነት መንግስቲ እንተምፃኻ እውን እኮ ኣይቐየርይ እዚ ነገር እዚ። ህወሓት ሕማቓት ኩፉኣት ስለልኾኑ የኾኑይ እዚ ለጋጥም ሎ ኮ ኢለካ እየ ዓንተቦ። ህወሓት ቦቃ ንሕና ለቐቐና ኣለና ካልእ መንግስቲ ምረፁ ኢሎምካ ካልእ መንግስቲ እውን እንተመፀ ትካላት ኣብ ለይቲ ኣይፍጠሩይ። ዘበናት እዩም ልውድኡ። እቶም ትካላት መንግስቲ ሃለየ ኣይሃለየ ሓይሊ ሃልይዎም ክቐፅሉ ክኸእሉ፣ ሓይሊ ሃልይዎም ንመንግስቲ ክቆፃፀሩ ለኸእል ዓቕሚ ከጥርዩ መዓት ዘበናት እዩ ልውድኡም። ስለዚ ናይና ሽግር ታሕቲ ምህላውና እዩ። ሃምኡ ብምካንና ኣናኣሽ ቱ ነገር ኢና ክንጅምር ንክእል።

ንኣብነት ዓንተቦ ሃምልፀወይናዮ ሃይለስላሴ ፍፁም ስልጣን ነይርዎም። ኣነ እውን ይብሉ ነይርዎም። መንግስቱ ሃይለማርያም እውን ፍፁም ስልጣን ነይርዎ፤ ግን ኣነ ኣይብልይ። ኢህወደግ መፅዩ። ናይ ህዝቢ ኣገዛዝኣ እዩ ኢሉ። መልቲ ፓርቲ ፈቂደ ኢሉ። ብፍላይ እቲ ቻርተር ዝገርም እዩ ነይሩ። ስለዚ ኣናኣሽቱ ነገራት ትርኢ ኣለኻ። እዚ ለውጢ እዩ። ካልእ መንግስቲ ተመፅዩ እውን ንእሽተይ እያ ጠብ እትብል። ከምኣ እያ እምበይ ብሓደ ጊዜ ትካላት ከቐም ልኸእል መንግስቲ ልፍጠር ኣይመስለንይ። ብዕድመ ሓደ መንግስቲ ልፍጠር ኣይመስለንይ።

ትሪኦም ኣለኻ ኢህአዴግ 26 ዓመት ፀኒሖም፤ መንግስቲ ኮይኖም። ህዝስ ኣየናይ ትካል ደዉ ኢሉ ክኸድ ይክእል? ልምሳሌ ፍርድቤታት ውሰድ ኣየነኡ ዳኛ እዩ ንጠቐላይ ሚኒስትር ልጥይቐ። ኣልዒልና ክንርእዮ ደልየ እየ፤ እምበይ ይትረፍ ዶ ንጠቐላይ ሚኒስትር ንሓደ ካድረ እውን ልጥይቐ ዳኛ ሃምለየለ

እግዝህር ይፍለጡ።

ከነግረካ! አብ ቀረባ እዋን ምክትል አፈጉባኤ ብቲሺ አብ ልተናገረቶ እዩ፤ “አንሕናሲ ጠቅላይ ሚኒስትር ሓደ ነገር ግበር ኢልናዮ እምቢ ተበለስ ታይ ኢና ከንገብሮ።” እያ ኢላ። አብዚ አባይ ፀሃዩ ሪፖርት ተቐርብ ተሎ ልተናገረቶ እዩ። እታ ሰበይቲ! ናይ አባዱላ ምክትል። ናይ ኢትዮጵያ ምክትል አፈጉባኤ ጠቅላይ ሚኒስትር እምቢ እንተኢልዎ እንታይ ከምእትገብር ኣይትፈልጥይ። እዚ መደንገፅ ኣይኮነን?

ፓርላመንታዊ ስርዓት አብ ለለዎ ዓዲ ጠቅላይ ሚኒስትር እንድሕር ከምኣ ገይሩ፤ ወድያው ከምእተባርሮ ኣይትፈልጥን። እንድሕር ናይቲ ፓርላማ ድምጺ ረቪባ ከምኣ ክትገብር ትክእል እያ። ፓርላማ ንጠቅላይ ሚኒስትር ከባርር ይክእል እዩ። ባዕሉ እዩ መሪፅዎ። ኢንስታንትሊ VOTE OF CONFIDENCE ክፅውዕ ይክእል እዩ እቲ ባይቶ፤ ፀዊዑ ኣይሰምዓናን ዘሎ እም እንታይ ንግበር ክብል ይክእል እዩ። ይሰምዐና እዩ ትብሉ ኢድኩም ኣውፅኡ። ኣይሰምዐናይ ትብሉ ኢድኩም ኣውፅኡ። ኣይሰምዐናይ ልብል እንድሕር በዚሑ ጠቅላይ ሚኒስትር ይባረር። አብ ናይና ዓይነት ስርዓት ናብ ምረጫ እውን ኣይትኸዲ። እቲ ፓርቲ ሓደ ስለልኸነ ካልእ ጠቅላይ ሚኒስትር ኢኻ ትሸይም። ምክትል አፈጉባኤ ግን እዚ የትፈልጥይ። አብቲ ሕገ መንግስቲ ግን እኒኦ እዩ።

ስለዚ ሙሉጌታ፤ እቲ ሽግር ዘሎ እቲ ዘይምፍላጥና ዘይኮነስ እቲ ዝፈልጥ ሰብ አብታ ቦታ ዘይምቕማጡ ኣይመስለካን?

ፈሊጣ ንበል ዛ ሰበይቲ። እቶም አብ ፓርላማ ዘለዉ ኣካላት መን እዮም?

ፓርላማ ኣባላት!

ንዓኣቶም ዝመረፀ ኸ መን እዩ?

ህዝቢ

ናይታ ሰበይቲ ጭንቁ ባዶ ነገር ለ የኹነይ። ተመኩሮ እያ ተውግዕ ለላ። እንድሕር ትዝክር ሓደ ጊዜ መለስ እንታይ ኢሉ ኢትዮጵያ አብ ሰማልያ ኣትያ ነይራ። ሪፖርት ክቀርብ ተሎ ክንደይ አብ ሰማልያ ክንደይ ኢትዮጵያውያን ሞይቶም

"አነ ዝአምኖ ትግራይ ዝበሃል ነገር ኮንሰፕት-ዋላይዝ ልገብሮ ብኢትዮጵያ እዩ። ኢትዮጵያ ለይሓሰብኩ ትግራይ ክሓሰብ የክእልይ። ትግራይ ልብሃል ነገር ካብ ኢትዮጵያ ኣውጺኦ ክርድኦ ኣይክእልይ። "

ኢሎም ጠይቕም። ኣይነግርይ ኢሉ። የነግረኩምይ ኢልዎም። ካብኡ ድሓር ሃመይ ማለት ፓርላማ እንዲና ኢሎም፤ ናባና ዶኸነይ ተፀዋዕነትካ ኢሎምዎስ ናይ ምንጋር ግዴታ የብለይ ኢሉ። ሸዑ ተቐወምቲ ስለልነበሩ እዩ አብቲ ፓርላማ። “የመናገር ግዴታ የለብኝም” እዩ ኢሉ። እቲ ዝገርም ክሳብ ሎምዓንቲ መለስ ልተጋገየ ምዃኑ ኣይአምኑይ ናይ ኢህወደግ ሰባት። ብናይ እማኖም ማለት እዩ፤ ትክክል ሃምልኸነ እዮም ልዛረቡ። ወይለይ ጠቅላይ ሚኒስትር እንድዩ። ስለዚ እቲ ኦሬንቴሽን ክሳብ ህዚ በዓል ስልጣን ንፈርሕ ኢና ነኸብር ኢና። ንስልጣን ናይ ምድፋእ ዓቕምይ ንቕሓትይ የብልናይ። ስለዚ ዙ ዓቕሚ እዚ ጋና ስለልኸነ ካልእ መንግስቲ እውን እንተመፀ ብቐጥታ ልልወጥ ነገር የለይ። እዚ ክሳብ እነፅሪ ግን መንግስቲ እላጩፍጩፈና ስኽ ኢልና ንርኢ ማለት የኹነይ። ሃምቱ ስኽ ልበልኻዮ ብዘለና ዓቕሚ እዙይ ልምቕያር ዓገርገር ምባልና ኣይቀርይ። ንሱ እዩ እቲ ዳይላማ!

ንሕና ሕዚ ከም ተጋሩ ኮይንና ክነዋግዕ እንተለና ክልተ መልክዓት መርኣዩ ክህልወና ኣለዎ እብል። ሓደ ዳርጋ ባዕሉ ዝኸኣለ ክልል ኣለና፤ ከም ባዕልና ኮይና ንሓስብ፤ አብታ ክልልና እንታይ ንግበር ንበል። ሃገር ድማ ኣለና፤ ከም ኣካላት እዛ ሃገር እንሓስቦ

ነገር አሎ፤ ስለዚህ ከም ተጋሩ አብዛሃ ሃገር ዘለና ቦታ ከመይ ክኾን/ክቕመጥ አለዎ ትብል?

አነ ዝአምኖ ትግራይ ዝበሃል ነገር ኮንሰፕትዋላይዝ ለግበሮ ብኢትዮጵያ እዩ። ኢትዮጵያ ለይሓሰብኩ ትግራይ ከሓሰብ የኸለልይ። ትግራይ ልብሃል ነገር ካብ ኢትዮጵያ አውጂኦስ ከርድኦ ኣይኸለልይ። ነኡብነት ንዘተ ከብሃል ትግራይ ተገንዲላ ንበል። እዚ ማለት መጀመርያ ኤሰንሳ እዩ ልቕየር ልመስለኒ። ትግራይ የትኾነ። ካልእ እያ ክትኾን። ስለዚስ ትግራይ ትግራይ ኾይና ለላስ ኣብ ኢትዮጵያ ኾይና እያ። ልኢትዮጵያ ፈጢራ እያ ትግራይ ኾይና እምበይ በይና ትግራይ ኣይትኸነይ ኢላ እየ ልሓስብ። መሰረት ኢትዮጵያ ኮይና እያ ትግራይ ኮይና። ስለዚ ሃምቱ ብለይት ትግራይ ኢትዮጵያ ኢትዮጵያ ለይትኸን ብለይ ኢትዮጵያ ለ ትግራይ ትግራይ እትኾን ኣይመስለንይ።

ስለዚ ኣብ ክልቲኡ ለሎ ነገር ሓደሓደ ሰባት መስመር ክቐምጡ ተለዉ ኣይርድኦንይ ኣነ። ብለርድ ልኾነ መስመር እዩ እኒአዎ። ሱኽ ኢልካ ኣካዳሚክ ልኾነ ግዛዕ እዩ ኒአዎ ካልእ የብሉይ።

ትግራይ እንተተገንዲላ ትግራይ የትኾንይ ልብላካ ለለኹ ሓደ ሰግኣተይ እንታይ መሲሉካ እንተተገንዲላ ከም ትግራይ የትፀንሕይ። ደው የትብልይ። ከም ደቡብ ሱዳን እያ ክትኾን።

ነዊሕ ዘበን ስልጣን ምሓዛን ብዝተፈላለዩ መለክዕታት ኣዝዩ ዝተኣሳሰረ ህዝቢ ምህላዉ ኣይሕግዝን?

ንሱ ለ ልተፀለወ እዩ። ብኢትዮጵያውነት ልተፀለየ እዩ። ሕዚ እኮ እዩ ነቐሑ ወጊኡ ለሎ፤ ኣብዚ ሰላሳ ኣርብዓ ዓመት።

ብሄርተኝነት ድኣ ከመይ እዩ ዝምዕብል?

ኣብዚ ክልተ ዓይነት ብሄርተኝነት እዩ እኒአ። ትግራዊይ ብሄርተኝነት እኒኤካ፤ ትግራዊይ እየ ትብል ትኸለል ኢኻ። ብካልእ ወገን ለለ ናይ ኢትዮጵያ ብሄርተኝነት እንው እኒአ እዩ። ብሄር እንታይ እዩ ልብል ከጨቓጭቕ ይክለል እዩ። ከከም ፀሓፊኡ ክፈላለ ይኸለል እዩ። ኣነ ብጠቕላላ ኢትዮጵያን ናሽናሊዝም እኒአ ኢላ ይሓስብ። ትግራዊይ ናሽናሊዝም እኒአ ኢላ ይሓስብ። እዞም ክልተ ብሄርተኝነታት እዚአም ይቃረኑ እዮም ይጋጨዩ እዮም ኢላ ኣይሓስብይ። ከም ኣተሓዛዝኻ እዩ። ተደሊኻ ተጋጭዮም ተደሊኻ ተፋቕሮም ትኸለል ኢኻ። ስለዚ ክልቲኡ ናሽናሊዝም ኣብ ሓደ ጊዜ ኣብ ሓደ ሰብ ክግነዩ ይኸለል እዮም ኢላ እየ ልኣምን። ስለዚ ኤክክለሱቭ ልኾነ ናይ ትግራይ ንበይኑ ናይ ኢትዮጵያ ንበይኑ ዓይነት ናሽናሊዝም ንዓየ ኣይርድኣኒይ። ብትኸክል እውን ኢትዮጵያን ናሽናሊዝም ክትብል ተለኻ ናይ ግድን ናይ ትግራይ ይሓውስ እዩ። ሃፀይ ሃንስ ልተዋግእምስ ሃመይ ኢሉ እዩ ናይ ኢትዮጵያ ታሪክ ኣካሉ ለይኾን? ሃፀይ ዮሃንስ እኮ ንኢትዮጵያ ክብሉ እዮም ተዋጊኦም። ናይ ኢትዮጵያ ንጉስ እኮ እዮም ነይሮም። ሃመይ ኢላ እየ ኣነ ልሰርዞ? ራእሲ ኣሉላ ኣብ ኤርትራ እዚ ኹሉ ታሪክ ሰሪሖም ለለ ናብዚ ናብ ሸዋ መጊኦም ዝሰርሖም እቲ ኹሉ ታሪክ ሃመይ ገይረ እየ ኣነ ልፈላልዮ? እንታይ ድዩ ናሽናሊዝም ማለት ማለት? ናይ ኩናትይ ናይ ምቅታልይ ታሪክ እኮ

እዩ። እንታይ ዶ እኒአና እዩ ካልእ?

ስለዚ እዚ ፈላሊኻ እዩ ክርኦ ለለዎ። ሃምቲ ህዚ ልርኦ ለሎ ኣርምይ ኣምሓራይ ገለይ ላተብሃለ ከሪሩ “ዋይ ታይ እዩ ኽ ብስሩ ኣርምይ ትግራዊይ ርክብ እኒአዎም ድዩ?” ናብ ልብል ኣይምተኸደይ። ብተመሳሳሊ ትግራይ እውን በይና ተኾይና ተመሳሳሊ ሽግር ክልዓል ይኸለል እዩ። ኩናማ ኣነ ኩናማ እየ ክብል ይኸለል እዩ። ኢሮብ እውን ሃምኡ። ራያ ቦቃ ኣነ ራያ እየ ኣይተፀሙኒ ክብል ይኸለል እዩ። ምንም ውሕስና የብልኻይ። ደቡብ ሱዳን፣ ሶማሊያ ናይዚ ፍቱናት ኣብነታት እየን።

ሕዚ ትግራይ ክልል እውን እያ ዘላ። እቲ ስርዓት እውን ናይ ፌደራልዝም ስርዓት እዩ እም ምስ ትግራይ ኣተኣሲርካ እትብሎ ነገር እንተሃልዮ?

እወ ናይ ትግራይ ፍልይ ዘብሎ ታሪክ ኣለዎ። ህወሓት እንትጅምር ህወሓት ኢሎም እዮም ጀሚሮም። ሓርነት ህዝቢ ገለ ማለት እዩ። ስለዚ እዚ እንትጅምር ብትግራይ እዩ ተጀሚሩ። ንትግራይ ሓራ ምውጻእ ዝብል ናሽናሊዝም እዩ ነይሩ። ብሽዑ ኣገዳሲ ዛዕባ እዩ ነይሩ። ድሓር ግን ታሪክ ህወሓት ከምልነግረካ ትግራይ ናፃ ምስወፀት ተጋደልቲ የንኸዲይ ኣይንቐፅልይ ኢሎም ነይሮም እዮም። ኣይንዋጋእይ ኣይተፀሙና ኢሎም ነይሮም እዮም። እዚ ሓቂ እዩ፤ ሓቆም እዮም ከምኡ ክብሉ።

ድሓር ግን ካልእ ስራሕ ተጀሚሩ። ደርጊ ጠቕሊሉ ክጠፍእ ኣለዎ፤ ደርጊ ገለ እናተብሃለ ናብ ጎሰንስ ተኣትዮ። ንሱ ግን የነበረይ እቲ ትኸክለኛ ምኽንያት። እቲ ጉዳይ ናይ ስልጣን ጉዳይ እዩ ኾይኑ። ናይ እማን ንፅወ ተተባሂሉ እዚኣ እያ።

ናይ ኣምሓራ ዓብላላይነት ደምሲስኻ ናይ ትግራይ ሓይሊ ንምምልስ እዩ ነይሩ።

ንጻድቃን ሕተቶ። መለስ ምስ ሞተ ኣብ ኣዲስ ኣድማስ ተጠይቐ ነይሩ። መለስ ምስ ሞተ ኣብ 10 ድዩ ኣብ 11 መዓልቱ እዩ ልተጠየቐ ልመስለኒ። እንታይ ይብል ጻድቃንሲ ጻድቃን እዩ ኣትዩ ኣዲስ ኣበባ ቅድሚ መለስ። ድሓር ጻድቃን ኣዲስ ኣበባ እናሃለየ መለስ ናብ መንገዲ ኣየር ይበፅሕ። ካብኡ ንጻድቃን ኣግንይዎ። ኣበይ ኣለኻ ይብሎ እሞ መለስ ጻድቃን ደማይ ኣብዚ እኒሄኹ ይብሎ። መለስ መሊሱ “ኣራትኪሎ ኣብቲ ቤተ መንግስቲ ኣቲኻ ዶ?” ምስ በሎ ጻድቃን እንትምልስ ኣይ ኣንታ ሓወይ ስልጣን ሰሲዖም ገለ ከይብለና ኢለስ ኣይኣተኹን ይብል። “ዋይ ንምንታይ ዲና ሞ ዝመጻእና!” ኢልዎ።

ርኢኻ MELES WAS VERY BRILIANT AND HONEST። ጻድቃን እውን ሓቀኛ እዩ በታ ናይ ባዕሉ መንገዲ። እዛ ቃለ ምልልስ ንሳ ብጣዕሚ እዩ ልፈትዎ። ስለዚ እቲ ጉዳይ ሓይሊ ናይ ምሓዝ ሓይሊ ናይ ምምላስ እዩ ነይሩ። ስለዚ ናፃ ኣውጻእቲ ሓይልታት ዝገብርዎ ኩናት ናፃ ንምውጻእን ሓይሊ ንምሓዝን እዩ። ሱኽ ኢልካ ንመስዋእትነት ኢልካ የኾነይ። ሕልሚ ኣለዎ፤ ራእይ ኣለዎ። ኣባና ድማ እቲ ታሪክ እውን ኣሎ። ብሄራዊ ሕቶ ኣልዒልካ ከትቃለስ ተለኻ ብካልእ ኣበሃህላ ኣምሓራይ ኣብ ልዕሊ ትግራዊይ ልገብሮ ልነበረ ወፅዓከም ማለት እዩ፤ ርግፅ እዩ ህዚ ኣምሓራይ ኣይብሃልይ። ትምክሕቲ እዩ ልብሃል። ኦሮሞ ኣይብሃልይ ፀቢብነት ኢኻ ትብል። ኮድ እኒአዎ። ሃምዚ እዩ እምበይ ከመፅእ እንተሎ በቃ ኣምሓሩ ደፊኦምና ነዚኦም ኢና ንቃለስ እዩ። ካልእ ትርጉም የብሉይ።

ካልእ ለይክሓድ ሓቂ ደማይ እንታይ እኒአ ህወሓት እዩ ንኢህወደግ ዓብሊሉ ሒዝዎ ኒኦ። ስለዚ ብጭቡጥ እቲ መንግስቲ እውን ብህወሓት ደሚነንት ዝተገበረ እዩ ኮይኑ እኒአ። ካብ 83 ጀሚሩ ናይ ኢትዮጵያ ፖለቲካ DETERMINE ልገብርዎ ህወሓት እዮም። ክልተ ግደ እዮም ልፃወቱ። ኣብ ማእከል ለ ይቆፃፀርዎ እዮም፤ LOCALY ኣብ ክልሎም ለ ይቆፃፀሩ እዮም። በዚ ምኽንያት እቲ ሓለፍነቶም መንታ እዩ። ካልእ ድማ ተጋሩ እዮም ንተጋሩ ለይኹ ሰባት ለ የመሓዳድሩ እዮም፤ ምኽንያቱ ኣብቲ ማእኸላይ መንግስቲ እውን ስለዘለዉ። ስለዚ እቲ ፌደራል ስርዓት እውን ብሄር ወይ ዘርኢ መሰረት ልገብረ ስለልኹን ኣብ መንጎ እቶም ጉጅለታት ብሄር ቴንሽን ኒኦ እዩ። ስለዚ እዚ ቴንሽን

እዚ ከትቆፃፀር ምኽኣል እሞ ከም ህወሓት ውሑዳት ኮይንካ ከቢድ እዩ። እዚ ካልእ ፈተና እዩ። ካልእ ድማ ናይ ህወሓት ተወሳኺ ፀገም ኤርትራ ከትግንፀል ፈቐዶም እዮም። ፈቐዶም እዮም ጥራሕ ለይኹስ ENCOURAGE ገይሮም እዮም። ንምንታይ እዮም ከምኡ ገይሮም? ሕዚ እውን ንዓይ ናይ ሓይሊ ናይ ፓወር ሕቶ እዩ። ህወሓት ኤርትራ ከትግንፀል ዝደፋፍኡ ስልጣን ከቆፃፀሩ ስለ ዝደለዩ/ስልጣን ህረፍ እዩ ብሓፂር ኣገላልፃ። ኤርትራ ከደት ኣይከደት ካልኣይ ነገር ተገይሩ እዩ ተወሲዱ። ዋንኡ ኣብዚ ኣብ ማእኸል ስልጣን መን ይቆፃፀርእዩ እቲ ወግዲ። ኢሳያስ ንዓ ስልጣን ሓዝ ተዝብልዎ ነይሮም ሽዑ ምናልባት እቲ ምግንፃል ልብሃል ነገር ምሓደጎ ነይሩ ይኸውን። ኣነ ከምዚ ኢለ እዩ ልሓስብ። ምክንያቱ ህወሓት ለይገለፅዎ ታሪክ እኒኦ እዩ።

ስማዕ ጌታቸው ከነግረካ። ኣብ ሓደ ዓዲ ሪፈረንደም ይገበር ከብሃል ተሎ እንተነኣስ ናይቲ ዓዲ ደንበር/ቴሪተርያል ላይን ብግልፂ ክፍለጥ ኣለዎ። እንተነኣስ እዩ እዚ! ህዝቢ ኤርትራ ከትብል ተለኻ ናይ ኤርትራ ልብሃል መሬት ከህሊ ኣለዎ። ናይ ኤርትራ ቦርደር ከይተፈለጠ እዩ ግን ሪፈረንደም ልተኻየደ። ካልኣይ፤ ናይ ኤርትራ ሪፈረንደም ከካየት ተሎ ናይ ኢትዮጵያ ግደ እንታይ እዩ ነይሩ? ኢትዮጵያ ምንም ግደ የነበራይ። ሽዑ ኣልዒልናያ ኢና። ንፅሕፍ ነይርና ኢና ኣብ ጋዜጣታት። ሃመይ ኢሉ እዩ እዚ ልኾን ሎ ንብል ነይርና ኢና። ሳልሳይ ናይ ኢትዮጵያ ዕድል በሪ ባሕሪ ልምልከት እዩ። ሃመይ ኣቢላ ላንድሎክድ ትኾን? ስምምዕነት ኒኦ ድዩ? ልብል ሕቶ እዩ። ሽዑ ሃምዚ ከትብል ተለኻ ህወሓት ክበልዑኻ እዮም ልብሉ። ሑሕ እዮም ልብሉ። እዚ ናይ ምኩሓት እዩ። እዚ ናይ ፀበብቲ እዩ እዮም ልብሉኻ። ዋላ እቶም እተዋግዖም ኣዕርኹትኻ። ናይ ኤርትራ ነፃነት ብሪፈረንደም ንልመፅእ ውሳኔ ለይቐበል ሰብ ለይዲምክራሲያዊ እዩ ፋሽስት እዩ ኢሎም ኣፍና ኣትሒዞምና እዮም። ኤርትራ መሰላ ትርክብ ጨለ፤ ግን እቲ ኢትዮጵያዊ ኸ? ብሓደ ነይርና እኮ ኢና። እቲ ከኸድ ተሎ እሞ እንትጥቀም እቲ ልፀንሕ እንድሕር ልጉዳእ ኾይኑ ሃመይ ኢሉ ይኾን? NO BODY WAS WILLING TO LISTEN ድሓር ጆቤ እውን መሊስዎ እዩ። WE WERE ARROGANT AND IGNORANT ኢሉ መሊስዎ እዩ።

ኣነ ልግምቶ ሃመይ ገይርና ኢና ነዚ ህዝቢ ዚ ንገዝእ? ንሕና ውሑዳት ኢና። በዚ ኤርትራ ኒኦ። በዚ ደማይ ለይንፈልጦ ህዝቢ ኒኦ። ኢሎም ሓሲቦም። እንድሕር ምስ ሻዕብያ ተባኢስና እሞ እዚኦም ለለ ለይንፈልጦም ህዝቢ እዮም፤ ኣምሓሩ እዮም። ኣብ ማእኸል ሳንድዊቶ ከንኾን ንኸእል ኢና።” ኢሎም ልሓስቡ እዩ ልመስለኒ። እሞ እንታይ ንግበር? ንሻዕብያ ነቀባጥረሉ። እዚኦ እያ እትመስለኒ ኣነ። ሃምዚ ስለልኹን እዩ ንሻዕብያ ናቃባጠሩሉ ልፀንሑ። ኣብዚ መፅዮም ለ ኣብ ከንዲ ላተዛጋጀዩ ልፀንሑ ኣብዚ ለ ተዓሽዮም። ምስእኒ ኣነግ ምስ ግዛእ ሕቱኸቱኸ እላበሉ ተዓሽዮም ፀኒሑም። ዳሓር ሻዕብያ ብ1998 ከወግኦም እንተሎ ገሃን ምሃን እዮም ኾይናም። ንሻዕብያለስ

አሚኖም እዮም ከርና። ከወግአና ኢልና አይሐሰብናይ እዮም ልብሉኸ።

ኤርትራ ምስተገንፀለት ንሓሙሽተ ሽድሽተ ዓመት ኤርትራ ንኢትዮጵያ ሃመይ ሃምልግዝአታ ምንም ዘረባ የብሉይ። ቤት ማእሰርቲ ከይተረፈ እዩ ነይርዎም አብዚ። ድላዮም ሰብ እናአሰሩ ወሲዶም እዮም። ባዕሉ መንግስቲ ልአመነሉ እዩ እዚ፤ ሪኮርድድ እዩ። ዙይ ከሳብ ሕዚ ኤክፕላይን የተገበረይ። ንምንታይ ከም ሱዳን ከም ኬንያ ዘይተርአዩ? ንምንታይ እዮም ጠቢርምዎም? ስለዚ ሻዕብያ ከመፁ ስለዘይድለዩ እዮም። ምኽንያቱ ድማ እንተመጸአም SENIOR PARTNER እዮም ልኾኑ። አብዚአ ድማ ናይ ሓይሊ ጉዳይ ትልዓል አላ ማለት እዩ።

እቲ ናፅነት፣ ህዝቢ ገለመለ ዝብሃል ሸፋን እዩ። እምበይ ቀንዲ መንቀሳቐሲ ነጥቢ ሓይሊ እዩ፤ ፖወር እዩ። ሃምኡ ተለይኾይኑ መለስ ዜናዊ ንአረጋዊ በርሀ አይበልዎይ። ንግዲ ዘርአፅዮን አይበልዎይ። ከትስዕር ምኽንካይ ለይምኽንካይ ለይፈለጥካ ናይ ባዕልኻ ብገይካ፤ ከማይን ከማኻን ማለት እኮ እዩ! ሃመይ አቢልካ ትጠላለፍ? እዚ ሎሚ እውን አሎ። ከሳብ ሕዚ ቀጺሉ እዩ። ይበላልዑ አለዉ። ዋላ እቶም ሎምዓንቲ እንድዕላነኻ ልበሃላሉ ለለዉ ብሓደ እዮም ላተቻለሱ መፅዮም። ሓደ ንናይቲ ካልእ ህይወት ከድሕን ህይወቱ እናሃበ እዩ መፅዮ። ሕዚ ግን ካልእ ሓቂ እዩ ኒኦ። ናይ ፓወር REALITY እዩ መፅዮ ኸዚ። እቲ አይድዮሎጂ ጥርሑ መፅዮ። አብይዎም ደሊቨር ምግባር። ስለዚ ናይ ህወሓት ዕዳ መዓት እዩ።

ካልኣይ በዚ ምኽንያት ተጋሩ ድማ አብ ለይኾነ ፖዘሽን አትዮም እዮም። ብሓ ደወገን ብህወሓት ሕጉሳት የኾኑይ። አብ ልዕሊ ዙይ ብህወሓት ተጠቀምቲ ይብሃሉ እዮም። እቲ ተጠቀምቲ ኢኹም ብTRIPLE

“ብስሩ
Nationalism
ማለት
thoughtlessness
ማለት እዩ
ብልቢ ክነዋግዕ
እንተኾይንና።
ስምዒት ማለት
እዩ። ስምዒት ለለ
ብቐሊሉ ይቃፀል
ብቐሊሉ ይዝሕል።”

ልብል ለሎ ሓይሊ መፍርሒ ሓይሊ እዩ። ሑሕ ልብል ለሎ ሓይሊ እዩ። ስለዚ ተጋሩ ብላከሜይልድ ኮይኖም እዮም። ስምም ጠፊኡ እዩ። ብናይ ህወሓት ብላንደር፣ ብናይ ህወሓት ስሕተት እቲ ህዝቢ መትሐጃ ኮይኑ እዩ። ሆስቴጅ እዩ ህዝቢ ትግራይ። አብ ዲፈንሲቭ ፖዘሽን እዩ ኒኦ ህዝቢ ትግራይ።

ትዝክር እንድሕር ኮይንካ ናይ 97 መረገ፤ እቲ መረገ ትግራዊ ወደ መቐለ ከብሃል ተሎ ትግራዊ ኡይ እዩ ኢሉ። ኸዚ በራሪ ወረቐታት ይብተን ነይሩ እዩ ሸዑ። መን ይብትኖ ነይሩ? እንታይ ይግበር ነይሩ? ልፈልጥ ሰብ የለይ። አብ መወዳእታ ግን ህወሓት ንሱ እውን ዮም ተጠቂሞሙሉ። “ምሽ ንነግረካ ነይርና እዘም ትምክሕተኛታት አይድቁስልካይ። የሀው ኪድ ውፅኦልና ኢሎምኻ።” ልብል መልእኽቲ እዮም ተጠቂሞም ህወሓት።

እዚ ብምኽኑ ናሽናሊም ይሕይል። እዚ ድማ ሓደጋ እዩ። ምኽንያቱ ብስሩ NATIONALISM ማለት THOUGHTLESSNESS ማለት እዩ ብልቢ ክነዋግዕ እንተኾይንና።

ስምዒት ማለት እዩ። ስምዒት ለለ ብቐሊሉ ይቃፀል ብቐሊሉ ይዝሕል። ስለዚ ሽዑ ሃምኡ ትብሃል ተሎ ወይለይ ለካ እዘም ውድብና እንድሕር ለየለዉስ፤ ለካ እዘም አሕዋትና እንድሕር ለየለዉስ ናብ ምባል ይአቱ እቲ ህዝቢ። እዚ ፖለቲካዊ ከስቢ እዩ። ሽዑ ሃምቱ አምሓሩ ልብልዎ ናብ “ላም እሳት ወለደች...” ዓይነት እዩ ልኾን ለሎ ማለት እዩ።

ካብኡ እቲ ልፀገመ ነገር እንታይ ኾይኑ፤ ሽግርካ ሽግር ህዝቢ ትግራይ ንመን ትነግር? አብ ልዕሊ መን እዩ ከማርር? ንመን ኢኻ ትነግር? ብዕራይ ሕማቕ እንተኾነ ትሸጦ። ውሉድካ ሕማቕ እንተኾነኸ እንታይ ኢኻ ትገብር? ናይ ወለዲ ፅዋ እዩ እዚ። ታይ ምግባር ትኸእል?

ሕዚ ዓንተቦ እንታይ ኢልኻ ነይርኻ ንስኻ፤ ህወሓት እኮ ደጋፊ እንአዎ እዩ። ህዝቢ ትግራይ እኮ ወዲኡ ተስፋ የቐረፀይ ኢልኻ ነይርኻ። THAT IS RIGHT! ንሳ እያ እታ ዳይላማ!

ሕዚ ልኾረየ ህዝቢ እንኦ። ዋላ እንተኾረየ እውን ግን አይደፍአምይ። ምኽንያቱ አፍቲ ሑሕ ልብል ሓይሊ ያ እንኦ። ህወሓት ለ ዚኦ ይፈትዎ እዩ። በል ድፍአና እም አብኦ ትረኽባ። ይበልዑኻ አብቲኦ እንኦ ይብልዎ። ሃምኡ ስለልኾኑ እዩ ልሓለፈ ዓመት ሳምራ ኸይዱ ህዝቢ ትግራይይ ህወሓትይ ሓደ እዩ ኢሉ ልተዛረቡ።

እቲ ፅዋ ንሱ ሱቕ ኢሉ የኾነይ። ውድብይ ህዝብይ ሓደ እዩ እንድሕር ኢልኻ እቲ አምባጋነንት ABSOLUTE እዩ ልኾን። ፍፁም ይኾን። ምኽንያቱ እቲ ውድብ ልገብሮ ኹሉ ድልየት ህዝቢ እዩ ተባሂሉ እዩ ልውሰድ ለሎ። ድልየቱ እንድሕር ንስኻ ትውስነሉ ኮይንካ ነገር ተወዲኦ። አብ ዲሞክራሲያዊ ማሕበረሰብ ናይ

ውድብይ ህዝብይ ድልየት ሓደ ኮይኑ ኣይፈልጥይ። እንኳይ ዶ ናይ ህዝብይ ውድብይ ድልየት ሓደ ክኾን ናይቲ ሓደ ልብሃል ህዝቢ ድልየት እኳ ሓደ ክኾን ኣይኸእልይ። ዳይቨርስ እዩ። ሓደ ስድራ እኳ ስ ሓደ ድልየት የብሉይ። ሀዚ ኣብ ትግራይ ልንገረካ ግን ናይ ህዝቢ ትግራይ ድልየት ናይ ህዝቢ ትግራይ ልቢ ልብሃል እቲ ናይ ውድብ እዩ። ናይ ህዝቢ ልቢ እንታይ ማለት እዩ? እንኳን ናይ ህዝቢ ልቢ ናተይ ልቢ ሰማንያ ጊዜ እያ እትቃደር። እዚ እዩ እቲ ዳይላማ። ስቓይ ህዝቢ ትግራይ ኣናዊሒዎ ለሉ ነገር እዚ እዩ። ንቲ መንግስቲ ከይደፍእ፣ ከይትጥይቕ ከይቃለሶ ሸጊርዎ ለሉ እዚ እዩ። ንህወሓት እንተዳኺምናዮ እዮም ካልኣት ክበልዑና እዮም። ሸዑ መን እዩ ክከላኸለልና? መን ክመርሐና እዩ? ልብል ጭቡጥ ሕቶ ስለ ለይተመለሰ እዩ ህወሓት ንከይጥየቕ ዓጊትዎ ለሎ ልመስለኒ።

ብዙሓት ፀገማትን ስግኣታትን ኣልዒልካ፣ እዚ ንምፍታሕ እንታይ ክንገብር ኣለና ትብል? እዚኦም እዚኦም መፍትሒ ክኾኑ ይኸእሉ እዮም በለና ከም መጠን ምሁር እስቲ?

እቲ ሓሳባዊ ልኽነ መፍትሒ ህወሓት ባዕሉ ልባዕሉ ኣሰራርሕኡ ተለስተኻኸል እም ሸግሮም ባዕሎም ኣቃሊሎም ጥዑይ ኣመራርሓ ክህልዎም፤ ጥዑይ ማለት እቲ ሕገ መንግስቲ ዝብሎ ዓይነት ኣመራርሓ ክህልዎም ተልፍትኑ። እዚ ሓደ እዩ።

ካልኣይ፣ እቶም ደገፍቲ ልብሃሉ ድፍኢት ገይሮም ንህወሓት ተተዕርዮ። እንድሕር ለይትዕርዩ ኾይንኩም ሃምዚ ገለ ኢሎም ብድፍኢት ኣባላቱይ ደገፍትይ ልዕረየሉ መንገዲ ተልፍጠር እም ሃምኡ ተልገብሩ።

ሳልሳይ መንገዲ፣ ኣክቲቭ ኮይኑ ግን ኣባል ለ ደጋፊ ለ ለይኾነ ዜጋ ኢዱ ተለእትው። ጉዳይ ዓደይ ይምልከተኒ እዩ ልበለ ሓዱሽ ኣካል ንህወሓት ሞት ወይ ሕውየት REFORM OR DIE ክብል ልኸእል ሓይሊ ተልህሉ። እዚ ሓይሊ እዚ ወይ ኣመሓይሹ ወይ ለለ ተቐየሩ ኢሉ ከገድድ ልኸእል በዓል ሓዱሽ ሓሳብ ተልመፅእ። እዚ እቲ መንእሰይ ክኾን ይኸእል እዩ።

እዚ እንድሕር ለይኾነ ደማይ እቲ ራብዓይ መማረፂ እንታይ እዩ፤ ህወሓት ከይዱ ከይዱ ባዕሉ ክወድቕ COLLAPS ክገብር ምፅባይ እዩ። እዚ ምስኮነ ምብልላዕ ይመፅእ/ ኣርማጌድዮን

ይፍጠር ማለት እዩ። በቃ!

ምኽንያቱ እቲ መንእሰይ ሓዱሽ ውድብ እንድሕር ክፈጥር ለይኸኣለ፣ ማለት ክእርምም ፈቲኑ ምስ ኣበይዎ እም ናይ ባዕልና ክንፈጥር ኢና ክብል እንድሕር ለይኸኣለ፣ እዚኦም እዮም ክፀንሑ ማለት እዩ። እዚኦም ለለ ንባዕሎም እውን ክእርሙ ኣይኸኣሉይ። ንኣባሎምይ ደጋፊኦምይ እውን ክሰምዑ የኻኣሉይ። ክደፍኦም ልኸእል ለ የለይ። ኩሎም ሓሳባውያን መፍትሓታት ክሰርሑ እውን የኻኣሉይ። ሸዑ እቲ ናይ ማእኸላይ መንግስቲ ስልጣን እናደኸመ ይኸድ፤ በብክልላቱ ለለዉ መንግስታት ነናይ ባዕሎም የጠናኸሩ። በቲ ማእኸላይ መንግስቲ የንእዘዝይ ምባል ይጅምሩ። ሰለዚ ህወሓት ትደክም ጥራይ ለይኾነስ ጠቕላላኡ ኢትዮጵያ ትብሃል ኣብ ሸግር ትወድቕ፤ ክትበጣጠስ ትክእል ማለት እዩ። እዚ ትኸከለኛ ፀገም እዩ። ኣርማጌድዮን ማለት እቲ ክሰዕብ ልኸእል ምጥፍፋእ ማለት እዩ።

ናይዚ ተሓታቲ ግን መን እዩ?

ርኣይ ዶ! ኢቲኒክ ፖለቲከስ እኮ...ኣነ እማ ሸዑ ዩኒቨርስቲ ተምሃራይ ነይረ። ኢቲኒክ ፖለቲከስይ ናይ ኤርትራ ሪፌሪንደምይ ተባሂሉ። ካብዚ እዩ ልጅምር እቲ ንጋ።

ኢህወደግ ናብ ማእኸል ልመፁሉ ቅልጣፊ ብለይሓሰብዎ እዩ። ብደቡብ ብምብራቕ ገይሮም፤ ኣብኡ ለሎ ህዝቢ ኣደራጃዎም ናይ ፖለቲካ ስራሕ ሰሪሖም ክእትዉ እዮም ነይሩ ሓሳብም። ግን ኣብ መንገዲ ደርጊ ብቐሊሉ ምስ ወደቐ፤ ኣብ ለይፈልጥዎ እዮም ኣትዮም። ካብኡ ለ ዙ ETHNIC PREJUDICE እኒኦ እዩ፤ ኣብ ኩላትና ማለት እዩ። ኣምሓራይ እዩ ልብሃል። ብጣዕሚ ኣጋኒኖም እዮም ስኢሎምም። ሓደሓደ ጊዜ ናይ ስልጣን ሕቶ ምኳኑ እውን ይርስዕዎ እዮም። ብስሩ ሲ ስዒርካ ክትመፅእ ተለኻሲ ኩሉ ሰብ እዩ ልሰግደልኻ። ብታሪክ እውን ሃምኡ እዩ ያ። ቴድሮስ ስዒሩ ይገዝእ። ዮሃንስ ለ ስዒሩ ይገዝእ። ናይ ኢትዮጵያ ታሪክ እዩ ያ በቃ።

እቲ ናይ ሸዑ ጊዜ እውን ከምኡ ናይ ተጋሩ ጊዜ ኾይኑ። ግን ምእማን ይኣብየካ። ሃምቱ ፃድቃን ናብ ቤተ መንግስቲ ምእታው ልኣቦዮ ማለት እዩ። ግን ኣብኡ እንታይ ስሕተት ፈጠሮም ለለ ኣምሓራ ኣብ ኣርባዕተ ክኸፍልዎ ምኸኣሉ ነይሮም። ሓደ ምግባሮም እውን ካልእ ስሕተት እዩ። ኣሮም ሓሙሽተ ሸድሸተ ክገብርዎ ይኸእሉ ነይሮም እዮም። ሓደ ምግባሮም ካልእ ስሕተት እዩ። ኣሮም ብህወሓት ምኽንያት ለይነበሮም ሓድነት እዩ ተፈጠሩሎም። ኣምሓሩ ባዕሎም ንባዕሎም ሃም ኣምሓሩ ርእዮም

አይፈልጡም። ጎጃማ፣ ጎንደር፣ ወሎ ግዛዕ እየም ልብሃሉ። ጎንደር ያህን ሃመይ ሃምልፋጠጡ የትፈልገዋል። ጎንደር ንባዕሉም ሸሞንተ ትሸግተ እየም። በብወረዳ እየም ልብአሉ። እዚ ብምልኡ ህወሓት ሕጥጥ አቢላ አምሓራ ልብሃል ፈጠራ። ኦሮሞይ አምሓራይ ለ ስለልፋጠጡ ካብ ቀደሙ ዘይሩ ዘይሩ አምሓሩ ካብ ልኦሮም ንዓና ስለልቆርቡ እዚ ባላንስ እዚ ሓሊና ኢህዴን ልንበረ ብኣዴን ኢልና ቀይርና ነቲአም ለለ ኦሮሞይ ኢልና ለጢፍና ኢሎም ርሑቕ ለይሓሰቡ ልፈጠርዎ ፀገም እዩ። ኸዚ ባዕሉም ልፈጠርዎ እዩ ንባዕሉም ክበልዎም ደልዩ ለሎ። ልክዕ ሃምዙ ሌኒን ልበሎ “ባዕልና ልፈጠርናዮ ሞናስተርስ ክበልዐና ይቀራረብ ሎ” እዩ ልበለ። መጨረሻ ከይፀሕፍ ከይናገር እውን ክልኪሎም ነይሮም እዮም። ሰብ ከይረኸቦ ዋላ ሓሚሙ እናሃለወ ተገይሩ እዩ።

ሕዚ እንታይ ንግበር እንድዩ እንህ እቲ ወግዲ ልዕል ክብል ሓደ ክልተ ኢልካ ኣቐሚጥካዮም ኢኻ እቶም መፍትሒታት። ሓንቲ ካብእን እቲ ውድብ ኣብ ባዕሉ ዝገብሮ ሪፎርም እዩ እም ኣብኡ ክገብሮም ዝግባእ ናይ ኣሰራርሓን ኣወዳድባን ከይድታት እንተሃልዮም...

BY THE WAY ንሱ ኣይክኣልይ። እቲ ኣብ ደገ ለሎ ሓዲሽ ወለዶ ብፍላይ ድፍኢት ንክፈጥር ክእከብ ኣለዎ። ተኣኪቡ ማለት ካልእ የኸነይ፤ ሕገ መንግስታዊ መሰሉ ምጥቃም ማለት እዩ። ይፍቀደሉ እዩ። ክውደብ እውን ይክእል እዩ። ከምኣ ምግባር መሰል ኣለዎ እዩ። እቲ ፀገም ልኸን ለሎ ህወሓት እዚ መንገዲ እዚ ዓፅዮም እዮም። ሰብ ኣይእከብይ። ሰብ ኣይደራጀዊይ። እቶም ተወዲቦም ለለዉ ውድባት እኳስ ስብሰባ ክገብሩ ኣይኸእሉይ ለለዉ። ስለዚ እቲ ኣብ ደገ ለሎ ንዓዱ ልሓስብ ዜጋ ፖለቲካዊ ድፍኢት ክገብረሉ ልኸእል ባይታ የብሉይ። እዚ ማለት እቲ ሕገ መንግስቲ ቢትሬይ ተገይሩ እዩ፤ ብሓፂሩ። ህወሓት ሕገ መንግስቲ ንኸብር ኣለና ኢና ክብሉ ኣይኸእሉይ። ጠሊምም እዮም እቲ ልኣተይዎ ቃል። ስለዚ እቲ ህዝቢ ድልየቱ ዝውክሎ ሕገ መንግስቲ እንድሕር ቢትሬይ ተገይሩ ናዕቢ ይፍጠር እዩ ልብል እቲ ስነ ሓሳብ። ስለዚ ታይ እዩ ለፍርሕ ኸዚ ህወሓት እምቢ ኢሎም እዮም። ናይ ህዝቢ ድልየት ኣይሰምዑይ ለለዉ። መልሲ ክህቡ ኣይኸእሉይ ለለዉ። እንድያውም ሃምቱ ንሰምዎ ሶም ንሶም እኳስ ኣይነጋገሩይ። ናይ እኒ ጻድቃን ኣርቲክል ኣንቢብዮ እዩ፤ እዚ እዮም ልብሉ ለለዉ። ስለዚ እንድሕር ሃምቱ ኸይኑ እዞም ሰባት እዚአም ክመርሑ ኣብ

ለይኸእልሉ ደረጃ በዚሓም ኣለዉ ማለት እዩ።

ኣብዚ ደረጃ እዚ እንተበዚሓም ሃምዙ ፍራንሲስ ፍኩያማ ልበሎ ክራይስስ ኣድልዩ ኣሎ ማለት እዩ። ልኣኣቶም ለ ነቲ ካልእ ናይአም ደጋፊ ለ ክንቕንቕ ለይኸእል ግን ድማ ክራይስስ ኣድላዩ ኮይኑ ኣሎ ማለት እዩ። ለደንግፅ ሃንደፍደፍ ለብል፤ ኣቱም ሰብ ክብል ልኸእል ሲርየስ ልኸን ፖለቲካል ክራይስስ ክፍጠር ኣለዎ። እዚአም ሕዚ ተረጋጊዖም እዮም ለለዉ። እቶም ደገፍቶም ለለ በለይዚአም ኣይንኸንይ ኢሎም እዮም። ቀሊል ኣይኸንይ ሰሊድ እዩ። ልኸድዎ ለለዉ መንገዲ ግን ኣይልክዕይ። ናይ ጥፍኣት መንገዲ እዩ። ስለዚ ቅድሚ ኣብቲ መወዳእታ ናይ ጥፍኣት መንገዲ ምብፀሓም ልአም እውን ሼክ ልገብር፤ ለይደምሰስ ሼክ ገይሩ ለበራብር፤ ለውጢ ናይ ግድን ምኃኑ ክረድአም ልኸእል ክራይስስ ክፍጠር ኣለዎ። ልምሳይ ናይ ዓሚ ንእሸተይ ነቕኒቕዎም እዩ። ግን እኹል ኣይነበረይ። ስለዚ ካብኡ ዕብይ ልበለ፤ ግን ለለ COMPLETELY ኣዕናዎይ ለይኸን።

ኩሉ ነገር ከቢድ ገይርምዎ እዮም ብሓፂሩ። እቲ መንእሰይ እውን ቲዮሮቲካል ክዕምፅ ደኸንይ ልግብኣ ግን እቲ ኦሬንቴሽን PEACEFULLY AND LEGALLY ስለ ልብል እዚ እውን ገቲሩ ልሓዞ ይመስል። እቲ መንግስቲ ሕጋዊ ምኃን እናገደፎ እናሃለየሲ እቲ ህዝቢ ግን ሕጋዊ ንምኃን እዩ ልምኩር ለሎ። ንሱ ባዕሉ ዝገርም ፖለቲካል ዳይላማ እዩ። በዚ ምክንያት እዩ ሱኽ ኢልና ንኸይድ ለለና። ገርጨውጨው ኢልኻ ደው ክሳብ ትብል ትኸድ ማለት እዩ።

ኣነ ግን ንዓኣቶም ከነቓቕሕ ልኸእል ልኸን ነገር የድሊ። እቲ ልመፅእ ሸግር ምምፅኡ ኣይተርፍይ ደኸንይ ንክንዕሪ ጊዜ ለይህብ ከይኸን እዩ ለሰግእ። ተፀብየኩም ደንጊኹም ልብል ከይኸን እምበይ፤ ከየዕኑ፤ ህልውና እታ ዓዲ ከይተንከፈ ንእሸተይ ልሰበረ ሰይሩ ልወቕዕ ወቕዑ ከኺደና ልኸእል ዓይነት ቅልውላው/ክራይስስ የድሊ።

ብሓፂሩ ንናይ ህወሓት ወይ ለ ንናይ ኢህወደግ ሰባት ዘደንግፅ/ ሼክ ልገብር ነገር ተለይተፈጠረ ድሕሪኡ ትፅቦዮ ነገር እንታይ እዩ ምፍራስ ሃገር/ሲርየስ ልኸን ስቲት ፋይለር ክፍጠር ይኸእል እዩ። እዚ ንዓይ ACADEMIC የኸነይ፤ REALITY እዩ። ምክንያቱ ሕዚ ሲርየስ ልኸን ዴድሎክ ተፈጢሩ እዩ ለሎ። መንግስቲ ስርሑ ኣይሰርሕይሎ። ምንም እኮ እዩ ለይገብር ሎ። ሱቕ ኢሉ እዩ እኮ እቲ ዓዲ ልኸድሎ። እቲ ህዝቢ ለ ተቋሲሎ እዩ። ተጋሩ እዮም ሃምዚ ልገብርና ለለዉ ይብሃል ኣሎ። ታርጌት ይግበር ሎ እዩ።

የቐንደልና ብጣዕሚ!

ኣነ ለ የቐንደልይ! ሃምዚ ኣውጊዕ ለ ኣይፈልጥይ ኣብዙ ዓዲ!

ፖለቲካዊ ስነ-ሐሳብ “ብሄረ-አጋክዚያን” ብኤርትራን ትግራይን

ኛብ ማሕበራዊ መራኸቢ ሓፋሽ መሠረት ዝገበረ ትዕዘብቲ

ገብረ ሥላሴ ኛርኻዖ : ነሐሴ 2009 ዓ/ም

1. መኸተዊ

እዚ ጽሑፍ እዚ ብዛዕባ እቲ ካብ ዝሓለፈ ዓመት ኣቢሉ ኣብ ሞንጎ ተሳተፍቲ ማሕበራዊ ሚዲያ ዝነጥፉ ተጋሩን “ብሄረ ትግርኛ” ኤርትራዊያን ኣዚዩ ሰሓቢን ኣገዳሲን ናኾነ ዝኸይድ ዘሎ “ብሄረ ኣግኣዚያን” ዝምልከት እዩ። እዚ ስነ-ሐሳብ ብዋናነት ኣይተ ተስፋጺዮን ዝተብሃለ ኤርትራዊ ውልቀ ሰብ ዝተጀመረን ዝምራሕን፡፡ እንተኾነ ንቲ ሐሳብ ምስኡ ጀሚሮም ደሓር ግን ተፈንጨሎም ናይ ባዕሎም ቅዲ ስነ-ሐሳብ ብሄረ ኣግኣዚያን ዘሰጉም ኤርትራዊያን እውን ኣለዉ። ኣብዚ ብኹሉ ኣንፈት ዝግበር

ዘሎ ጎስጓስ ብሄረ አግካዚያን እቲ ብተስፋጺዮን ዝምራሕ ጎሊሁ ዝርእ እንተኸውን ደገፍቲን ተቃውመቲን ናይቲ ሓሳብ እውን ኣብዚ ዙሪያ ክኸውን ባህሪያዊ ኮይኑ ኣሎ። ንተስፋጺዮን ዝድግፉ ኤርትራዊያን ኣብ ስደት ብፍላይ ድማ ኣብ ሃገረ እስራኤል ብውዳብ መልክዕ ዝንቀሳቀሱ ኣኳ እንተኾኑ ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ደገፍቲ ከምዘለዎም ምዕዛብ ይከኣል እዩ። ብትግራይ ወገን እውን ደገፍቲ ናይዚ ስነ-ሓሳብ አግካዚያን ከምዘለዎም ግልፂ እዩ። እንተኾነ ግና እስካብ ሀዚ ኣነ እየ ዝብለ ውዳብ፣ ጉጅለ ወይ'ውን መራሒ እንተይገበሩ ብዝተበተነ መልክዕን ብመገዲ ማሕበራዊ ሚዲያ ኣቢሎም ብሓሳብን ብስሚዒትን ክድግፉ እዮም ዝራኣዩ። ብአንጻሩ ንቲ ስነ-ሓሳብ አግካዚያን ዝቃወሙ'ውን ካብ ክልቲኡ ወገን (ኤርትራን ትግራይን) ኣለዉ። ገሊኦም ብፍላይ ደገፍቲ ህግደፍ ብኹሉ ወገን ንዝግበር ጎስጓስ ስነ-ሓሳብ አግካዚያን ይኹን ዝኾነ ዓይነት ሰላማዊ ርክብ ህዝቢታት ከምዘሎ ብዓነ ዑሙተይ ዝቃወሙ እንተኾኑ፣ ምክንያታት ብምዝርዛር ገለ ክፋል ወይ ሙሉእ እቲ ስነ-ሓሳብ ዝቃወሙ ወገናት'ውን ኣይጠፍኡን። ከምቲ እቲ ዝበዝሐ ድጋፍ ኣብ ተስፋጺዮንንን ሓሳባቲን ዙሪያ ኮይኑ ዘሎ እቶም ብምክንያት ዝቃወሙ ዘለዉ'ውን እዚ ስነ-ሓሳብ ኣንጻር ህዝቢታት፣ ብሄራትን እምነታትን ዝኾነ ነፃሊ ኣተሓሳስባ እዩ ኢሎም ይኣምኑ። ገለ ውሑዳት ካብ'ዞም ብትግራይ ወገን ዘለዉ ደገፍቲ ድማ ናይቲ ብተስፋጺዮን ዝምራሕ ስነ-ሓሳብ አግካዚያን ጉድለት ከምዘለዎ'ኳ እንተገለጹ 'ቀስ ናበልካ ዝመሓየሽ ስለዝኾነ ከም ሸግር ኣይንገራን' ዝብል ምክንያት ብምሃብ ንቲ ሓሳብ ከሰጉሙዎ ቆጶሎም ኣለዉ። እምበኣርክስ ቐንዲ ዕላማ ናይዚ ፅሑፍ፡

ሀ) እዚ ብተስፋጺዮን ዝግበር ዘሎ ኣንጻር ትግርኛ ተዛረብቲ ዘይኮኑ ብሄራትን እምነታትን ብፍላይ ድማ እስልምናን ዝኾነ ድሑርን ነፃሊን ጎስጓስ ብሽም ሓድነት ህዝቢ ግእዝ ናብ ትግራይ ክይልሑኽ ብጋንኡ ንምትሕስሳብ እዩ። ለ) ብትግራይ ወገን ንርእሱ ኣግካዚያን ዝብል ተጠሚቐ ዝንቀሳቀስ ዝኾነ እኽብካብ ኣብ ተኣፈፍቲ ጉዳያት (ብፍላይ ብሄርን እምነትን ዝምልከት) ግልፂ ቅዋም ክሕዝን ካብእቲ ብኤርትራ ብፍላይ ድማ ብተስፋጺዮን ዝምራሕ ፅንፈኛ ምንቅስቓስ ኣግካዚያን ዝተፈለዩ ትሕዝቶን ፖለቲካዊ እምነትን ክህሉዎ ከምዝግባእ ንምትሕስሳብ እዩ። ሐ)

ምስ ኣግካዚያን ተተሓሔዙ ኣብ ማሕበረአዊ ሚዲያ ዝግበር ዘተ ኣብ ስሚዒት ዘይኮነስ ኣብ ምክንያታዊ ኣተሓሳስባ ዝተደረሸ ክኸውን፣ ኣብ ካልኣት ፅልኣት ዘይኮነስ ንህዝብኻ ዘላቐ ረብሓ ዘዋዕእ ምዃኑ ብምክንያት ኣሚንካ ዝግበር ክኸውን ከምዘለዎ ንምዝክኻር እዩ። መ) ስነ-ሓሳብ ኣግካዚያን ይደግፍ ኣይደግፍ ብዘየገድስ ምስ ኤርትራ ሰላም ክህሉ ዘይደሊ ትግራዊ ይኹን ኢትዮጵያዊ ሰላማዊ ዜጋ ኣይህሉን። ስለዝኾነ ድማ ንቲ ስነ-ሓሳብ ዝሰጉሙ ወገናት ብስምዒትን ዓውዓውን መፈራርሒ ካልኣት ክይንገብሮን ተመሊሱ መውቅዒ ህዝብና ክይኸውንን ጥንቃቐ ከምዘድሊ ንምትሕስሳብ ሳብ እዩ። ኣብዚ ፅሑፍ ትኹረት ንገብረሉ ብዋናነት፣ ኣብ ልዕሊ እቶም ኣብ ማሕበራዊ ሚዲያ (FACEBOOK) ዝተነጥፉ መናእሰይ ትግራይን ኤርትራን ዘይነጻቐ ፅልዋ ዘሕድር ዘሎ ብተስፋጺዮን ዝምራሕ ጉጅለ ብሄረ ኣግካዚያን ኮይኑ ብመንጽር ክውንነት እቲ ዘሰጉሞ ዘሎ ስነ-ሓሳብ ብነቐፌታዊን ሃገራዊን ዓይነ ክንገራ ክንፍትን ኢና። ካልኣይ፣ ናይቶም ብትግራይ ወገን ዝርከቡ ተኸተልቲ ስነ-ሓሳብ ኣግካዚያን ዝቐርብ ዘሎ ዘተን ምሕንፅታን ክንርእን መልክዕ ንምትሕዝን ክንፍትን ኢና። ኣብ መወዳእታ ድማ ኣብ ስነ-ሓሳብ ኣግካዚያን ዘለና ሓፈሻዊ ኣራእያን ዝሓሸ ኣማራጺ ንብሎ ብሓጺሩ ብምግላፅን እዚ ፅሑፍ ይዛዘም።

መዘኻኸሪ፡- ስነ ሓሳብ ኣግካዚያን ኣብ ህዝቢ ሰሪጹ ኣጀንዳ ንምዃን ዝበቐዕ ሓሳብ ስለዘይኮነ ሰዓብቱን ተቃዋምቱን ናበልና ክንቐርብ እንተለና ኣብ ማሕበራዊ ሚዲያ ካብ ዝሳተፍ ውሱን ማሕበረ ሰብ ጥራይ ምዃኑ ክፍለጥ ይግባእ። ዝኾነ ንኡሽተይ ሓሳብ ብውልቀ ሰባት ተጀሚሩ ስለ ዝምዕል እዚ ዛዕባ'ውን ኣገዳሲ ገርይና ብምረኣይ ካብ ብገንኡ ሕማቕ ዝበሃል ክድርብ ሰናይ ሓሳብ ንብሎ ድማ መስመር ኣብ ምትሕዝ ተራና ክንገወት ከምዘለና ብምእማን ኣብቲ ጉዳይ ዘለና ትዕዘብቲ ብከምዚ ዝስዕብ ቐሪቡ ኣሎ።

2. ሓፂር ድሕረ ባይታ ፖለቲካ መረብ ምላሽ

ኤርትራ ኣካል ኢትዮጵያ እያ ነይራ። ቐይሕ ባህሪ'ውን ንነውሒ ዘበናት ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ኣክሱም ኮይኑ በዋናነት ናይቶም ሎሚ ኣብ ሰሜን ኢትዮጵያ ብፍላይ ድማ ኣብ ትግራይን ናይ

ሎሚ ኤርትራን ዝነበሩ ኩሎም ህዝቢታት እዩ ነይሩ። ኣብ ክልቲኡ ገጽ ዝነበሩ ዘለዉ ህዝቢታትውን ኣብ ትሕቲ ሓደ ሃገርን መንግስታትን ዝመሓደሩ እዮም ነይሮም። ሞት ሃጺይ ዮሃንስ ራብዓይ ሰዒቡ ኣብ ኢትዮጵያ ዝነገሰ ሃጺይ ሚኒሊክ ካልኣይ ንተጋሩ ከም ዓብዱ ሰግኣት ብምርኣዩ ሓይሎም ንምድኻም መረጸ እሞ እታ ሎሚ ኤርትራ ትበሃል ዘላ ሽዑ ኣካል ኢትዮጵያ ዝነበረት ምስ ቐይሕ ባሕሪ ሓዊሱ ንመንግስቲ ጥሊያን ኣረከበ። ብዙይን ብውሽጣዊ ሽግራት ምኽንያት መሳፍንቲ ትግራይ ሓይሎም ተዳኪሞም ህዝቦም ፎቓዶ ክብተንን ንሓሳርን መከራን እንትቃላዕ ስግር መረብ ምላሽ ተቐሪጾም ኣብ ትሕቲ ጥሊያን ዝኣተዉ ወገናት ድማ ክብሮምን ኩለንተንኦምን ተመዚዖም ንልዕሊ ሓምሳ ዓመት ኣብ ሕሱም መግዛእቲ ፀኒሖም እዮም። ኣብ ትግራይን ኤርትራን ዘሎ ህዝቢ ርክባቱ ተቋሪጹ ብምፅንሑን ኣብ ክልተ ፖለቲካዊ ስርዓታት ብምእታዉን ኣብ ከይዲ ዝተፈላለዩ ስነልቦና ኣማዒቢሉ ካብ ሓደነት ናብ ክልተነት፣ ብኤርትራ ዘሎ ትግርኛ ተዛራቢውን ካብ ትግራዊ/ትግራዊይቲ ናብ "ብሄረ ትግርኛ" ተሰጋጊሩስ ከምኡ ናበሉውን እስካብ ደማዊ ጎንዒ ዝኸደ ናብ ፖለቲካዊ ተግባራዊነት ምዃን ተበጺሑ እዩ።

ዋላ'ኳ ኣብቲ ብብረታዊ ቻልሲ እዋን ህዝቢታት ትግራይን ኤርትራን እስካብ መስዋእቲ ዝኸደ ምትሕብባር ዝነበሮም እንተኾነ ኣብ ፅባሕ ደርጊን ናይ ሰላም እዋንን ብህ.ግ.ሓ.ኤ ዝውሰዱ ዝነበሩ ኢትዮጵያዊያን ካብ ኤርትራ ብግፍዒ ናይ ምብራር ተግባር ኣብ ሞንጎ ክልቲኦም ህዝቢታት ዝነበረ ናይ ምትሕብባር መንፈስ ይዘርጎ ጀሚሩ እዩ። ንኣብነት ኣብ 1991-1995 ዓ.ም.ፈ ኣብ ዝነበሩ ዓመታት ካብ 350 ሺሕ ንላዕሊ ዝኾኑ ኢትዮጵያዊያን (መብዛሕቶም ተጋሩ) ካብቲ ንእመታት ዝነበረሉ ዝነበሩ ከተማታት ኤርትራ ብግፍዒ ከም ተባረሩ ዓለም ለኽ ቐይሕ መስቀል ከም ዝጸብጸበ ኣብ "BROTHERS AT WAR: MAKING SENSE OF THE ERITREAN-ETHIOPIAN WAR" ዝብል መፅሓፍ (TEKESTE NEGASH & KJETIL TRONVOLL, 2001) ተገሊጹ ይርከብ። ዓንዳሪ ኣካይዳ መንግስቲ ኤርትራ ብዙይ ዝብቐዕ ኣይነበረን። ከምቲ ንኹለን ጎረባብቲ ዝተናኸፈን ኣብ ልዕሊ ኢትዮጵያውን ብዶብ ኣሳቢቡ ውርራ ፈጸሙ ክልቲኡ ህዝቢ ካብዚን ናፍትን ምብራርን ናብ ደም ምፍሳስን ዝኣተዉሉ ኩነታት ተፈጢሩ ርክብ ህዝቢታትን መንግስታትን ተበቲኹ ኣብ ሕማቕ ኩነታት ይርከብ።

እዚ ተፈጢሩ ዘሎ ኣይ ሰላም ኣይ ውግእ ዝኾነ ሕማቕ ኩነታት

የተሓሳስበና እዩ ዝብሉ ኣብ ክልቲኡ ወገን ዝርከቡ ተዛራብቲ ትግርኛ ምፍልላይ ህዝቢታት ኣብቁዑ ርክብ ናብ ንቡር ክምለስ ተዘይተገይሩ ብክልቲኡ ወገን ዝርከብ ተዛራቢ ትግርኛ ናብ ሓደጋ ናወደቐ ይኸይድ ኣሎ ይብሉ። እቲ ብኤርትራ ዘሎ ብእስልምናን ኣስላምን ብትግራይ ዘሎ ድማ ብዕብላለ ኣምሓራ ክፀንት እዩ ካብ ዝብል እምነት ኣብ ሞንጎኦም ዘሎ ዶብ ኣፍሪስካ ታሪኽን ክብርታትን እዚ ህዝቢ ናብ ቦትኡ ክምለስ ኣለዎ ብምባል ካብ ክልቲኡ ወገን "ማሕበር የሕዋት ብሄረ-ኣግኣዚያን" ብዝብል ሸም ዉዱብን ብዘይውዳበን ምንቅስቓስ ከምዝጀመሩ ይፍለጥ።

3. ስነ-ሓሳብ ብሄረ ኣግኣዚያን ብሓዲሩ

እቲ ብኣይተ ተስፋጺዮን ዝምራሕ ምንቅስቓስ ንቲ ዝኸተሎ ስነ-ሓሳብ ብሄረ ኣግኣዚያን ኣመልኪቱ ኣዚዩ ብዙሕ ቪዲዮታት ስለዝዘርግሑ ሓበሬታ ንምርካብ ዘጸግም ኣይኮነን። ስለዚህ ብቶም ኣብ ቪዲዮታት ዝተዘርግሑ ጎስጓጎት መሰረት ብምግባር ዝኸተሎም ዕላማን መትከላትን ብሓዲሩ እዚ ዝስዕብ ይመስል። ብሄረ ኣግኣዚያን ቐንዲ ዕላምኡ ተዋህዶ ሃገራዊ መንነት ብምግባር፣ ብኣሪታዊ መትከላትን ቋንቋ ትግርኛን ግእዝን መሠረት ገይራ ካብ ኢትዮጵያ ዝተነፀለት ትግራይን እታ ናይ ሎሚ ኤርትራን ሓዊሳ ትምስረት ሓዳሽ ሃገር ኮይና ሰብ ዋናኣ ድማ ህዝቢ ግእዝ (ተዛራብቲ ትግርኛን ትግረን) ይኾኑ ይብል። ኣብታ ትምስረት ሃገረ ኣግኣዚያን ዝርከቡ ካለኣት ብሄራትን ተኸተልቲ እስልምናን ድማ ኣብ ትሕቲ እቶም ዝተጠቐሱ መትከላት ኣሪታን ኦርቶዶክሳዊት ተዋህዶን እቲ ዓብላሊን ወደባትን ዝብሉዎ ህዝቢ ግእዝን ከም ዜጋታታ መስል ውሑዳት ተኸቢሩሎም ይነብሩ ይብል። ብሓዲሩ፣ ብመሰረት ስነ-ሓሳብ ብሄረ ኣግኣዚያን ትግርኛን ግእዝን ኣሪታዊ እምነትን መለለይ መንነት እታ ሓዳሽ ሃገር ስለዝኾኑ ካብኦም ወፃኢ ዘለዉ ብሄራትን ቋንቋኦምን እምነቶምን ኣብ ትሕቲ እቲ ዓብላሊ ዝብሉዎ ህዝቢ ግእዝ ተቐይሮ ይነብር ዝብል እዩ። ምንቅስቓስ ኣግኣዚያን ሓደ ጥራይ ኮይኑ ኣብ ኣርባዕተ ነገራት መሰረት ዝገበረ እዩ፣ ንሶም ድማ ቀዳማይ፣ ብዛዕባ ፍቕሪ ታቦት፣ ካልኣይ፣ ፍቕሪ መሬትናን ባሕርናን፣ ሳልሳይ፣ ፍሪ ቋንቋና፣ ራብዓይ፣ ንታሪኽና ዘለና ፍቕሪ እዩ። ካብዚ ወፃኢ ኣግኣዚያን ዝሓሰብ እንተሃሊዩ

አግካዚያን አይኮነን ይብል ተስፋጺዮን። አብዚ ተጋሩ/ብሄረ ትግርኛን ትግረን ኮይኖም ተኸተልቲ እስልምና ከምዘለዉ ዝፍለጥ'ኳ እንተኾነ ምንቅስቃስ ብሄረ አግካዚያን ብዛዕብአም ግልጺ ዘቐመጡዎ መለክዒ የለን።

ሕሉፍ ሃገራውነት አምሓራን ከምኡ'ውን ፖለቲካዊ እስላምን ንባህልን ታሪኽን ህዝቢ ግእዝ ፍጹም ሓዲጋ ከምዝኾኑ ይገልጹ እም እስልምና ንርእሱን ተኸተልቲ እቲ አምነትን ምስአም ዝጠበቐ ርክብን ዕላማን አለዎም ዝብሉዎም አዕራብን እቲ ዝዓበየ ሰግኣት ህላወን ቀፃልነት ህዝቢ አግካዚያን ገይሮም ይርኡዎ። መንነት ዝምልከት እውን ብሄረ አግካዚያን ዝኸተል ሰብ ኢትዮጵያዊ ንምባል ስለዘይኸእል ንዙይ ንኸማልእ ትግራይ ካብ ኢትዮጵያ ከትግንፀል ናይ ግድን ይኸውን ይብሉ። ኤርትራ ዝብል ሸም'ውን ጥሊያን አውጺኡዎ ኢትዮጵያ፣ አምሓራ፣ ህግደፍን ካቶሊክን ዝተቐብሉዎን ዝሰርሑሉን ስለዝኾነ ንሱ ናብ ግእዝ ብምቕያር "ዘ-ብሄረ አግካዚያን" ዝብል ክቐየር ከምዝኾነ ይሕብር። መሬታዊ ሓድነት ህዝቢ ግእዝ ንምውሓስ ድማ ምልእቲ እዛ ናይ ሎሚ ኤርትራን ትግራይን ኮይኑ ብደቡብ እስካብ አልውሃ ምላሽ፣ ደቡባዊ ብምዕራብ እስካብ ፀግዒ ሊማሊም ከምዝኸውን ደገፍቲ ናይቲ ምንቅስቃስ ኣብ ማሕበራዊ ሚዲያ ብዝጠቐዑዎ ካርታ ምርዳእ ይከእል።

እት ካብ ንኒ ተስፋጺዮን ተፈንጨለ ዝብል ካሊእ ምንቅስቃስ አግካዚያን ድማ "ሃገራዊ ግንባር አግካዚያን" ከም ዝበሃል ባዕሉ የፋልጥ። እዚ ምንቅስቃስ "አግካዚያን ባህላዊ መንነት ናይ ምድረ አግካዚያን እምበር ሓዲ ዓልየት ወይ ሃይማኖት አይኮነን" ኢሎም ከምዝአምኑ ኣብ ዝዘርግሑዎ ቪዲዮ ይገልጹ። ብትውልዲ ሕውስዋስ ህዝቢ ስለ ዝኾና ኩሉ ኣብ ምድረ አግካዚ ዝርከብ ብሄር አግካዚያዊ እዩ ይብሉ። ንህግደፍ ኣሊኻ ድማ ህዝቢ አግካዚያን (ኩሉ ህዝቢ ትግራይን ኤርትራን) ሓዲ ሃገርን ስርዓትን ምምስራት ቐንዲ ዕላምአም ከምዝኾነ ይገልጹ።

4. ስነ-ሓሳብ ብሄረ አግካዚያን ብመንጽር ክውንነት

ዘተና ቐድም ኢሉ ከምተገለጸ ኣብ ክውንነትን ዘይከውንነትን እቲ ብእኒ አይተ ተስፋጺዮን ዝምራሕ ስነ-ሓሳብ ብሄረ አግካዚያን ዝብል እዩ። እዚ አዕናዊን ነፃሊን ስነ-ሓሳብ ፈጺሙ ክውንነት የብሉን ጥራይ ዘይኮነስ ብዝገብሩዎ ዘለዉ ፅልኣት

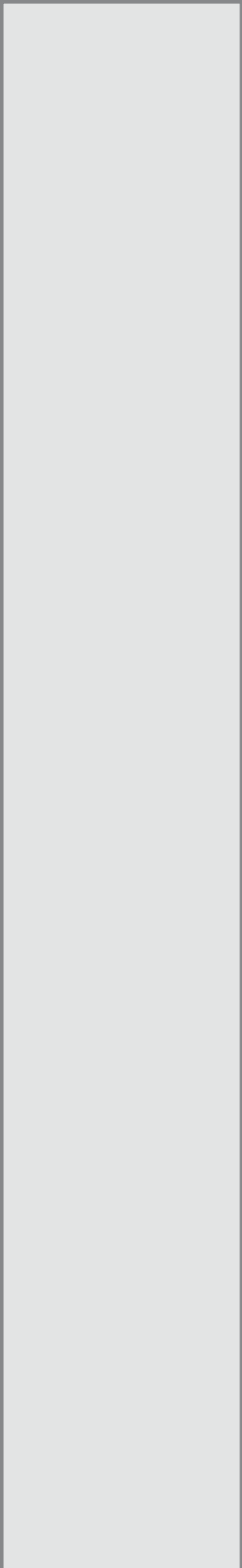
ዝተመልኦ ጎስጓስ'ውን ዘየተፀበዩዎ ሽግር ሒዚ ከምዝመፅእ ብግብሪ ተራኢዩ ኣሎ። ብምጂኑ ድማ እዚ ብተስፋጺዮን ዝግበር ዘሎን ንግዚኡ ንብዙሓት ገርሂ ልቦም ብስምዒት ዝንጉድ ዘሎን ስነ-ሓሳብ አግካዚያን ክውንነት አይህሉዎን። ንምንታይ? ከመይ? ንዝብል ብቶም ዝሰዕቡ ብዘይ ስኽፍታ ክዝረበሎም ዘለዎም ምኽንያታት ክገልፅ ክፍትን፣

፩ይ - ከምቲ ልዕል ኢሉ ዝተገለጸ መራሒ ምንቅስቃስ አግካዚያን ተስፋጺዮን ከምዝብሎ እንተኾይኑ ኣብ ኦሪታዊት መትከላት ዝተሰረተት ኦርቶዶክሳዊት ተዋህዶ ሃገራዊ መንነት ዘለዎ ሃገር ምምስራት እዩ። ኣብዚ እዋን ድማ ካብ ፍርቂ ንላዕሊ ዝኸውን ህዝቢ ኤርትራ ተኸታሊ ምስልምና ሃይማኖት እዩ። ኣብ ትግራይ እውን ይብዝሑ ይውሓዱ በዘየገድስ ኣዚዮም ሰላማዊን ኣብ ታሪኽና ሓንቲ ኣበር ዘይርከቦም ወረጃታትን ዝኾኑ ተኸተልቲ እስልምና ኣሕዋት ኣለውና። እቲ ሓቂ እዚ እንዳሃለዉ ተዋህዶ ወይ'ውን ኦሪታዊ ሃገራዊ ሃይማኖት ወይከአ መንነት ዘለዎ ሃገር ንምፍጣር ምሕሳብ እንታይ ማለት እዩ? ብስሩውን "እምነት ናይ በይንኻ ሃገር ናይ ኩልኻ" ዝብል ገዛኢ ሓሳብ ኣብ ዝኾነሉ 21 ክ/ዘበን ኮይንካ ሃገራዊ ሃይማኖት ዝፈለየት ሃገር ክትምስርት ምሕላን እንታይ ማለት እዩ? እንተትኸውንከ እስልምና ነፂልካ ክርስትና ጥራይ ሃገራዊ መንነት ገይርካ ምቕማጥ ብምንታይ ርትዓዊ መለክዒ እዩ? ኣብ ሃገርና ክርስትና ካብ እስልምና ዝፈልዮ ነገር እንተሃሊዮ ቀዲሙ ስለዝኣተወ እምበር ክልቲአም ባሕሪ ሰጊሮም ዝመጽኡን ህዝብና ዝተቐበሎምን ባዕዳዊ እምነታት እዮም። ልክዕ ከምቲ ማርክሲዝምን ሌኒንዝምን ካብ ደገ ዝተቐበልናዮ ኣብቲ እዋን ዝነበሩ ህዝቢ ሰሜን ኢትዮጵያ'ውን ኣብ ዝተፈላለየ ኩነታት ኮይኑ እምነት ተቐቢሎም እዮም። ሓዲ ካብቲ ካሊእ እምነት ዝብለፅ ገይርካ ምርኣይ ጌጋ እዩ ጥራይ ዘይኮነስ እምነትካ ኣብ ካልኣት ምፅዓን'ውን መሰረታዊ ጥሕሰት ሰብአዊ መሰል ህዝቢታት እዩ። እቲ ተስፋጺዮን ኣብ ልዕሊ ተኸታሊ እስልምና ዝኾነ ህዝብናን ካልኣት ብሄራትን ዝገብሮ ምፍርራሕን ሚዛኑ ዝሰሓተ መፀለምታን ንጎድኒ ነፅንሓዮም ብስሩ እባ ኣብ ናይ ካልኣት ጥፍኣት፣ ጉድኣት ወይውን ግህሰት ሰብአዊ መሰል ሃገር ክትምስርት ምሕሳብ ከቢድ ሳዕቤን ከምዘለዎ ሓደን ክልተን ዶ ኣለዎ እዩ!?

ደቡብ ሱዳንን ሱዳንን ክልተ ዝተፈላለዩ መግዛእቲ እንግሊዝ ኮይነን ጸኒሐን እንግሊዝ ገዲፉወን ክወፅእ እንተሎ ሓዲ ሃገር ገይሩወን ከይዱ። እታ ኣብቲ እዋን ናፃን ሓዱሽ መንግስቲን

ዝመስረተት ዓባይ ሱዳን ኣብ ልዕሊ እቲ ፖለቲካዊ ተነፅሎ ዝገበረትሉ ህዝቢ ደቡብ ሱዳን እስልምናን ሽሪዓዊ ሕጊን'ውን ከተተኣታትው ምስ በለት ዝተወልዐ ጎንዒ ክጠፍእ ዘይኸእል ሓዊ ኣስዒቡ ብሚሊዮናት ዝቐጸር ህዝቢ ሃሊቐ እዩ። ካብዙይ እንታይ ንመሃር? እሞ ኣብታ ብሄረ ኣግኣዚያን ትበሃል ዘላ ናይ ሓሳብ ሃገር ዝነብር ዘይነቐዓቐ በዝሒ ዘለዎ ሙስሊምን ካሊእ ብሄርን "ኣብ ትሕቲ ኦሪታዊ እምነት ኣቲኻ ትነብር ወይ ድማ ቐያር ጀለቢያ ሂብና ንሱዳን ንሰደካ" ክበሃል እንተሎ ሳዕቤኑ ካብ ናይ ሱዳን ዝፍለ ከም ዘይኸውን ምርዳእ ይግባእ። ብሓፈሽኡ ኣብ ጥፍኣትን ግህሰትን ሓደ ክፋል ህዝብኻ ሃገር ክትምስርት ምሕሳብ ሓደ እግርኻ ቆሪጽካ ክትጎዩ ምፍታን ማለት እዩ። እዚ ፍጹም ዝኾነ መገዲ ጥፍኣት ስለዝኾነ ውድቀት ስነሓሳብ ኣግኣዚያን ካብዚ ይጅምር።

፪ይ - ኣብ ኤርትራ እቲ ዝሰፍሐ መሬት ዝውንኖ ትግርኛ ተዛራባይ ዘይኮነ ህዝቢ እዩ። ንሱ ድማ ኤርትራ ዝምልከት ካብቲ ብሄረ ኣግኣዚያን ዝብሉዎ ዝተፈለየ ባህሪታት ዘለዎ ህዝቢ ምዃኑ ክርሳዕ የብሉን። ዋላ ኣብ ኤርትራ እቲ ዝነኣሰ ናይ ከበሳ መሬት ጥራይ ዝሰፈረ "ብሄረ ትግርኛ" እየ ዝብል ህዝቢ እንተዝሰማማዕ እቶም ካልኣት ዓብላልነት ትግርኛን ኦሪታዊ ወይ ክርስትና እምነትን ዘለዎ መንግስቲ ከቐውም ክፈቐዱ ዘይሕሰብ እዩ። ብርግጽ ዝተፈላለዩ ብሄራት ኤርትራ ዝውከሉ ውድባት ኣለዉ እዮም። ድሌቶም ድማ ኣብ ማኒፌስቶ ገሊጾም ኣለዉ። ካብ ፌደራል ስርዓት እስካብ ንጉሳዊን እስላማዊን ስርዓት ኣብ

ኤርትራ ከተኸሉ ድሌት ዘለዎም ውድባት ኣብ ዕዳጋ ቐሪቦም ኣለዉ። ሓደ ክልተ ዝኾኑ'ውን መሰል ዓርስ ውሳኔ እስካብ ምንፃል ይብሉ። እሞ ካሊእ እንተተረፈስ ኣብ ኤርትራን ኣብ ትግራይን ደቀባት ዓፋር፣ ሳሆንን ኩናማን ከምዘለዉ ነተፈለጠስ ብህዝቢ ግእዝ ወይ ተዛረብቲ ትግርኛን ትግረን ጥራይ ትውነን ሃገር ምሕላን ፍትሓዊ ድዩ? ንምዃኑ ካብዘም ዝጠቐስኩዎም ሓደ ወይ ኩሎም ብሄረ ኩናማ ወይብ ብሄረ ዓፋር ኢሉ ብመንነቱን ብእምነቱን ሃገር ክሃንፅን ዝተረፍኩም ድማ ኣብ ትሕቲኦም ክትነብሩ እተዝንቀሳቐሱ ጌጋ ዶ ተገይሩ ምተርእዮ? ብቐፅሪ ምብዛሕ ጥራይ ሃገር ናይ ምውናን መሰል እንድሕር ዘውሕስ ኮይኑ ኣብ ዝሰፍሐ መሬት ምንግርምከ ሃገር ናይ ምውናን መሰል ዘየውሕስሉ ብምንታይ ስነ ሞጎት ይኸውን? እዚ ናይዚ ዘበን ዕብዳን ጥራይ ኢና ክንብሎ።

እቲ ሓቂን ርትዓዊን እምበኣር ብክልቲኡ ገፅ ዘለዉ ተጋሩ ጥራይ ዘይኮነስ ኣብ ክልቲኡ ዘለዉ ሳሆን፣ ኩናማን ዓፋርን'ውን ሓደ ህዝቢን ኣብ ትሕቲ መንግስቲታት ኣክሱም፣ ኣቢሲኒያን ኢትዮጵያን ዝነበሩ እዮም። ብኢትዮጵያ ወገን ዘሎ ህዝቢ ኣገውን እቲ ካብ ብሄረ ኣገው ዝምዘዝ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ህዝቢ ብሌንን እውን ኣካል ናይዚ ነዊሕ ንምክሓሉ ታሪኽ እዮም። ብምዃኑ ድማ ማዕረ እቲ ትግርኛን ትግረን ተዛራቢ ህዝቢ ወነንቲ እታ ናይ ሎሚ ኤርትራን ትግራይን ዓፋርን እዮም። እቲ ሓቂ ንሱ ስለዝኾነ ስነ ሓሳብ ብሄረ ኣግኣዚያን መሰረታዊ ለውጢ ተዘይገይሩ ኣይኮነን ሓዳሽ ሃገር ክትምስርትስ ኣብ ዘዘለናዮ ኮይና ሰላም ንምምፃእ'ውን ዘይሕሰብ ስለዝኾነ እዚ ሓሳብ ክወድቐ እዩ።

፫ይ - ኣብ ኤርትራ ኣንፃር ኢትዮጵያ ዘቐንዐ ናይ ወለዶታት ፖለቲካዊ ነፍሒ (ፕሮፓጋንዳ) ተገይሩ እዩ። ሓቂን ሓሶትን ተሓዋዊሱ ናተምሃረ፣ ናንበበ ዝዓበየ ወለዶ ሀዚ'ውን ብሂወት ኣሎ። ንሱ ድማ ብግዲኡ ኣንፃር ትግራዊዎ ዘቐንዐ ናይ ባዕሉ ፅለኣት ወሲኹሉ

ንቲ ህዚ ዘሎ ወለዶ ብሕማቕ ናይ ሓንጎል ሕፅበት ቐሪጹዎስ ይቐጽል'ውን ኣሎ። ኣብዚ እዋን ኣብ ኤርትራ እቲ ዝበዛሐ ህዝቢ ትሕቲ 45 ዓመት ዘሎ ወለዶ እዩ። እዚ ድማ ካብ ናይ ፕሮፓጋንዳ ግዳይ ምዃን ሓሊፉ ትማሊ ብዓይንና ናረኣና ምስቲ ብሕማቕ እምበር ብጽቡቕ ዘይፈልጦ ህዝቢ ትግራይን ኢትዮጵያን ደም ዝተፋሰሰ ወለዶ ስለዝኾነ ቐሊል ዘይበሃል በዛሒ ዘለዎ ህዝቢ ኣብ ኢትዮጵያ ብፍላይ ድማ ኣብ ትግራይ ፕሮፓጋንዳ ዝተዓጀበ ዘይተኣደነ ጽልኢን ቕርሕቲን ኣለዎ። ክንክሕዶ ተዘይኮይኑ እዚ ሓቂ እዩ። እቶም ኣብ ትግራይ ናይ ስደተኛታት ካምፕ ዓመታት ጸኒሖም ንደገ ዝወጽኡ ሰባት እኳስ እቲ ቐድሚ ናብ ትግራይ ምምጽኦም ዝነበሮም ዝተዛብዐ ኣተሓሳስባ ተይለወጡ እዮም ዝወጽኡ። ብስሩውን ኣብ ኤርትራ ዝረኽቡዎ ዘለዉ መወዳእታ ዘይብሉ ሃገራዊ ኣገልግሎትን ስደትን ብሰንኪ ኢትዮጵያ ዝኸፈተቶ ውግእን ዶብ ምውረርን እዩ ኢሎም ዝሓምኑ ብዙሓት እዮም። ካሊእ ተሪፉ ሃገሮም ሕገመንግስቲ ዘይምህላዎ ቐንዲ ተሓታቲ ዝገብሩዎ ኢትዮጵያ ካብ ባድመ ዘይምውፅኦ ከምዝኾነ ገይሮም ዝሓሰቡ ክንደይ ሙሁራትን ዘይሙህራትን ኤርትራዊያን ኣለዉ?! ንውሽጣዊ ሽግሩ ግዳማዊ ገይሩ ኣብ ፅልኣት ተሸኪሉ ዝነበር በዛሒ ዘለዎ ህዝቢ ሒዝካ ከመይ ኣግኣዚያን ኢልካ ይሕሰብ? እዎ ድማ ከም ናይ ተስፋጺዮን ዝዓይነቱ።

፬ይ - ሓፋሽ ህዝቢ ኤርትራ መብዛሕቱ ከም ትግራዊይ ሓረስታይ እዩ። እዚ ሓረስታይ ማሕበረ ሰብ፣ ብፍላይ እቲ ብዕድመ ዝደፍኦ፣ ኣብ ትግራይ ክንዲ'ቶም ልዕል ኢሎም ዝተጠቐሱ ኣካላት ሽግር ዘለዎ ኣይኮነን። ኣብ ዶባት ዘለዉ ሓረስቶት ህዚ'ውን ኣብ ትሕቲ ሕማቕ ኩነታት ኮይኖም ምስ ሓረስቶት ትግራይ ይተሓባበሩ እዮም። ዘይምዕዳል ኮይኑ ኣብ ዓለምና፣ ብፍላይ ድማ ኣብ ስሉስ ዓለም፣ ደኻ፣ ሓረስታይ፣ ዘይተምሃረ ህዝቢ ናብ ኹናት ክዳጎን እምበር ኣብ ፖለቲካ ናይ ምውሳን ስልጣን የብሉን። ስልጣን ከምዘለዎ ይነግሩዎ እምበር ሽማዊ እዩ። ፖለቲካ ዝውስን ኣብ ስልጣን ዘሎን ብተቐውሞ ዝነጥፍ ፖለቲካዊ ሓይሊን ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታ ዘሎ ሙሁርን ከተመታይን ጥራይ እዩ። ንሱ ይብፅብፅ፣ ለውጢ ይጥይቕ፣ ንስልጣን ይወዳደር፣ ሚስኪን ሓፍሽ ተጠቂሙ ድማ ናብ ስልጣን ይድይብ፣ ሽዑ ኣገልግሎቱ ይውድእ'ሞ ካሊኦ ናዕቢን ውግእን እስካብ ዝመጽእ ኣብዘለዎ ይርሳዕ። ከምኡ ስለዝኾነ ድማ እቲ ብህረ ኣግኣዚያን እዩ ዝብል ሓይሊ ናብ ዝዓበየ ፖለቲካዊ ሓይሊ ተቐይሩ ብክልቲኡ ብፍላይ ድማ

ብኤርትራ ወገን ኣብ መሬት ተቐባልነት ተዘይተረኺቡ ደው መበሊ ኣይረከብን። ንሱ ጥራይ ግን ኣይኮነን። ኣብዚ ሓረስታይ ሕብረተሰብ'ውን ብእምነቱን ብብህሩን ምኽንያት ከም ካልኣይ ዜጋ ክኸውን ዝድለ ህዝቢ ኣሎ። እዚ ብፍትሓዊነቱ እውን ዘይቐኑዕ ክኸውን እንተሎ ክፋል ናይእቲ ኣብ ቁ፣፫ ዝተጠቐሰ ፖለቲካዊ ብኸለት ዝዓሰሎ ማሕበረሰብ እውን ዝተንከፎ ስለዝኸውን እቲ ዘይተበከለ ንብሎ ዘለና ህዝቢውን ኣንፃር ኣግኣዚያን ጠጠው ምባሉ ዘይተርፍ ይኸውን።

፭ይ - መንግስቲ ኢትዮጵያ ብሓፈሻ ህዝቢ ትግራይን ድማ ብፍላይ ንኤርትራ ዘይከፈሎ ነገር የለን። ምእንቲ ናፅነት ህዝቢ ኤርትራን ምእንቲ ረብሕኡን ክብል ደቁ ፎቐዶ ጎብታትን በረኻታትን ኤርትራ ኣሰዊኡ እዩ። ህወሓት ኢህወዴግ ናይ ሕሉፍ በደላት ረሲዑ ከም መንግስቲ ኣብ ኢትዮጵያ እስካብ ፖለቲካዊ ኪሳራታት ዝሰዕበሉ ንኤርትራ ኩለንተንኡ ከፊሉላ እዩ። ንናፅነት ኤርትራ ኣብ ቅድሚ ዓለም ኣፍልጦ ምሃብ ጥራይ ዘይኮነስ ሰማያቱን መሬታዊ ዶባቱ እንተይተረፈ ከፊቱ ኤርትራን ህዝባን ከም ድሌቶም ክርብሉ ገይሩ እዩ። እዚ ምእንቲ ሰላማዊ ርክብ ክልቲኡ ህዝቢታት ተባሂሉ ዝተገበረ እምበር ከምኡ ዓይነት ዘይምዕሩይ ርክብ ንኢትዮጵያ ከምዝጎድእ ስሒቶምም ኣይመስለንን። ከምኡ ኮይኑውን ግና ናይ ኢዱ ኣይረኽበ ጥራይ ዘይኮነስ ኣንፃር ዝተሰለፈ ኤርትራዊ ብጣዕሚ ብዙሕ እዩ። ከምቲ ኩሉና ንፈልጦ ቐሊል ዘይበሃል ናይ መንግስቲ ኤርትራ ደጋፊ ዝኾነ ህዝቢ ምስ ግንቦት ሰባት፣ ኣነግ፣ ኣኣብነግ፣ ኣልሸባብ ተሰሊፉ ኣብ ልዕሊ ኢትዮጵያ ብፍላይ ድማ ተጋሩ ዘይተኣደነ ጽልኢ ይነዝሕ፣ ምስእም ኣብ ኣደባባይ ናይ ተቐውሞ ሰልፊ ይወጽኡ፣ ኣብ ማሕበራዊ ሚዲያታት ጸለመን ጽልኢን ብሰፊሑ ይነዝሑ፣ ከም ስደተኛ ኣቲዮም ኣብ ናይ ጥፍኣት ተግባር ይርከቡ፣ ሎሚ ድማ ኣብቲ ብቐሳውስቲ ህብረት ጎንደር ዝምራሕ ፖለቲካዊ ቤተክርስቲያን ተጠርኒፎም ይርከቡ። እዚእም ውሑዳት ከምዘይኮኑ ብቢሃገሩ ዘለኹም ወገናት ትፈልጡዎ ኢኹም። ኣብ ናይ ቐረባ እዋን ናይ ጄኔቭ ሰልፊ'ኳ ልዕሊ ሸሞንተ ሸሕ ህዝቢ ንመንግስቲ ህግደፍ ድጋፍ ብሰልፊ ገሊጹ እዩ። ከምዚ ዓይነት በዛሒ ዘለዎ ኣንፃር ሰላምን ሰናይ ርክባት ህዝቢታትን ሒዝካ እግኣዚያን፣ እዎ ናይ ተስፋጺዮን ዓይነት ዘይሕሰብ እዩ።

፮ይ - ብኣንፃር ተቐውሞቲ መንግስቲ ኤርትራ ኢና ዝብሉ ብዓሰርተታት ዝቐጸሩ ውድባት ብጀካ ክልተ ወይ ሰለስተ

ዝኾኑ ካልአቶም ኣብ ኢትዮጵያ ይኹን ኣብ ትግራይ ጥዕና ዘይብሉ ኣራእያ ዘለዎም ከምዝኾኑ ኣብ ዝተፈላለዩ መድረኻት ኣረጋጊጾም እዮም። እዚ ኹሉ ንግደፎም በዝሒ ዘለዎ ሙሁር ዝበሃል ኤርትራዊ ካብ ዘረባታት፣ ጽሑፋትን፣ ኣኼባታት፣ ከምንገራኦ ንኢትዮጵያ ይኹን ንመንግስትና ቕኑዕ ኣራእያ የብሎምን። ሓደ እዋን ዓሰርተ ሸውዓተ ዝኾኑ ተቋማት ውድባት ኤርትራ ኣብ ኢትዮጵያ ኣኼባ ገይሮም ሓደ ክልተ ዝለዓሉ ናይ ኢትዮጵያ ሰበ ስልጣን ይጋብዙ እዮም። “...ወያነስ ንምንታይ ኢኹም ትሕግዙና ዘለኹም?” ብምባል ዘደንጹ ሕቶ ኣውራጃምሎም። እቲ በዓል ስልጣን ድማ፡ “...ንስኹም ኢኹም ድሌትኩም ዘይትፈልጡ እምበር ንሕናስ ድሌትና ፈሊጥና ዝሓደርናን ደጋጊምና ኣብ ኣደባባይ ንዛረቡሉን እዩ። ድሌትና እዚ ህዝቢ ናብ ንቡር ሰላም ክምለስ፣ ክተሓባበር፣ ሓቢሩ ክለምዕ ጥራይ እዩ” ኢሉ መሊሱሎም (በቲ ሕቶ ዝተናደደ ተሳታፊ ኤርትራዊ ዶክተር ካብ ዝጸሓፎ)። እዙይ'ውን ሓደ ዕንቅፋት ዝከውን ሓይሊ እዩ።

ጁይ - ፖለቲካዊ ሓይሊታትን ሙሁራት ኤርትራን ናይ ኢድም ኣይስኣኑ ኣብ ክልቲኡ ህዝብታት ብቐሊሉ ክሕከም ዘፀግም ሓጻፍ ፈጠሮም እዮም። ብሓደ ወገን ሓዳሽ መንነት ንምፍጣር ካብ ዘለዎም ባህሪ ተበጊሶም ሃገር ምፍጣር ጥራይ ዘይኮነስ ናይ ብሄሮም ሸም እውን ካብ ትግራዊ ናብ “ብሄር ትግርኛ” ብምቕያር ካፍቲ ኣብ ትግራይ ዘሎ ህዝቢ ክምዝፍለዩ ብዘረባ፣ ብጽሑፍ፣ ብስራዕ ትምህርቲ፣ ብፊልም፣ ብተዋስኦ ወዘተ ገይሮም ደጋጊምም ኣረጋጊጾምልናን እቲ ብኣግኣዚያን ዝበሃል ዘሎ ታሪኻዊን መንነታዊ ሓድነትን ሓደሽደሽ ኣቢሎም ብምፍራስ ካብ ህዝቢ ትግራይ ዝተፈለየ ስነልቦና ከማዕብሉ ኪኢሎም እዮም። ናይዚ ዓይነታዊ ኣብነት ዝኸውን ሓደ ኤርትራዊ ሙሁር ኣብ መቐለ ኣብ ዝተሳለጠ ናይ ቋንቋ ትግርኛ ዋዕላ ተረኪቡ ከምዚ ኢሉ ነይሩ።

“ናብዚ ኣኼባ ክኣቱ ክለኹ ናይ ተሳተፍቲ ሸም ኣብ ዝጸሓፊሉ ወረቐት ‘ሸም ብሄር’ ዝብል ነይሩ። ኩሉ ተሳታፊ ቋንቋ ተግርኛ ተዛራቢ ብምኻኑ ብሄሩ ‘ትግራዊ’ ኢሉ እዩ ጽሑፉ። ትግርኛ ብምዝራብ እንተተሓሰቡ ኣነውን ትግራዊ እየ ማለት እዩ። ኣነ ግን ብሄሪይ ‘ትግርኛ’ ኢለ እየ ጸሓፊዩ። ምክንያቱ መንግስቲና ብሄረ ትግርኛ ኢኹም ስለዝበለና” ይብል። እዚ ናይ ቋንቋ ሙሁር ዝኾነ ሰብ ትግርኛ ቋንቋ እምበር ብሄር ከም ዘይኮነ ጠፊኡዎ ኣይኮነን፣ ግን ስለዘይደለዩ እዩ።

ኣብዚ ቐረባ እውን ንኤርትራዊያን ስደተኛታት ኣብ ሸመልባ ከይዳ ክተዛርብ ዝፈተነት ሓንቲ ሰብ መዚ ክልል ትግራይ ሓደ ትግርኛ ተዛራቢ ስደተኛ ከምዚ ኢሉዎ”። “ትግርኛኪ ስለዘይርድኣና ብእንግሊሽ ኣዛርብና”። እንግሊዝኛ ስለዝኸእል ግን ኣይነበረን። (ፍልፍል፡ ባዕላ እታ ሰብ)። ንሱ እንታይ ገይሩ! ኣብ ገዝኡ ኸባቢኡን ናተምሃሮ ዝዓበዩ እዩ። እሞ ከምዚኣምን ካልኣትን ዝኣምሰሉ ኣብ ጥቕኣም ከምኣም ትግርኛ ዝዛረብ ህዝቢ ምህላወ ዘሕምምም ኤርትራዊያን ሒዝካ ከመይ ኢሉ እዩ ብሄረ ኣጋኣዚያን ብዝብል ኣምር ሓደ ፖለቲካዊ መስርሕ ክንፈጥር ዝብሉ ዘለዉ?! እሞ ድማ ብናይ ተስፋጺዮን ቐዲ ብሄረ ኣግኣዚያን።

ጁይ - ኣብዛ ዓለም ካብ ናይ ስደተኛታት ካምፕ ኣውጺኦ ዩኒቨርሲቲ ተኣቱ ሃገር ኢትዮጵያ ጥራይ እያ። እዚ ዝገበር ዘሎ ኢትዮጵያ ገንዘብ ተሪፉዎ ዘይኮነስ ምእንቲ ክልቲኡ ህዝብታት ሰላም ፈጠሩ ናብ ንቡር ክምለስ ተባሂሉ ኢትዮጵያ ካብ ኣፍ ደቃ መንጢላ ንኤርትራዊያን ትገብሮ ዘላ ሰናይ ተግባር እዩ። እስካብ ህዚ ኣፍቲ ዩኒቨርሲቲታ ተማሂሮም ንርእሶም ናብ ካሊእ ሃገር ክሰጋገሩን ወይ ድማ ኣብ ኢትዮጵያ ስራሕ ካብ ምሓዝ ሓሊፎም ርክብ ህዝቢታት ክመሓየሹ ዝጽዕሩ ሰባት ወይ ድማ ጉጅለታት ኣይረኣናን። እረ ገሊኦምስ ኢትዮጵያ ሳላና ትጥቀም ኣላ'ውን ይብሉ እዮም። ግን ኣይንፈርደሎምን፣ ኣይኮነን እዚኣም ናይ ፅለኣት ብፕሮፓጋንዳ ዝተፈጠሩ ወለዶ እቶም መንግስቲ ሃይለስላሰ ኣብ ትግራይ ቤት ትምህርቲታት ዓዲዩ ንእኣም ግን ኣብ ዓዲን ወጻኢን ሓብሒቡ ከምሃሮምን መንግስታዊ ስልጣን ዝሃቦምን ኤርትራዊያን'ውን (ናይ ሎሚ መራሕቲ ሻዕቢያ) ብኹናት እዮም መሊሶምሉ። ንቲ ደቁ ፎቓዶ በረኻታት ኤርትራ ሰዲዱ መስዋእቲ ዝኸፈለሎም ህዝቢ ትግራይ'ውን ካውኡ ዝገደደ ክሕደት ፈጺሞም እዮም፣ ህዚ'ውን ኣብ ጥፍኣት ይቐፅሉ ኣለዉ። እሞ ኣብ ከምዚ ዓይነት ዝንቡዕ ኣተሓሳስባን ስነ ልቦናን ዘወነነ ክፋል ህዝቢ ሒዝካ ካብ ናብ ኣግኣዚያን ዝብል ስነ-ሓሳብ ሃለውለው ምባል ቐድሚ ኹሉ ህዝቢታት በቢዘለዉዎ ሉኣላዊ ሃገር ኮይኖም ሰላማዊ ርክባት ክህሉዎም ምድካም ዝዋዕኦ ምኾነ።

እሞ እቲ ህሉውን መዲኢን ፖለቲካ ሃገረ ኤርትራ ዝውስን ሓይሊ ኣብ ኢትዮጵያ ይኹን ኣብ ልዕሊ ተጋሩ ጥዕና ዘይብሉ ኣራኣያ ኣብ ዘለሉ ኩነታት፣ መጻኢ ፖለቲካን ርክባት ህዝቢታት/ሃገራትን እውን ዝውስን ንሱ ካብ ኮነ፣ እቲ ምስኪን

ሐረስታይ ናይ ምውሳኔ ስልጣኑ ተሓዲጦ ተካዛዚ እምበር ካዛዚ ኣብ ዝኾነሉ ኩነታት ኮይንካ፣ ብናይ ነዊሕ እዋን ናይ ጽልኢ ፕሮፓጋንዳ ዝተበከለ በዝሒ ዘለዎ ወለዶ ኣብ ዘለሉ ኩነታት፣ ኣብ ኤርትራ ሰፊሕ መሬት ዝውንን ብሄር ትግርኛ ዘይኮነ ህዝቢ እንዳሃለው፣ ዝዚኛ ተኸታሊ እስልምና ኣብ ዘለዎ ሃገር ኮይንካ፣ ክልተ ህዝቢ ኢና፣ ባዕዳዊ ገዛእቲ ኢኹም፣ “ትግራዊይ” ዘይኮናስ “ብሄረ ትግርኛ ኢና” ዝብል ሰግኡ ቐንጢቡ ክድርቢ ዝደክም ሰፊሕ ክፋል ሕብረተሰብ ሒዝካ ክውንነት ሓዳሽ ሃገር ብሄረ ኣግኣዚያን ዘይሕሰብ እዩ።

እዚ ዝተረሓቐ ስነልቦናዊ ኣፈላላይ ናብ ናቡር ንክመፅእ ሓደ ወለዶ ዝኣኸሎ ኣይመስልን። ንክልቲኡ ህዝቢ እቲ ዘበለጸ እዋን እቲ ዝሓለፈ 25 ዓመት፣ ብፍላይ ድማ ድሕሪ ውድቀት ደርግ ዝነበሩ ዓመታትን እዩ ነይሩ። ንሱ ድማ ሳላ ሻዕቢያን ሰዓብቱን ከሲርናዮ ጥራይ ዘይኮነስ እቲ ዝነበረ ኣፈላላይ ዝገደድ ኣግፊሑዎ ንምሕካም ኣብ ዘጸግመሉ ኩነታት ንርከብ። ካብዚን ካሊእ ተወሰኸቲ ምክንያታትን ብምብጋስ እቲ ብተስፋጺዮን ዝብሃል ዘሎ ፖለቲካዊ መስርሕ (ኤርትራን ትግራይን ዝሓወሰት ብዋናነት ተዛረብቲ ትግርኛ ዝውንኑዎ ናፃ ብሄረ ኣግኣዚያን) ክውንነት የብሉን። ከምኡ ካብ ኮነ እስቲ ብትግራይ ገፅ ዘለዉ ተኸተልቲ እቲ ስነሓሳብ ዝብሉዎ ክንርኢ።

5. ተጋሩ ደገፍቲ ስነ-ሓሳብ ኣግኣዚያን

ትግራዊይ ንቲ ብሄረ ኣግኣዚያን ዝብል ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳብ ዝጀመረ ይጀምሮ ብዘየገድስ ብቐጥታ ዝምልከቶ ስለዝኾነ ክድግፍ ወይ ክቃወም ሙሉእ መስል ኣለዎ። ብምጃኑ ድማ ስነ-ሓሳብ ኣግኣዚያን ብትግራይ ወገን እውን ማዕረ ሰሓቢ ዛዕባ ኮይኑ ተራኪቡስ ንቲ ስነሓሳብ ዝድግፉን ዘይድግፉን ተጋሩ ኣብ ማሕበራዊ ሚዲያ ናዘተዩ መርገዒ ዝሕዝሉ ኩነታት ንዕዘብ ኣለና። ድጋፉ ወይም ተቓውምኡ ሃናፃይን ኣብ ክሊ ምክንያታዊነትን እንተኾነ ረብሕኡ ዝዓዘዘ ስለዝኾነውን ካብ ስምዒታዊ ርክባት ነፃ ምጃን የድሊ ነይሩ። እቲ ባይታ ዘሎ ግን ኣይከምኡን። ንሱ ከምዘሎ ኮይኑ እቲ ምንቅስቃስ ብዝተወደበ ኣገባብ ዘይምጃኑውን ከም ሓደ ኣካል ገይርካ ክትወስዶን ክትግምግምን ኣፀጋግ እዩ። እንተኾነ ግን ብሓፈሻ ክርእ እንተሎ ሀ) ስምዒታዊያን ደገፍቲ ለ) ምክንያታዊ ደገፍቲ ሐ) ምክንያታዊ ነቐፍቲን መ) ምክንያታዊ ተቓውምቲ ይርከቡዎም ኢልካ ምድምዳም ይከኣል። ምንቅስቃስ

ኣግኣዚያን ኣመልኪቶም ኣብ ማሕበራዊ ሚዲያ ዝጥቅዑ ሕድሕድ ፅሑፋት ንዘንበቡ ብደጋፍቲን ብነቐፍቲን ዘሎ ኣተሓሳስብን እምነትን ንምርኣይ ስለዝኸእል ንሱ መሰረት ገይርና ንምርኣይ ክንፍትን።

ሀ) ስምዒታዊያን ደገፍቲ

ኣብ ማሕበራዊ ሚዲያ ከምንዕዘብ እንተኾይኑ ብክልቲኡ ወገን ዝርከቡ ዝበዝሑ ሰዓብቲ ብሄረ ኣግኣዚያን ንዚ ተገሊጹ ዘሎ ስነ-ሓሳብ በዘይ ሓንቲ ቅድመ ኩነት ተቐቢሎም ንሶምዑን ብዝለዓለ ስምዒት የሰጉሙዎ። ብናይገሊኦም ኣተሓሳስባ እታ ኣብ ዘበነ ኣክሱም ብትግራይን ኣብ ናይ ሎሚ ኤርትራን ዝነብር ህዝቢ ካብ መሰረታ ዝተጣየሸት ሃገርና ኢትዮጵያ ፈጺማ ከም ዘይትብፅሖምን ኣኳ'ደኣስ ኢትዮጵያ ናይ ሚኒሊክን ናይቶም ሎሚ ኣንፃር ህዝቢ ትግራይ ጠጠው ዝበሉ ጉሒሊታት ታሪኽን ሃገር ገይሮም ይርኡዎ። ኣብ ታሪኽ እዛ ሃገር ትግራይ ዘይብላ ኢትዮጵያ ነይራ ከም ዘይትፈልጥ ብኣንፃሩ ግን ክሊእ ከባቢታ ናይ ሎሚ ኢትዮጵያ ዘይነበራ ሃገር ከምዝነበረትና'ውን ክርድኡ ኣይከኣሉን ገሊኦምውን ኣይደለዩን። ከምኡ ስለዝኾነ እዚኦም ደገፍቲ ንዚ ስነ-ሓሳብ ብሄረ ኣግኣዚያን ብዝኾነ መገዲ ዝቃወም እንትራኡ እስካብ ፀርፊን ምፍርራሕን ዝኾኑ ጠገለ ዘይብሎም ስምዒታዊያን እዮም። ኣብዝሓ ናይ እዚኦም ዓይነት ደገፍቲ ኣብ ታሪኽ ዘለዎም ርድኢት ዝተሓተን እታ ዝፈልጡዎ'ውን ናብ ዝደለዩዎ ኣንፈትን ትርጉምን ናሽረፉ ስምዒቶም ዘሰጉሙ ስለዝኾኑ ነቐፊታ ንዝቐርቡሎም ወገናት ኣብ ክንዲ ከም ሃናፅይ ወሲዶም ዝመሃሩሉን መገዶም ዘዕርዩን ናብቶም ነቐፍቲ ስብእና ብምውራድ ኣንፃር ረብሓ ህዝቢታት ተዛረብቲ ትግርኛ ከምዝኾንካ፣ ሰላም ዘይትደሊ፣ ዘይቅኑዕ ቅዋም ከምዘለካ፣ ኣብ ፀለመ ብሄረ ኣግኣዚያን ከምተዋፈርካ፣ ሕሉፍ ኢትዮጵያዊ፣ ደቂቀ ሚኒልክ፣ ናይ ኣምሓራ ባርነት ዝመረጽካ ወዘተ ዝብሉ መሰረት ዘይብሎም ኣሽማት ምልጣፍን ኣጀውጀውን ይመርፁ። ኣብዚ ምድብ ዘለዉ ደገፍቲ ኢትዮጵያ ነዊሕ ተይከደት ትብተን ሃገር ከምዝኾነት ገይሮም ስለ ዝደምደሙ ኢትዮጵያ ንብለሉ ምክንያት የለን ናብሉ ኣብቲ ኣፍቲን ይጽሕፉ። ሓዳሽ ሓው ክደሊዩ ምስ ነባር ሓዎም ዝበኣሱ ስምዒታዊያን።

ለ) ምክንያታዊ ደገፍቲ

ገለ አብ ታሪኽን ፖለቲካን ፅቡቕ ርድኢት ዘለዎም ብትግራይ ወገን ዝርከቡ ምክንያታዊ ደገፍቲ እቲ ስነ-ሓሳብ ብሄረ ኣግኣዚያን ብውዳብ መልክዕ'ኳ ኣይኹን እምበር (እንተሃሊዩ ኣይፈልጥን) ሓሳብምን ድጋፎምን ዝሓሸ መልክዕ ከትሕዞዎ ዝፍትኑ ዘለዉ ይመስሉ። ንኣብነት ኣብ ማሕበራዊ ሚዲያ ዝነጥፍ መ/ር መሓሪ ዮሃንስ ስነ-ሓሳብ ኣግኣዚያን ኣመልኪቱ ዝጠቕዖ ሓደ ፅሑፍ ከምዚ ዝስዕብ ይብል፣ " ... ስትራቴጂካዊ ረብሓና ዝረጋገጸል፣ ሕውነት ክልቲኡ ህዝቢ ናብ ንቡር ዝምለሰሉ፣ ማእኸል ስሕበት ፖለቲካል ኢኮኖሚ ሃገርና ናብ ሰሜን ዝሰሓበሉ፣ መፃኢ ዕድል ክልልናን ሃገርናን ዝውሰነሉ፣ ክብርናን ታሪኽናን መሊሰና እንጭብተሉ፣ ብሓፈሻ መደራደሪ ዕርዲ ተጋሩ ምዃኑ ክፍለጥ ይግባእ" ብምባል "ኣግኣዛውነት መሊኡ ክሳብ ዝጸሪ" ብዘም ዝተጠቐሱ ገይሩ ክርድኡሎም የተሓሳስብ። ኣብዚ ገና ግልፂ ክግበሩ ዘለዎም ሓሳብ ዘለዎም'ኳ እንተኾነ እቶም ቀሪቦም ዘለዉ ብሓፈሻ እንትረእዩ ቅኑስ ሓሳባት ገይርካ ምውሳድ ይከኣል እዩ። መ/ር መሓሪ ኣብ ካልእ መዓልቲ'ውን "ኤርትራን ትግራይን ሓዊስ ሓዳሽ ሃገር ክፈጥር እየ ዝበለ መገዱ ጨርቂ ይግበረሉ፣ ንሕና ንቃለስ ዘለና ነቲ ተጸራሪ ጉዕዞ ክኸይድ ጅሆ ተቃራኒ ዘሎ ህዝቢ ክነፍትሕ እምበር ንሰለ ሓዳሽ ካርታ ኣይኮነን" ክብል እቲ ኣብ ገለ ሰባት ዘሎ ስኽፍታ ዘፋክስ መልእኽቲ ምጥቕዕ ይዝከር። ብተመሳሳሊ ተፋኪሮስ ኣረፈ "ምንቅስቃስ ኣግኣዚያን ቀንዲ ዕማሙ ሕውነት ህዝቢ" ምዃኑ ብምግላፅ ቅንዲ መማረጺ ምንቅስቃስ ኣግኣዚያን ትግራይ ክኹኑ ዝኸእሉ እዮም ዝበሎም ሰለስተ ኣገደስቲ ነጥቢታት ኣቐሚጡ ኣሎ ፩ይ/ ኤርትራን ትግራይን ኣብ ትሕቲ ሓደ ምሕደራ ኣትዮን ኣብ ኢትዮጵያ ዝህልወና ፖለቲካውን ቁጠባውን ረብሓን ፅልዎን ምድንፋዕ። ፪ይ/ ኤርትራን ትግራይን ሓዊስ ካርታ ዝኸኣለ ዓዲ ምህናፅ። ፫ይ/ ሰላማዊ ርክብ ዘለዎን ፅቡቕ ጎረብቲ ምዃን (ተፋኪሮስ ብAUGUST 7 AT 11:29PM ኣብ ፌስቡክ ዝጠቕዖ)። ዝብሉ እዮም። ናይ ክልቲኦም ሓሳብ ብሓፈሻ እንትርእ ኣብ ክልቲኡ ህዝቢ ዘሎ ሕማቕ ኩነታት ናብ ንቡር መሊስካ መፅኢ ዕድልካ ምምቕቓውን ብዝብል ምጥቕላል ይከኣል። እቲ ናይ ህዝቢታት ርክብ ናብ ንቡር ምምላስ ዝብል መንግስቲ'ውን እንተይተረፈ ዝድግፎ ሓሳብ ኮይኑ ብጠቕላላ ኣፍቲ ምንቅስቃስ ግን ብዙሓት ዘይጸረዩ ነገራት ስለዘለዉ ንኸቢድ ነቐፌታ ዝተቐልፀ ኮይኑ ይርእ።

ሐ) ምክንያታዊ ነቐፍቲ

ኣብዚ ኣርእስቲ ደጋጊሞም ዝጽሑፉ ሰባት ዝትወሰኑ'ኳ እንተኾኑ ብሪኢቶ ደረጃ ዝሳተፉ ግና ብዙሓት ብምዃኖም እቲ ዘተ ውዑይን ነዊሕን ኮይኑ ምርኣይ ልሙድ እዩ። ኣብቲ ብተጋሩ ዝግበር ዘተ'ውን እንተኾነ እቲ ብኤርትራ ገፅ ዘሎ ምንቅስቃስ ኣግኣዚያን፣ ብፍላይ ድማ እቲ ብተስፋጺዮን ዝመራሕ ተየልዓልካ ምሕላፍ ዘይከኣለሉ እኹል ምክንያታት ኣለዉ። ገለ ምክንያታዊ ደገፍቲ እቲ ስነ-ሓሳብ እዚ ብተስፋጺዮን ዝግበር ዘሎ ጎስጓስ ጌጋታት ከምዘለዎ ብምእማን ኣብ ከይዲ ንስትራቴጂካዊ ረብሓ ህዝብና ብዝጥዕም ናኣረምናን ናቓናን ስለ ንቕፅል እዚ ጌጋታት ዘተሓሳስብ ኣይኮነን ናበሉ ነቐፍቶም ክርድኡሎም ይምሕፁ። እቲ ናኣረምና ስትራቴጂካዊ ረብሓና ክነውዕሎ ኣለና ዝብል ኣዚዩ ቕኑስ'ኳ እንተኾነ ብነቐፍቲ ዝልዓሉ ዘለዉ ተኣፈፍቲ ጉዳያት ብገንኡ ተዘይተፈቲሖም ንጠቕላላ እቲ ምንቅስቃስ ሓሊኹም ከምዘውድቕዎ ግን ክርድኡ ኣይከኣሉን፣ ኣይደልዩን'ውን። እቶም ካብ ነቐፍቲ ዝልዓሉ ጉዳያት ንፅባሕ ይሕደር ዘይበሃሉ ሓደገኛ ሳዕቤን ዘለዎምን ከምዝኹኑ ናተፈለጡ ናብ መድረኽ ኣውጺእኻ ግልጺ ዝኾነ መርገጺ ምሓዝ ኣይደሊዩን። እቲ ዝንቀፍ ዘሎ ጉዳይ ግልጺ ንምግባር ከም እቲ ልዕል ኢሉ ዝተገለጸ ተስፋጺዮን ዝሓዞ ዕላማ ብፍላይ ድማ ኣብ እስልምናን ተኸተልቲ እቲ እምነት ከምኡ'ውን ኣብ ካልኣት ብሄራትን ዘለዎ ዘይቅኑዕን ፋሺሽታዊ ክበሃል ዝኸእልን መርገጺ ኮይኑ ኣዚዩ ዘተሓሳስብን ብስሩውን ተቐንጢቡ ክድርብ ዝግባእ ጌጋ ከምዘለዎ ናተረድኡ ብግልጺ እንድሕር ዘይእርሙዎን ትኸክለኛ መርገጺኦም እንድሕር ዘየፍልጡን ኩሎም ብትግራይ ዘለዉ ስነ-ሓሳብ ብሄረ ኣግኣዚያን ተኸተልቲ'ውን ናይ ተስፋጺዮን ኣተሓሳስባ ከምተቐበሉዎ ገይሩ ዝድምድምን ኣምሪሩ ዝቃወምን እንተራኣዩ ዘገርም ኣይኮነን። ሓደ TESFU ADDIS ዝተብሃለ ተሳታፊ ማሕበራዊ ሚዲያ ምንቅስቃስ ኣግኣዚያን ትግራይ ምስቲ ናይ ኤርትራ ዘለዎ ናይ ሓሳብ ርክብን ፍልልይን ኣመልኪቱ ከም ዝስዕብ ሪኢቶን ሕቶን ይቐርብ

“ብፍላይ እዚ ብወገን ኢትዮጵያ ዘሎ ምንቅስቃስ ፅርይ ዝበለ ኣቋም ምሓዝ ዝተስኣኖ ይመስል። ብወገን ኤርትራ ዘሎ ጠተስፋፅዮን ዝመርሖምንቅስቃስ ግን ኣቋሙ ግልፂ ገይሩ እዩ። እቲ ምንቅስቃስ ኣብ ክልቲኡ ሃገር ዝርከቡ ትግርኛ ዝዛረቡ ህዝብታት ማእኸል ከምዝገብር፣ ዖሪታዊ መትከላት ከም መራኸቢ ድልድል ከምዝጥቀም፣ ኣሰላምን ካልኣት ኣብዚ ቦታ ዝነብሩ ብሄራትን ድማ ኣካል እዚ ምንቅስቃስ ከምዘይኮኑ ዳርጋ ብግልፂ ቋንቋ ገሊፁ ኣሎ። ከም ናተይ እምነት፣ ከም ተጋሩ ቅድሚ ነዚ ናይ ተስፋፅዮን ምንቅስቃስ ድጋፍ ምሃብና እዘን ዝስዕባ ሕቶታት ክንሓትት ይግባእ። ዓላማ ናይዚ ምንቅስቃስ እንድሕር ኣብ መረብ ምላሽን-

ስግርን ዝርከቡ ተጋሩትግርኛ ዝሃረቡ ህዝብታት ኣኪብካ ሓደ ሃገር ምፍጣር ኮይኑ፤ ኣብ ክንዲ ትግራዊ ዝብል ሸም ዝጥቀም ንምንታይ እዩ ኣግዝያን ናብ ዝብል ከይዱትግራይ እንታይ ኮነስልጣን ኣኸሱም ከም ናይ ሓባር ታሪኽ እንተደኣዝጥቀም ኮይኑ፤ ከመይ ገይሩ ደኣ ንኣስላምን ካልኣት ብሄራት እቲ ኸባብን ከግልሎም ክኢሉናይ ኣኸሱም ስልጣን ከመይ ገይሩ ንክርስትያን ቀሪቡ ንእስልምና ረሓቕ ወይከዓ ንወዲ ሓማሴን ቀሪቡ ንኩናማዊና ወዲ ገዛ። ረሓቕዎብሉን ካልኣት ሕቶታትን ንክምልሱ ክንሓቶም ይግባእ። እንተዘየለ ንኺድ ጥራሕ ብዝብል ናይ ልፍንቲ ድልያ ምጉዓዝ ግን ዝቐደመ እውን ስለዘይጠቐመና ምጥንቃቕ ዝሓይሽ ይመስለኒ (ዝተጠቐሶ AUGUST 19 AT 7:56PM)።

እቲ ዝተጠቐሰ ጫፍ ዝሓዘ መርገዲ ኣብ ሞንጎ ህዝቢታት ሰላምን ሓቢርካ ምንባርን ዘይዕድምን ኣብ ዘለናዮ ዘበን ድማ ፈጸሙ ክሕሰብ ዘይብሉ ኣንፃር ህዝቢታት ዘቐንዐ መገዲ ጥፍኣት ምዃኑ ምርዳእ የድሊ። እዙይ ንዝኾነ ሕልና ዘለዎ ሰብ ርዳኤ'ኳ እንተኾነ ኣብዘም ምኽንያታዊ ደገፍቲ ንብሎምውን እቲ ጉዳይ ዓባቢጥካ ናይ ምሕላፍ ኩነታት እዩ ዝርእ። እቲ ዝገርም ካብ ንቲ ዘይቅኑዕ ሓሳብ ዘሰጉም ዘሎ ብግልጺ ምንቃፍ ንነቐፍቱ ኣምሪሮም ክነቐፉ ይራኣዩ። ብኤርትራ ዘሎ ምንቅስቃስ ኣግኣዚያን ከየቐይሙስ ብትግራይ ንዘሎ ሓዎም ብዝተፈላለዩ ኣሸማት ናጠመቐ ይውዕሉ። ሓዱሽ ሓው ክትደሊስ ነባር ሓው ምኽሳር ዝዓይነቱ እዩ እዚ'ውን! መገረሚ! እሞ እምበኣር ካብ እቲ ዘይቅኑዕ ዝብሉዎ ነቐፌታ ነፃ ንምውፃእን ብስሩ'ውን ዕላምኡም ብጥርጣረ ከይርኣን እንተድሊዮም ከም'ቶም ካብ ተስፋጺዮን ዝመርሖ ተነጺሎም ዝውፅኡን

መርገዲኦም ግልጺ ገይሮም ዝንቀሳቐሱ ዘለዉ ኤርትራዊያን ተኸተልቲ ስነ-ሓሳብ ብሄረ ኣግኣዚያን ብትግራይ ዘለዉ'ውን ተመሳሳሊ ስጉምቲ ብምውሳድ ዕላምኡምን ባህግታቶምን ብግልፂ ንህዝቢ ከፍልጡ ግድን እዩ ኢልና ንኣምን። ከምዚ ዓይነት ብደገፍቲን ነቐፍቲን ተቐውምቲን እቲ ምንቅስቃስ ዝለዓሉ ተቐረንቲ ሓሳባት ናበርቶዐ ይኸይድ ስለዘሎ "ንስነ-ሓሳብ ኣግኣዚያን ብመንፅር ተስፋጺዮን ጥራይ ኣይትርኣዩዎ" ብምባል ምስኡ ዘለዎም ፍልልይን ሓድነትን ብዝርዝር እንተይገለጹ ስነ-ሓሳብ ኣግኣዚያን ንስትራቴጂካዊ ረብሓ ትግራይ ዝጠቐም ምዃኑ ከረድኡ ዝፍትኑ ተጋሩ ንዕዘብ። ንምዃኑ ኣብዚ ዘተ ተስፋጺዮንን ሰዓብቱን ሱቕ ኢልካ ዘይሕለፉ ንምንታይ ኮይኖም? ዝብል ምርኣይ ኣገዳሲ እዩ።

ከምቲ ኹሉ ዝፈልጦ ብክልቲኡ ወገን (ብኤርትራን ትግራይን) ዘሎ ምንቅስቃስ "ብሄረ ኣግኣዚያን" ሓደ ዓይነት ሸም ሒዙ እዩ ዝነጥፍ ዘሎ። ቀጺሉ ድማ ናይዚ ብሄረ ኣግኣዚያን መሪሕ ኮይኑ ብዕሊ ኣብ ኣደባባይ ዝወፅእ፣ እንተነኣስ ኣንፈት ፖለቲካዊ ጥሮግራሙን ሙሉእ ዓላምኡን ዘቐረበ፣ በቢእዎኑ ቅዋም ናይቲ ምንቅስቃስ ዝገልፅ ቪዲዮን ዝዝርግሕን ዘሎን፣ ብኸልቲኡ ወገን ኣፍልጦ ዝሃቡዎ ባንዴራ ዝተኸለ፣ ዝትወደቡ ጉጅለታት በቢ ዓዳ ዘለዉዎ፣ ብስሩ'ውን ናይ ኣባላት መዋጮ እስካብ ምግባር ዝበጽሖን፣ ብትግራይ'ውን ደገፍቲ ዘለዉዎ፣ ብሰዓብቱ'ውን ከም ጅግና ተቐጺሩ ሓሳባቱ ኣብ ኩሉ ዝዝርጋሕ ዘሎን፣ ካብ ተፃረርቱ ክርስቲያን፣ ኣስላም፣ ትግርኛ ተዛረቢ፣ ካልእ ብሄራትን ተቐውሞ ዝመጽእ ዘሎ ንሱ ስለዝኾነን ብተጋሩ ዝግበር ምንቅስቃስ ብሄረ ኣግኣዚያን እውን ጎድናጎድኒ ምስቲ ብተስፋጺዮን ዘሰጉሞ ሓሳብ ክንሪኦ ግድን እዩ። ካብቲ

ናይ ተስፋጺዮን ዕላማን መትከላት ዝተፈለፍ ብሄረ ኣግኣዚያን ኢና ብናቱ ኣይትገምግሙና ዝብሉ ዘለዉ ተጋሩ ክገብሩዎ ዝግባእ ነገር እንተሃሊዩ ሓደ ዝገብሮምን ዝፈላልዮን ነጥቢታት ግልጺ ገይርካ ምውፅእን ፍልልይካ ንምፅባብ ምስራሕን እዩ ዝኸውን።

ካብ ስሚዒታዊያን ደግፍቲ፣ ምኽንያታዊ ደገፍቲን፣ ምኽንያታዊ ነቐፍትን በተፃራሪ ምኽንያታዊን ተቐውምቲ ድማ ስነ-ሓሳብን ምንቅስቃስን ኣግኣዚያን ኢትዮጵያ ንምፍራስ ብሻዕቢያ ዝተሃቀነ ውዲት ከምዝኾነ ይኣምኑን ንቲ ምንቅስቃስ'ውን ሙሉእ ብሙሉእ ይኹንኑዎን። ንመቃወሚኦም ከም ምኽንያታት ዘቐርቡዎውን ኣለዎም።

መ) ምኽንያታዊ ተቐውምቲ

“ኣብ ጥቓ ኤርትራ ትነብር ዓባይን ሓያልን ሃገር ንኤርትራ ሓደጋ እያ” ዝብል ሻዕቢያ ዝሓዘ ፀረ ኢትዮጵያ ቅዋም፣ ቐድሚ ኢትዮ-ኤርትራ ውግእውን “ኣብ ትግራይ ዝተከላ ፋብሪካታት ናብ ኤርትራ ዝተፃወዳ ሚሳይላት እየን” ዝብሉ ኣባህላ ሻዕቢያ፣ ኢትዮጵያ ሓዊ ከእትወላን ንምብታን እስካብ ህዚ ሻዕቢያ ዝገበሮምን ዘገብሮም ዘሎ ቀጥተኛን ተዘዋዋሪ ተፃብኣትታን፣ እቲ ብንተስፋጺዮን ዝምራሕ ብሄረ ኣግኣዚያን ናይ ሻዕቢያ ተደናገፀቲ ዝመልኦ ከምዝኾኑን፣ ሻዕቢያን ህግደፍን ሓደ ክንሶም ክልተ ድርብ መለክዒታት ብምጥቃም መንግስቲ ኤርትራ ዝገብሮ እኮይ ስራሕቲ ጨኪኖም ዘይዛረብሉ ነገር ግን ንምምሳል ደቀቕቲ ጉዳያት ብምልዓል ዝነቐፉዎ ምዃኖም፣ ንመንግስቲ ህግደፍ ኣምሪሮም ዝቃወሙ ካልኣት ዳያስፖራ

ኤርትራዊያን ይነቅፍን የናሽዉን፤ ብአንገሩ አብ ኢትዮጵያ ዘሎ መንግስቲ ልክዕ ከምታ ሻዕቢያ ዝጠቀመላ አባህላ መንግስቲ ወያነ ኢሎም ብምፅዋዕ ህወሓት አንገር ህዝቢ ትግራይ ጠጠው ዝበለ ሓይሊ ከምዘይኮነን ደጋጊምካ ብምቕራብ ውድብን መንግስቲን ምስ ህዝቢ ትግራይ ንምፍታሕ ዝግበር ሽርሒ እዩ ኢሎም ብምእማን፤ ትግራይ፣ ትግርኛን፣ ትግራዊይነት፣ ጥንታዊ ታሪኽ አቦ ሓጎታትና፣ አክሱም ወዘተ ዝብሉ ትግራዊይ ዝፈትዎምን ስሚዒቱ ዝቕስቕስሉን ነገራት ናተጠቕምካ ንመንእስይ ትግራይ ምልዕዓል፣ ገላኢቲ አምሓራ ዝፈጸሙዎ ግፍዒታት ደጋጊምካ ብምጥቃስ አብ ህዝቢ አምሓራን ካልኦትን ብሓፈሽኡ ድማ አብ ኢትዮጵያ ፅለኦት ክሓድረካ ምግባር፣ ኢትዮጵያ ቅድሚ ሚኢቲ ዓመት ሚኒሊክ ዝሰርሓ እምበር ታሪኽ ዝፈልጣ ሃገር ከምዘይኮነት ንቶም አዚዮም ዝተሰንዱ ታሪኽ እንተይተረፈ ሓሶትን ሓቂን ናሓወስካ ታሪኽ ዝፍርስ መደናገሪ ጎስጓስ ብምግባር ካብ ኢትዮጵያን ኢትዮጵያዊነትን ክርሕቕ ክምነን ኢሉ'ውን አንገር ሃገሩ ክሰርሕን ጎስጓስ ስለዘካይዱ እቲ ምንቅስቓስ አግአዚያን ናይ ሻዕቢያ ልኡኽቶ ፈፃሚ ገይሮም ዝሪኡዎ ውሑዳት አይኮኑን።

ከምቲ ዝፍለጥ መንግስቲ ኤርትራ ኢትዮጵያ ንምብታን ዘይገበሮ ፃዕሪ የለን። ብናይ ሻዕቢያ እምነት አብ ኢትዮጵያ ዘሎ መንግስቲ ብናቱ አገላልፃ "ናይ ወያነ" ወይ ድማ "ናይ ማይኖሪቲ መግዛእቲ" እዩ። ትግራይን ተጋሩን ዘይብላ ኢትዮጵያ ድማ ሓደ መዓልቲ አይትሓድርን ኢሉ ከምዝአምን ብዙሕ መግለጺታት አለዉ። ብምጂኑ ድማ ኩሎም አንገር ወያነ ብዕሊ ጠጠው ዝበሉ ውሽጣዊን ደጋዊን ሓይሊታት፣

ባዕሉ ዝፈጠሮም ውድባትን ናይ ፀጥታ መሓወራቱን ዝተፈላላዩ መራሽቢ ሓፋሽን ተጠቂሙ አንገር ህወሓት ጥራይ ዘይኮነስ አንገር መላእ ህዝቢ ትግራይ እስካብ ዘርኢ ምጥፋእ ዝኸይድ ጎስጓስ ይገብር ፀኒሑ እዩ ይቕፅልውን ኣሎ። ሻዕቢያ ወይ መንግስቲ ህግደፍ አንገር ህዝቢ ትግራይ ዝገብሮ ዝጸንሐን ዝቕፅለሉ ዘሎን ፀረ ህዝቢ ምንቅስቓስ ናተፈለጠ ብኤርትራ ዘሎ ምንቅስቓስ አግአዚያን ኣብዚ ዋላ ሓንቲ ዝብሎ የብሉን። እኳደአስ አብ ልዕሊ ተጋሩ ንዝወርድ ኩሉ ሓጢያት ህዝቢ አምሓራን እቲ ዘሎ ስርዓትን ተጠያቂ ይገብር። ብሓደ ወገን እዞም ልዕል ኢሎም ተፀሪሖም ዘለዉ መጠርጠሪ ምኽንያታት አብ ባህሪያትን ግብራዊ ምንቅስቓስ ሻዕቢያን ንነዊሕ ዓመታት ብጭቡጥ ዝተርአዩ ስለዝኾኑ፤ ብቲ ካልእ ድማ ብኤርትራ ዘሎ ምንቅስቓስ አግአዚያን'ውን ኣብ መንግስቲ ህግደፍ ግልጺን ዘየማትእ መርገጺን ስለዘይብሉን ብስሩውን ፍጹም አንገር ህዝቢታትን እምነታትን ዝኾነ ጎስጓስ ስለዝገብርን ዕላማ ናይቲ ምንቅስቓስ ኣብ ጥርጣረ እንተአተወ ዘገርም አይኮነን። ብዝኾነ እቲ ጉዳይ ብድምር ክርአ እንተሎ ንዚ ምንቅስቓስ አግአዚያን ዝድግፉን ዝቃወሙን ብነቕፌታዊ ዓይኒን ብምርአይ ሓሳቦም ዝልግሱን ኩሎም ደሚርና እንተሪኢና መፃኢ ዕድሎም ብዝምልከት ኣብ ሓሙሽት ክምደቡ ዝኸእሉ መማረጺ ሓሳባት የቐምጡ።

6. ብማሕበራዊ ሚዲያ ዝቐርቡ መማረጺ ሓሳባት

ኣብዚ ናይ አግአዚያን ጉዳይ ሓደ ግልጺ ዝኾነ ናይ አተሓሳስባ መስመር ዘለዎን ንቲ አተሓሳስባ ሓላፍነት ዝስከምን ዝተወደበ ሓይሊ ስለዘየለ ብስሩ'ውን ክፀሪ ዝግብኦ ነገር ዘሎዎ'ኳ እንተኾነ ካብዚ ኣብ መረባ ፌስቡክ ዝግበር ዘሎ ዘተ ጉዳይ አግአዚያን ትግራይ ሓፈሻዊ መልክዑን አንፈቱን ናቦይ ከምዘበል ዘመላኸቱ አተሕሳስባታት ብሓፂሩ ኣብ ሓሙሽተ ከፊልካ ምርአይ ይከአል።

፩ይ/ እቶም ኣብ ደማዊ ተፃብኦ አቲዮም ዘለዉ ክልተ ትግርኛ ተዛረብቲ ህዝቢታት አቀራራብካ ርክቦም ናብ ንቡር ምምላስን ምስ ኣብ ኤርትራን ትግራይን ዘለዉ ኩሎም ብሄራትን እምነታትን ብዘይ አፈላላይ ብሓደ ኮይንካ ኣብ ናይ ኢትዮጵያ ፖለቲካዊ መሰርሕ ብምጂን ናይ ሓባር ዘላቂ ረብሓኻ ምርግጋፅ። ንኸልቲኡ ህዝቢ ዘላቂ ሰላምን ልምዓትን ዝደሊ ሰብ ክምነዮ ዝግባእ ብሉፅ መማረጺ እዩ።

፪ይ/ ብቲ ኣብ ኢትዮጵያ ኣብ ልዕሊ ተጋሩ ዝብጸሕ ዘሎ አሰካፊ ኩነታት ብምጭናቕን ዘላቂ ውሕስና ብምስኣንን ትግራይ ካብ ኢትዮጵያ ነጺልካ ምስ ኤርትራ ሓደ ሃገር ምምስራት ዝብሉውን አለዉ። እዚ ምድብ ኣብ ኢትዮጵያን ዘላቂ ውሕስና የብልናን ኢልካ ካብ ምሕሳብ ዝብገስ እምበር ከምቲ ኣብ ፳ይ ተገሊጹ ዘሎ ኢትዮጵያ ከም ዘይናትካ ንርእስኻ'ውን ከም ኢትዮጵያዊ ካብ ዘይምርአይን ዝፍልፍል አይኮነን። እዚ መማረጺ ንዝኾነ ሰብ ከተሓሳስብ ዝኸእል ስለዝኾነ ምኽንያታዊ እዩ። ዜጋታት ውሕስና ብምስኣን ናብ ከመይ ዓይነት አተሓሳስባ ይኸዱ ከምዘለዉ ዘመላኸት ስለዝኾነ ልቢ ኢልካ ክርአ ዝግባእ ከምዝኾነ ምግንዛብ የድሊ።

፫ይ/ እቶም ቅንዲ ኣብ ቅርሕንቲ ኣቲዮም ዘለዉ ክልተ ተዛረብቲ ትግርኛ ህዝቢታት ኣብ ዘለዉ ሉኣላዊ ሃገር ኮይኖም ርክቦም ግና ናብ ንቡር ምምላስ ቐዳምነት ተዋሂቡዎ ኣብ ከይዲ ድማ ምስ ኣብ ኤርትራን ትግራይን ዘለዉ ኩሎም ብሄራት ብሓደ ኮይንካ መፃኢ ዕድልካ ናበይ ከም ዘብል ምርኣይ። እዚ መማረጺ እቲ ኣብዚ አዋን ዘሎ ኣይ ሰላም ኣይኩናት ኩነታት ቐይርካ ከም ሰላማዊ ርክብ ዘለዎን ክልተ ሃገራት (ኢትዮጵያን ኤርትራን) ኮይንካ ዝሕሰብ እዩ። እዙይውን ፅቡቕ መማረጺ ክበሃል ዝከኣል እዩ።

፬ይ/ ኣብ ሞንጎ ተዛረብቲ ትግርኛ ዘሎ ርክብ ጥራይ ናብ ንቡር ይመለስ፣ ንኪድ ጥራይ ናይ መፃኢ ክልቲኡ ህዝቢ ይውስኖ ዝብሉ።

፭ይ/ ኢትዮጵያ ናይ ሚኒሊክ፣ ናይ ሸዋውያን፣ ናይ ኣምሓሩ እዩ። ጥፍኣት ትግራይን ተጋሩን ተስፋ ዘይብላ ሃገርን ስለዝኾነት ተጋሩን ኣብ ኤርትራ ዘለዉ ብሄረ ትግርኛን ርክቦም ናብ ሰላም ቀይርካን ትግራይ ካብ ኢትዮጵያ ነጺልካ ብህዝቢ ግእዝ (ትግርኛ ተዛረብቲን ትግረን) ትውነን ኣሪታዊ/ ፅዮናዊት (ገሊኦምውን ኦርቶዶክሳዊ ተዋህዶ ይብሉ) ሃገር ምምስራት። እዚአም ናይ ብሄር ይኹን እምነት ብዙሕነት ስለዘይቐበሉ ኣብ ክልቲኡ ዝርከቡ ካልኣት ብሄራትን እምነታትን ናይ ማይኖሪቲ መሰል ተኸቢሩሎም ይነብሩ እዮም ዝብሉ። እዚ ዘይቐበል ብሄርን ካልእ እምነትን ድማ ኣብዛ ሃገር ቦታ የብሉን ኢሎም ዝከራኸሩ ኣለዉ። ብሓፈሽኡ ምስቲ ፋሺሽታዊ ኣተሓሳስ ዘሰጉም ዘሎ (ደገፍቱ ግና “በዓል ራእይ ኣቦና” ዝብሉዎ) ተስፋጺዮን ኣዚዩ ዘመሳሰል ነገር ዘለዎም ወገናት እዮም።

7. ክፀሪ ዘለዎ ዝምቡ-ፅ ኣተሓሳስባ

ኣብ ሞንጎ ህዝቢታት ሰላም ክፍጠር ዘይደሊ የለን። ሰላም ዝመፅእ ግን ህዝቢ ናመረጽካ ዘይኮነስ ብኹሉ ወገን ዝርከብ ምልኣተ ህዝቢ ዝሓውስ እንትኸውን ጥራይ እዩ ዝሳኻዕ።

ብምክኑ ድማ ስነ ሕሳብ ኣግኣዚያን ኣብዚ ዘየማትእ መርገጺ ክህልዎ ናይ ግድን ይኸውን። እቲ ብኤርትራ (ብተስፋጺዮን) ዘሎ ምንቅስቃስ ኣብዚ መዳይ ዘለዎ ፀረ ህዝቢታትን እምነታትን ኣራእያ ተዘይዓሪዩ ኣካል ናይዚ ብትግራይ (ኣብ ፌስቡክ) ዝግበር ዘሎ ምንቅስቃስ ተገይሩ ክርእ የብሉን። እቶም ብትግራይ ወገን ዘለዉ ኣብ ብሄርን እምነትን ዘለዎም ገዛኢ ኣራእያ ብዙሕ ዘሰክፍኡ ተዘይኮነ ክፀርዩ ዘለዎም ሓሳባት ግን ኣለዉ።

ሀ/ ስነ ሕሳብ ኣግኣዚያን ካብ ትርጉም እቲ ቃል እንተጀሚርና ንርእሱ ክቢድ ሸግር ዘለዎ እዩ። ከምቲ ዝበሃል ዘሎ ኣግኣዚያን ህዝቢ ግእዝ እዩ። እሞ ኣብ ትግራይ ዘሎ ኩሉ ህዝቢ ግእዝ ድዩ? እቲ ብተስፋጺዮን ዝምራሕ ምንቅስቃስ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ኩሉ ህዝቢ ግእዝ ከምዘይኮነ ግልጺ ገይሮም እዮም። እቲ ካበኣም ተነጺለ ወጽኤ ዝብል “ሃገራዊ ግንባር ኣግኣዚያን” ግን “ኣግኣዚያን ባህላዊ መንነት ናይ ምድረ ኣግኣዚያን ኣምበር ሓደ ዓልየት ወይ ሃይማኖት ኣይኮነን... ብትውልዲ ሕውስዋስ ህዝቢ ስለ ዝኾና ኩሉ ኣብ ምድረ ኣግኣዚ ዝርከብ ብሄር ኣግኣዚያዊ እዩ” ኢሉ ከምዝኣምን ኣብ ዝዘርግሑ ቪዲዮ ይግልፅ። ዝርዝር ፖለቲካዊ ኣጀንድኡ ብዙሕ ግልፂ ዘይገበረኡ እንተኾነ “ሃገራዊ ግንባር ኣግኣዚያን” ንኹሎም ብሄራትን እምነታትን ዝቐበል ስለዝኾነ ኩሉ ምንቅስቃሳቱን ኣብቲ ኢትዮጵያ ክብትን ቐትሪን ለይትን ዝሰርሕ ዘሎ መንግስቲ ኤርትራን ዘለዎም መርገጺን ኣድቂቅካ ንምርዳእ ምእንታን ምክትታል ከድሊ እዩ።

ለ/ ትግራይን ኤርትራን ናይ ትግርኛ ተዛረብቲ ጥራይ ዘይኮናስ ናይ ኩሎም ኣብቲ ግዝእተ መሬት ዘለዉ ብሄራትን ተኸተልቲ ዝኾነ ዓይነት ሃይማኖትን ሰብ ሃይማኖት ኣልቦን እየን። ስለዚህ እቲ ከምስረት ዝድለ ዘሎ ሕውነትውን ኣብ ተዛረብቲ ትግርኛ ጥራይ ዝተወሰነ ዘይኮነስ ብኸልቲኡ ገፅ ዘለዉ ኩሎም ህዝቢታትን እምነታትን ዝምልከት ክኸውን ናይ ግድን እዩ። ካብዚ ወፃኢ በመገዲ ተስፋጺዮን ምኻድ እዩ። ንሱ ድማ ዑሉል ፋሺዝም እዩ። ናይ ብሄር ኣድሎዎ ኣሎ ኢሉ ንሓድነት ብሄራት ካብ ዝተቐለስ ህዝቢ ወጺኻ እቲ ኣብ ኢትዮጵያ ዝተሰዓረ “ኣንድ ብሄር፣ ኣንድ ቋንቋ፣ ኣንድ ኣገር፣ ኣንድ ህዝብ” ወዘተ ዝብል ኣተሓሳስባ ትምኸሖቲ “ህዝቢ ግእዝ፣ ሓደ ህዝቢ፣ ሓደ እምነት” ዝብል ጨፍላቂ ኣተሓሳስባ ኣብዚ ዘበን ቐቡል ከምዘይኮነ ምርዳእ የድሊ።

ሐ/ ብሄረ አግካዚያን ዝብል ስነ ሓሳብ ብትግራይን ብኤርትራን ናይ ቃል አፈላላይ ብዘይብሉ ሕወነት ህዝቢታት ናብ ንቡር ምምላስ ዝብል ሰናይ አምር ተሸፊኑ ይቐፅል ኣሎ። ኣብ ትርጉምን ባህሪታቱን ግን አፈላላይ ከምዘለዎ ልዕል ኢሉ ተገሊጹ ኣሎ። ንኣብነት “ሃገር ኣፍሪስካ ሃገር ናይ ምምስራት ኣጀንዳ የብልናን” ዝብል ሓሳብ ካብቲ ብኤርትራ ዝካየድ ዘሎ ኣዚዩ ዝፍለ እዩ። ኣብ ብሄርን እምነትን እውን ብኤርትራን ፍጹም ፅንፊ ዝኸድ እንትኸውን ብትግራይ ብተዛማዲ ዝሓሸ ኮይኑ ይርአ። ብኤርትራ ወገን ዝቐረበት መግረጺት ትግራይ ነጻልካ ናብ ኤርትራ ምፅንባር ዝብል እንትኸውን ብትግራይ ዘለዉ ግን ዝተፈላላዩ መግረጺታት ኣቐሚጦም ኣለዉ። እዚ እውንታዊን ንብዙሓት ካብ ጥርጣረ ከድሕኖም ዝኸእልን እዩ። እቲ ኣፈላላይ ብዘይሸኽፍታ ክወፅእን ክግለፅን ግን ኣለዎ።

መ/ ምስ መረብ ስግር ዝርከብ ህዝቢት ትግርኛ ብዝኾነ ኣገባብ ሰላምን ርክብን ክፍጠር ምስ ኣምሓሩ ይኹን ካልኣት ህዝቢታት ወይ ብሄራት ክንበኣስ፣ ታሪኽ ኢትዮጵያ ከንቋናፅብን ክነፋርስን ግድን ኣይኮነን። ኢትዮጵያ ከም ዝኾነ ሃገር ኣብ ዝተፈላለዩ ዘበናት ትገፍሕን ትፀብብን ደኣ ነይራ እምበር ከም ሃገር ምኒሊክ ዝፈጠራ ሃገር ከምዘይኮነት ናይ ታሪኽ ሀሁ ዘነበበ ዝርድኦ እዩ። እዚ ብፍላጥን ብዘይፍላጥን ኣንፃር ድኻምን መስዋእቲን ኣቦ ሓጎታትካን ናይዚ ወለዶ እዚ ኣያታትካን ጠጠው ምባል እዩ። ንመሰል ዓርሰ ውሳኔ ህዝቢታት ምቅላስን ምምሃርን እንዳሃለዉ ኤርትራዊያን ናይ ምንፃል ሕቶኦም ቐቡል ክኸውን ክብሉ ሓቂን ሓሳትን ደሚሮም መሳርሒ ፖለቲካዊ ፕሮፓጋንዳ ብምግባርም እቲ ዘሎ ወልዶ ብስነ ልቦና ይኹን ንታሪኽን ንኅሉዕን ዘለዎ ኣረዳድኣ ናብ ጉጉይ ኣንፈት ወሲዱዎ ውጂኢቱ ድማ እቲ ንሪኦ ዘለና እዩ። ስለዚህ ናይ ምንፃል ሕቶ ዝሓትት ሰብ ወይውን ጉጅለ እንተሃሊዩ ኣብ ሓቅን ርትዓውነትን ተመስሪቱ፣ ሕገመንግስቲ ተጠቂሙን ህዝቢ ኣእሚኑን መሰሉ የኸብር እምበር ናብ ብዕራይ ወለደ ፕሮፓጋንዳን ዓርሰኻ ምክሓድን ምእታው ዕጭኡ ካብ እቶም ኣሕዋትና ዝፍለ ኣይኸውንን።

ሠ/ ብቶም ትምክሕተኛታትን ታሪኻዊ ፀላእቲ ህዝቢ

ትግራይን ተሸቕሪሮም ትግራይ ተነጺላ ምስ ኤርትራ ከትኸውን ኣለዎ ዝብሉ ኣብቲ ክኸዱዎ ወይውን ክፈጥሩዎ ዝሓሰቡ ዘለዉ ሓዲሽ ሃገር ገነት ከምዘጸንሕ ምንም ውሕስና ከምዘየለ ምርዳእ የድሊ። ኤርትራን ደቡብ ሱዳንን ተነጺሎም ኣብ ከመይ ዓይነት ተቐርኖን ምብትታንን ኣቲዮም ከምዘለዉ ምግንዛብ የድሊ። ዓቢይቲ ዓሓትናን ኣሕዋትናን እቲ ዝነበረ ሕሱም ኣድላዊ ስርዓት ቀይርካ ዝሓሸ ኩነታት ንምፍጣር መስዋእቲ ከፊሎም እዮም። ኣብዚ እዋን ዘሎ ወለዶ ድማ ኣጀንዳኡ ምንፀል ዘይኮነስ ካብዚ ዘሎ ዝሓሸ ስርዓት ንምምፃእ እዩ ክቃለስ ዘለዎ።

ረ/ ብትግራይ ወገን ንቲ ብተስፋጺዮን ዝካየድ ዘሎ ነፃሊን ጸረ ደቂ ሰባት ዝኾነ ቅዲ ኣግካዚያንነት ኣብ ምእራምን ብስሩውን ኣብ ምውጋዝን ዝበሃል ነገር የለን ጥራይ ዘይኮነስ ገሌና እንተነቐፍናዮውን ዝቃውሙናን ሸም ዝውፅኡልናን ተጋሩ ክንርኢ እንተለና ንቲ ምንቅስቓስ ክንጠራጠሮ ባህሪያዊ እዩ። ስለዚህ ናይ ገዛ ዕዮኻ ዘይሰራሕካ ናሃለኻ ንነቐፍቲ ጥራይ ምውቃስ ዝገደደ ፍልልይካ ምግፋሕ ጥራይ ዘይኮነስ ተዓዘብቲ ኣብቲ ምንቅስቓስ ጉጉይ ርድኢት ሒዞም ክቐፅሉ ዕድል ዝኸፍት እዩ።

8. መጠቓለሊ

መጀመርታ “ብሄር ኣጋኣዚያን” ዝብል ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳብ ንሰላማዊ ርክብ ኩሎም ብክልቲኡ ወገን ዝርከቡ ህዝቢታት እስካብ ዝኾነ ዝድገፍ እዩ። ቀጺሉ ድማ ንኹሎም እምነታትን ብሄራትን ማዕረጎን ከም ሰብ ዋና እዘን ሃገራት ገይሩ ዝርኢን ክኸውን ግድን እዩ። ኣብዘም ዝተጠቐሱ ክልተ ነጥቢታት ንድርድር ዝቐርብን ምድንጋርን ፍጹም ክህሉ የብሉን። እዚ ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳብ ትግባርኡ ኣብ ክሊ ኢትዮጵያ እንተኾይኑ ድማ ኣዚዩ ዝበለጸ ሓሳብ ኢልካ ዝውሰድ እዩ ዝኸውን። ብኹለንተንኡ ዘዋፅእ ስለዝኾነ። እቲ ብኢትዮጵያ ተስፋ ዝቐረጹ ወይውን ኢትዮጵያ ናይ ሚኒሊክ ገይሮም ዝሪኡ ገለ ውሑዳት ተጋሩን ኤርትራዊያንን ዝበሃል ዘሎ ካብ ኢትዮጵያ ፖለቲካዊ መስርሕ ወፃኢ ዝግበር ሓዲሽ መልክዓ-ምድራዊን ናይ ህዝቢ ምሽንሻንን ግን ብቶም ኣብ ላዕሊ ዝተገለጹ ጭቡጥ ምክንያታት ዘየዋፅእ ስለዝኾነ ቐቡል ገይርካ ኣይውሰድን ጥራይ ዘይኮነስ ብስሩውን ኣንፃር እትዮጵያ ዝግበር ነስጋስ መውቅዒ ህዝቢ ትግራይ ከይኸውን ምስትውዓል ይግባእ። ቐድሚ ኩሉ ኣገዳሲ ተገይሩ ክርኦ ዘለዎ ኣብ ክልቲኡ ህዝቢታት (ኩሎም ብሄራት

ኤርትራን ትግራይን) ሰላማዊ ርክባት ከህሉው ምስራሕ እዩ። ድሕሪኡ ድማ እቲ ሰላማዊ ኩነታት ዘምፅአ ዕድላት እንተሃሊዩ እንካን ሃባን ዝበሃለሉ ሃዋህው ምፍጣር ይከኣል እዩ። ረብሓ ኣብ ክልቲኡ ወገን ዘሎ ትግራዊይ ንምርግጋፅ ከምቲ ብኤርትራ ወገን ዝበሃል ዘሎ ሃገራት ኣፍሪስካ ሓዲሽ ሃገር ክንፈጥር ናይ ግድን ኣይኮነን። ሰላምን ሕድገታትን ምፍጣር ንኹሉ መልሲ ስለዝህብ ኣብዚ እንተተሰርሐ ጥራይ እዩ ትኽክል ዝኸውን። ኣብዚ ዘለናሉ ኩነታት ህዝቢ ትግራይ ዘዋጽኦ ኣፍቲ ዘለዎ ናይ ኢትዮጵያ ፖለቲካዊ መስርሕ ከም ቐደሙ መዓንጥኡ ሸጥ ኣቢሉ ናተቻለስ እዋናዊን ዘላቂን ረብሕኡን ንምርግጋጽ እንተተቻለስ እዩ። ህዝቢ ትግራይ ሓወይ ኢኻ፣ ናተይ ኢኻ፣ ኣብ ሓደ መኣዲ ኮይና ኣብ ማዕርነት ዝተመስረተ ስርዓት ዘለዎ ሃገር ፈጠርና ክንቐጽል ኢና ምስ ዝብሎን ኣብ ትሕቲ ሓደ ሕገመንግስቲ ምስ ዝነበር ዘሎን ህዝቢ እዩ ክነበር ዘለዎ። ኤርትራዊያንውን ረብሕኡም ተሰቓሩዎም ብሓባር ክነብሩ እንተመጸኡም ግርም ኢልና ክንቅበሎምን ክነመቻቸዎሎምን እዩ ዘለና።

ኣብ መወዳእታ ከስምረሉ ዝደለ፡ እቲ እቲ ብተኸተልቲ ብሄር ኣግኣዚያን ብዙሕ ጊዜ ከም ሰግኣት ዝለዓል ናይ ኣምሓራ ትምክሕቲን ናይ ካልኣት ተግባራትን እዩ። እዞም ንሪኡም ዘለና ሸግራት እቲ ፌደራል ስርዓት ሱር ንክሰደድን ክጥንክርን ብምግባር ዊዲላ ሓዲሩ ዘላቂ ፍታሕ ዝምፅእ ምዃኑ ምርዳእ የድሊ። እዚ ዘለና ድኹም ፌደራል ስርዓት ብዝፈጠሮ ኩነታት'ኳስ ሓይሊ ትምክሕቲን ካልኣት ተግባራትን ካብ ክልሎም ሰጊሮም ሓንቲ ነገር ክገብሩ ከምዘይኣኽኣሎም ዓሚ ኣብ ጎንደር ተራእዩ እዩ። ንሱ ከምዘሎ ኮይኑ ክልላትውን እዚ ሕገ-መንግስታዊ ስርዓት ዝሃቦም ፖለቲካዊ ስልጣንን ዝፈጠረሎም ናይ ምልማዕ ዕድልን በቐሊሉ ተሃንዲዱ ንዝመጽኦ ጎባጢ ትምክሕተኛ ኣሜን ኢሎም ከረከቡ እዮም ኢልካ ዘይሕሰብ እዩ። ኣሸንጻይ ደጋዊ ሓይሊ ንኢህወዴግ እውን ኣይህቡዎን። ኣብዚ ቐረባ ርእስ ም/ር ክልል ሱማሌ "በፌዴራሊዝም ህልውና ላይ የሚነሳን ጥያቄ እንደማንቀበል ነው። ፌዴራሊዝምን ለመቀልበስ ከተሞከረ የመጀመሪያው የመልስ ጥይት በሰማሌ ክልል ነው የሚጀምረው። ይህንን ብቻ ነው እንድታውቁልኝ የምፈልገው" ኢሎም ዝተብሃለ ሓቂ እንተኾይኑ (ምባሎም ኣይተረጋገፀን) እቲ ስርዓት ክንደየናይ ዝተኣማምን ናኾነ ይኸይድ ከምዘሎ መርእያ እዩ። ከምዚ ዓይነት ስምዒትን እምነትን ኣብ ካልኣት ክልላትውን ዝርእ ነገር እዩ። እዙይ ግና ኣብ ፌደራል ትካላት ዘሎ ናይ ብሄርን ክልላትን ውክልና ዘይምምጥጣን ዝተሓሳስብ ምዃኑ

ተይረሳዕና ማለት እዩ። እቲ ብሓድነት ሸም ንኹሉ ክግብት ዝደሊ ዘሎ ሓይሊ ትምክሕቲን ፀረ ብዙሕነትን ዝጥቀመለን ዘሎ ክፉታት ምሽጋት ናይ ፌደራል ትካላት ስለዝኾነ ንሰን ካብዚ ሓይሊ እዚ ነፃ ኣውጺእኻ ከም ሃገሩ ማዕረ ክኸውን ንምግባርን ቐፃሊ ቻልሲ የድሊ።

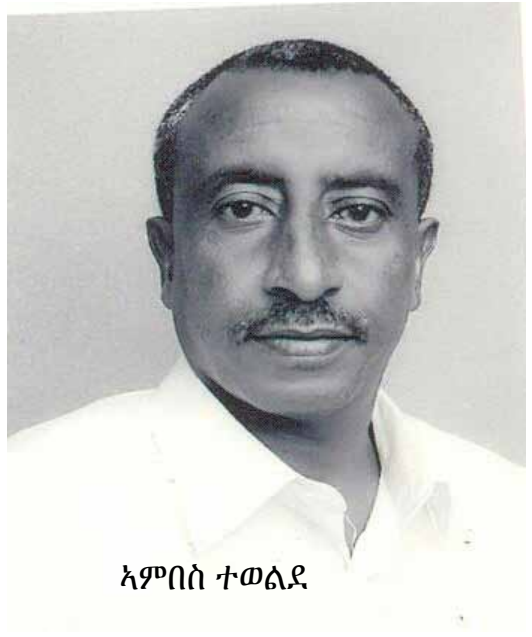
ስለዝኾነ ኣብ ኢትዮጵያ ዘሎ ሓይሊ ትምክሕቲ ኣሸቕሪሩካን ተስፋ ኣቕሪጹካን ብሓባር ናይ ምንባር ዕድል የለን ናብ ዝብል መደምደምታ ምብፃሕ እቲ ውሸጣዊ ኩነታትና ብኣግባብ ዘይምርዳእ እዩ። ንሱ ከምዘሎ ኮይኑ ኣብ ሓንታትካ ዝሰረቱዎን ማእለያ ዘይብሉ ሂወትን ንብረትን ከፊሎም ዘፅንሑዎ ዝኣኻ ገዲፍካሎም ክትከይድ ዝዘፍ ታሪኻዊ ስሕተት ጥራይ ዘይኮነስ ኣፍቲ ትኸዶ'ውን ዝበለጸ ሰላምን ርግዓትን ከምትረክብ ዝኾነ ውሕስና ከም ዘይብልካ ምርዳእ የድሊ። ብስሩውን ኢትዮጵያ ተበቲና ብሰላም ክነበር እዩ ኢሉ ዝሓሰብ እንተሃሊዩ ናይቲ ዞባ ኩነታት ዘይርዳእ ጥራይ እዩ። እም እምበኣር ዘላቂ ወሓስናና ናይ ሕጊ ልዕልና ዝወነነ ሕገ-መንግስታዊ ስርዓት ካብ ምጥንኻርን ብዝግባእ ለሚዕኻ ናብ ዝለዓለ ቐጠባዊ ብርኪ ካብ ምብፃሕን ጥራይ እዩ ዝፍልፍል እምበር ሓዲሽ መልክኣ ምድራዊን ናይ ህዝቢ ምትሕንፋጽን ካሊእ ሓዲሽ ፖለቲካዊ ውስብስብነትን ሕዳር ሸግርን ሒዙ ንክመጽእ ዕድል ምክፋት እዩ ዝኸውን። እቲ ዘሎ ኣይሰላም ኣይ ውግእ ኩነታት ናብ መፈጸምታኡ ንምብፃሕን ናይ ህዝቢታት ርክብ ናብ ንቡር ምምላስን ግን ካብ ኩሉ ንላዕሊ ቐዳምነት ተዋሂቡዎ ክስርሐሉ ይግባእ። ኣብ ነገርና ኤርትራዊያን ናብ ኢትዮጵያ ከምሰሉ እንተደሊዮም ግና ምስ ህዝቢ ኢትዮጵያ፣ ብፍላይ ምስቲ ሓዎም ተመኻኺሮም ሓቢሮም ናብ ዝጥቀሙሉ መኣዲ ክኣትዎ ክነተባብዎም ይግባእ። ቀደሙውን ምንፃል በይኑ እቲ ዝድለ ጥዑይ ስርዓት ከምፅእ ውሕስና ከምዘይኮነ ካብ ኤርትራዊያን ንላዕሊ ዘረጋገጸ የለን። ብዝተረፈ ካብ ኣብ ኢድ ዘየለ ነገር ኣብ ኢድና ጨቢጥናዮ ዘለና ዕድል ተጠቐምና ናይ ቐፃሊ ፖለቲካዊን ማህበረ-ቐጠባዊ ሂወት ህዝብና ዝውሕስ ነገር ሎሚ እነተንገበር ምሓሽ ይብል።

ርሑስ በዓል ሓዲሽ ዓመት ንመላእ ህዝቢ ትግራይ!

ዕዮ ገዛ ጋንታታትና...

አምበስ ተወልደ (ባሎኒ አማካሪ ልምዳታዊ ስፖርት መቸለ)

ABREHAM.TEWELDE@GMAIL.COM

አምበስ ተወልደ

ሰላም ተኸታተልቲ መፅኔት ውራይና ንሎሚ ዝበልከዎ ትሕዝቶ ሒዘ ቀሪብ ኣለኹ ሓቢርና ንፅናሕ።

ዘበናዊ፣ ደረጅኡ ዝሓለወን ዓለም ለኽ ብርኪን ዘለዎ ስታድዮም ከህስራሕ እዩ ተባሂሉ ምስተነገረን ምስተጀመረን ብዙሓት ተሓገሶምን ኣምረሶምን ብምዝንግዑ ድማ ጉሂዮም፣ ድሕሪ'ዚ እዩ ኔሩ ኣብ ህንፃት ንዘሎ ስታድዮም ብዙሕ ዝተብሃለሉን ዝተቐለደሉን። ዝዘንግዐን ተስፋ ዘቐርፅን እንትርከብ ብስታድዮም መቸለ እናተመሰለን እናተቐለደን ፀኒሑ እዩ። ሕዚ መሊኡ ተወዲኡ ተዘይተብሃለኳ ናብ ሓደ ዘተኣማምንን ተስፋ ዘስንቕን ብርኪ ቢሊ ስለዘሎ እጩይታን ባህታን ፈጠሩ ይርከብ።

ስታድዮም ትግራይ ናብ ዘፃውተሉ ብርኪ ምስተሰጋገረ ድማ መን ከፃወተሉ እዩ ዝብል ሕቶ ቀፀለ፣ መፍትሒኡኹ እንተተብሃለ ምእታው ፕሪሚየር ሊግ ዝብል ኮነ፣ ነዚ ንምዕዋት ንቡርን ዘይንቡርን ስፖርታዊን ካብ ስፖርታዊ ጭውነትን ወፃኢ ፍፃመታት ኣርእዩ ሓሊፉ እዩ፣ ክልተ ጋንታታት ትግራይ ወልደሎ ዩኒቨርሲቲ ዓዲግራትን መቸለን ናብ ፕሪሚየር ሊግ ብምሕላፍ ዘበነ ውድድር 2009ን ተዛዘመ ፍስሃ ወደስታ ኮይኑ ሓለፈ።

ሕሉፍ ፍፃመ ከም ዕማምን ተግባርን ዕፁው መዝገብ'ዩ ተተብሃለኳ ንተሞክሮን ትምህርትን ግና ስለዝጠቐም ከም ዕማሙ ዝወድኣ ኣቐሓ ጠቐሊልካ ዝድርብ ኣይኮነን፣ ንተሞክሮን ትምህርትን ሓጋዚ ብምጃኑ ከከም ኣገዳስነቱ ተፈልዩን ተሰኒዱን እንተተቐሚጡ ጠቐሚ እንትኹን ተዘይተቐሚጡ ግና ምእንተ ምባል ኮይኑ

ይተርፍሞ ይጎድእ።

ቢዚ መሰረት ጋንታታት ወልደሎ ዩኒቨርሲቲ ዓዲግራትን መቸለን ካብ ትማሊን ሕሉፍን ጥራሕ ዘይኮነስ ካብ ዝኣትውኦ ዘለዎ ሊግ፣ ኣብቲ ሊግ ካብ ዘለዎን ዝነበራን ጋንታታት'ውን ምምሃር ኣገዳሲ እዩ። ስለዚ ሓንቲ ጋንታ ካብ ዝተሓተ ብርኪ ናብቲ ዝለዓለ እንትትሰግር ክትገብሮ ዘለዎ መሰናድኦ እንታይ ተኹን ይሓይሽ ዝብል ካብ ሃገራዊን ዓለም ለኻዊን ተሞክሮ መሰረት ብምግባር ሓፂር ሓበሬታ ንምሃብ ዝዓለመ ፅሑፍ ስዒቡ ቀሪቡ ኣሎ።

ፕሪሚየር ሊግ ተግባር 24/7 እዩ

ፕሪሚየር ሊግ ኩዕሶ እግሪ ኢትዮጵያ ብፌዴሬሽን ኩዕሶ እግሪ ኢትዮጵያ ካብ ዝሰናድኡ ውድድራት እቲ ዝለዓለን ኣብ መንጎ 16 ጋንታታት ዝካየድን ውድድር እዩ። ኣብዚ

ሊግ መወዳእታ ምዃን ናብቲ ታሕተዎይን ብስም ላዕለዎይ ሊግ ዝፍለጥን ዘውድድ እንትኹን ሻምፒዮን ምዃን ኣብ ቻምፒዮንስ ሊግ ሃገራት ኣፍሪቃ፣ ኣብ ውድድር ኣውራጃታ ኣሰላፍ ምዕዋት ኣብ ውድድር ፅዕዕ ኮንፌዴሬሽን ኣፍሪቃ ሃገርን ጋንታን ብምውካል ክትሳተፍ ዘግብር እዩ።

ስለዝኾነ ጋንታታት ፕሪሚየር ሊግ ቀንዲ ዕማመን ሻምፒዮን ምዃን እንትኹን ኣብቲ ሊግ ንምፅናሕን ንዘይምውራድን ዝግበር ፃዕሪ ብቐሊሉ ዝመፅእን ዝርከብን ስለዘይኮነ ነፍሲ ወከፍ መዓልቲ ቀትርን ለይትን ምሕሳብ፣ ምልምማድ፣ ምስራሕን ምትግባርን የድሊ ሰሙን መመላእታ ኣብ ነፍሲ ወከፍ መዓልቲ 24 ሰዓታት ኣብቲ ሊግን ምስቲ ሊግን ምዃን ይጠልብ።

ስለዚ ኣብቲ ሊግ ክሳብ ዝተኣተወ ካብ መሰናድኦ ጀሚሩ ክሳብ ቅድመን ድህረን ውድድር ቀፃልነትን ፃዕቕን ዘለዎ ልምምድ፣ ካብ ሜዳ ወፃኢ ንምፅዋት ጉዕዞ ናብ ውድድር ስፍራ ድሕሪ ፀወታ ሎሚስ ነፅርፍ ከይተብሃለ መልሲ ናብ ሜዳኻ፣ ገምጋም ከመይ ንፃወት ገምጋም ከመይ ተፃዕኑ፣ መጉዳእቲ ኣብ ፀወታ ወይ ኣብ ልምምድ፣ መቐፃዕቲ ብዳይና፣ ኣብ መንጎ ውድድር ሃገራዊት ጋንታና ውድድር እንተልይዎ ውድድራት ስለዝቋረፁ ዓመታዊ ትልሚ ጋንታ ክዛባዕ ይግደድ፣ ሓሓንሳብ ንውሕ ንዝበለ ሰሙናት ስለዝቋረፁ ካሊኦ ርእሲ ሕማም፣ ትልሚ ከመሓይሽዶ ይፅናሕ ወዘተ ሓሳቡ ጣጥኡ ብዙሕ ብምዃን ካብ ትልሚ ጀሚርካ ክሳብ መወዳእታ ፀወታ ዘላ ነፍሲ ወከፍ መዓልቲ ብዘየባሪ ፍፃሞታት ዝተመልኦት እያ።

በዚ መሰረት ምንቅስቃስ ኣብ ፕሪሚየር ሊግ ነዚኦምን ካልኦትን ሓዊሱ ካብ ሶኒ ክሳብ ሰምበት ብዘየቋርፅ ዑደታዊ ተግባር ተኸቢቡ ስለዝመፅእ ኩነታት ኣብ ፕሪሚየር ሊግ ተግባር 24/7 እዩ።

ሕፅረት ሃፍቲ

ጋንታታት ካብ ዝተሓተ ናብ ዝለዓለ ብርኪ ሊግ እንትኣትዎ ከከም ሊጉን ሃገራዊ መስርሕ ውድድር ኩዕሶ እግሪን እንትርኣ ክልተ መልክዕ ከምዘለዎም ንግንዘብ፣ ኣብ ዕዳጋን ፕሮፌሽናል ሊግ ዝሃነፃን ሃገራት ኮይንና እንትንገራ ናብ ዝለዓለ ሊግ ምእታው ማለት እቶት ናብ ዝርከቦ፣ ነፍሲ ወከፍ ዓወት ጥቕሚን መኸሰብን እናሓዘለት ናብ ዘምፅእ ሊግ ዘእትው እዩ፣ ብኣንፃሩ ከም ሃገርና ዝበለ ናብ ዕዳጋ ዘይኣተወን ፕሮፌሽናል ሊግ ዘይሃነፃን ሃገራት ዘሎ ደረጃ ግና ዕዳን ዕንድዳን ኮይኑ እቲ ፀውራ ኣብ ሰብ ዋና

ጋንታታት (መንግስቲ) ዝወድቕ ብምዃን ኣብ ጋንታታት ዘጋጥም ቀንዲ ፀገም ሕፅረት ሃፍቲ እዩ።

በዚ መሰረት ጋንታታት ወልዋሎ ዩኒቨርሲቲ ዓዲግራትን መቐለን ናብ ፕሪሚየር ሊግ ብምሕላፊን ካብ ዝነበረ ታሕጓስ ዘይነኣኣስ ጭንቂ ምፍጣሩ ኣይተርፍን፣ መንቀሊ እቲ ጭንቂ ድማ ሓሙሽተን ሽዱሽተን ሚልዮን ቅርሺ በጀት ንምብጃት ፀገም ዝነበረን ጋንታታት ዓመታዊ በጀት ናብ ብስለስተን ኣርባዕተን ዕፅፊ እንትዓቢ (ካብ 15-20 ሚልዮን ቅርሺ) እማን ነቲ በጀት ዝፈቐዱ ኣካላት ነቲ ዝኣትውዎ ዘለዉ ሊግ ይፈልጉዎ ድዮም? ከመይ እዮም ከተኣናግድዎ? ዘብለካ ኮይኑ ውፅኢቱ ግና ንቕድሚት እንገራ ይኸውን።

ስለዚ ኣብ ሃገርና ዘሎ ኩዕሶ እግሪ ኣብ ደገፍ መንግስቲ ዝተሞርኮሰ ኮይኑ እንትንገራን ኣብ 5ን 6ን ሚልዮን ቅርሺ ሓቕይ ዝብሉ ሰብ ዋና ጋንታ፣ ዓመታዊ በጀቱ ብ3ን 4ን ዕፅፊ ኣብ ዝዓብየሉ እዋን ሓጎስን ፍናንን ይስመዖም እዩ ምባል ስለዘሰክፍ ነቲ ኩነታት ካብ ብጉሓቱ ተረዲእኻ ኣብ ዓመታዊ ምንቅስቃስ ኣሉታዊ ፀቕጢ ከየሕድር ፍታሕ ምቕማጥ ኣይኸፍእን።

ኣሞ ፀገማት ሕፅረት ሃፍቲ ኣብ መሰረታዊን ደገፍቲን ወፃኢታት (መጓዳዝያ፣ ምግብና፣ መሃያን መተባቢዒን ብእዋኑ ዘይምኸፋል ወዘተ) እናተፃወርካ ምስቶም ብምንፅፃር ዝሓሸ ቀረብ በጀት ዘለዎም ምውድዳር ስለዘሎ በዚ ምድላው ግድን እዩ።

ኣግባብ ዘለዎ ኣጠቓቕማ ሃፍቲ

ዝርካባ በጀት ብኣግባቡ ምጥቃም ንዕብየትን ጥንካረን ሓደ ጋንታ ወሳኒ እዩ፣ ጋንታ ኣብ ቅድመ ኮነ ድህረ ውድድር እትገብርም ዝተፈላለዩ ምንቅስቃሳት ምስ በጀት ምትእስሳርም ኣይተርፍን፣ እዞም ምንቅስቃሳት ድማ ምሕደራዊን ቴክኒካዊን እንትኹኑ ኣብ እዋኑን ብዘይ ዓንቀፍቀፍን ምፍፃም ኣብ ምልዕዓልን ምትብባዕን ጋንታ ዝለዓለ ግደ ስለዘለዎ ዝምልከቶም ኣካላት (ኣሰልጣኒን ማናጀርን) እቲ ዝተበጀተ በጀት ብኣግባቡ ንክጥቀሙ ዕድልን ብእዋኑን ምሃብ ኣገዳሲን ወሳኒን እዩ።

ይኹንምበር ሕሉፍ ተሞክሮ ከምዘረደአና ነቲ በጀት ዝውስኑ ኣካላት (በርድ ወይ ኮሚቴ) ንዝቐርበሎም ሕቶ ቅልጡፍ ምላሽ ስለዘይህቡ ኣሰልጠንቲ ወይ ማናጀራት ኣብ ኣጠቓቕማ በጀት እንትፅገሙ ምዕዛብ ልሙድ ተርእዮ ስለዝኾነ ጋንታታት ወልዋሎ ዩኒቨርሲቲ ዓዲግራትን መቐለን ዝሰለገኦ ዓመታዊ በጀት ቀልጢፍካ ምሃብ ኣሰልጠንቲ ወይ ማናጀራት ድማ ብኣግባቡ ክጥቀምሉ ይግባእ። ኣሰልጠንቲን ማናጀራትንውን ነቲ ልሙድ ተርእዮ ውሕሉል ብዝኾነ ኣገባብ ንምፍታሕ መሰናድኦ ምግባር ዩድሊ ተዘይለ ነፍሲ ወከፍ ምድንጓይ ኣብ ውፅኢትን ሞራልን ጋንታ ኣሉታዊ ፀቕጢ ከምዝፈጥር ምርድኡ ኣገዳሲ እዩ።

ተፃውዒት ኣብ ምግባእ ጥንቃቄን ውሕልናን

ኣብ በጀት ኣጠቓቕማ ዝርአን ሽግር ፈጢሩ ቅርታ ዘሕድር ጉዳይ ምግባእ ተፃውዒት እዩ። ጋንታታት ሃገርና ቀንዲ ዝተጣየሻሉ ዕላማ ምስ ንግዲ ዝተኣሳሰረ ብዘይምጂኑን ትካላት ጋንታ ማሕበራዊ ግቡኣን ንምፍፃም ስለዝኾነን ኣብ ዕድገት ዘሎ ኩነታት ምፍታሕ ኣይኸፍእን። ከንዲ ዝከኣል ንዝነበሩ ተፃውዒትን ንደቂ ከባቢን ክልልን ዝሰፍሐ ዕድል ምሃብ ብኸነት ገንዘብ ኣብ ልዕሊ ምንካዩ ጋንታ ምስ ከባቢን ደቂ ከባቢን ኣብ ምትእስሳር ዝለዓለ ግደ ስለዘለዎ ኣብ ግምት ክኣቱ ይግባእ።

ብኸሊእ ወገን ጋንታታት ተተካእቲ ተፃውዒት ዝሕዛ ክሕዛ ስለዘለወን ዘይኮነስ ንክጥቀማሎምን ከዕብዮምን ስለዝኾነ ቅድሚ ናብ ዕድገት ምጉያይ ውሽጣዊ ዓቕሙን ፀጋታትን ሓጣጢጥካ ምስፈተሽካ ኣገደስቲን ወሰንቲን ክግዝኡ ዝግብእም እንተልዮም ድማ ጥንቃቄ፣ ሓድነትን ሃፍቲን ጋንታ ከየናግዐ ዝግባእ ክኸውን ይግባእ።

ይኹንምበር ከምቲ ብመራሽቢ ብዙሃን ንስምዖ ዘለና እንተኾይኑ ሓደሽቲ ፈረምቲ 9 በጺሖም 10 በጺሖም ዝበሃል ዘሎ ሓቂ እንተኾይኑ እታ ካብ ላዕለዊይ ሊግ ናብ ፕሪሚየር ሊግ ዝሓለፈት ጋንታ ፍርቂ ኣካላ ምጂኑ ክነስተብህለሉ ይግባእ። እዛ ጋንታ እዚኣ ሓዳሽምበር እታ ዝነበረት ኣይኮነትን። ኣብ ኩዕሶ እግሪ ይትረፍዶ ፍርቂ ተፃውዒት ተነክዮም ኣይኮነን 4—5 ተፃውዒት ተነክዮምኳ ኣፀጋሚ እዩ። በዝሒ ተፃውዒት ምፍራም ንዓማውቲ ዝተነድቐ ሓድነትን ጥምረትን (TEAM COHESION & MOTIVATION) ጋንታ ኣብ ሰሙናት ደጂዕጂዕ ስለዘብል ጣጥኡ ኣብ ብኸነት ሃፍቲ ጥራሕ ዘይኮነስ ኣብ ሓድነት ጋንታ፣ ኣብ ስምዒት ደገፍቲ፣ ኣብ ተስፋ ምቕራፅ ተተካእቲ ተፃውዒት ኣሉታዊ ውፅኢት ከምዝኾነ

ክነስምረሉ ይግባእ።

ካሊእ ጠመተን ጥንቃቄን ዝሓትት ጉዳይ ደለልቲ ተፃውዒት እዩ። “ፅቡቕ ጋንታ ሃኒፅካ እንታይም የማናይ ወይ ፀጋማይ ክንፊ፣ ኣብ መስመር ምክልኻል ወዘተ እንዶ ቁሩብ ክፍት ኢላትካ እም ሓደ ብጣዕሚ ንፉዕን ክትኸርዐሉን ትኸእል ሰብ ኣለኒ” ብዝብል ሞያዊ ዘይኮነ ምኽሪ መሰል ድርድር ብምክያድ ዝግበሩ ዕድገታት ክተርፉን ኣብ ዕድገት ተፃውዒት ዘሎ ግልፅነት ዝገደሎ ኣሰራርሓ ብምትራፍ ግልፅን ተኣማኒነት ዘለዎ ዕድገ ምፍፃም ይግባእ።

ብእዋናዊ ውፅኢት ዘይምዕጋብ ወይ ዘይምድንጋፅ

ኣብ ውድድር ኩዕሶ እግሪ ዓለም ሰዓሪ፣ ተስዓሪ ወይ ማዕረ ምውፃእ ግድን ተርእዮ እዩ። እዞም ተርእዮታት ኣብ ቀፃሊ ኩነታት ጋንታ ወሰንቲ እዮም። ጋንታታት ኣብ ነፍሲ ወከፍ ፀወታ ዘዋህልልኦ ወይ ዘምክንኦ ነጥቢ ኣብ ቀፀልቲ ውድድራት ብዘይ ምሽቁራር ወይ ስኽፍታ ንክፃወታ ወሰንቲ ኣብ ልዕሊ ምጂኖም ብቐፃልነት ማዕረ ምውፃእውን ኣጋ ደሓር ጣጣ ሒዙ ስለዝመፅእ ኩሉ ውፅኢት ከመይ ክኸውን ከምዘለዎ ብትልሚ ክኸይድ ይግባእ። ማዕረ ምውፃእ ናህሪ ስዕሪት ንምግታእምበር ከም ውፅኢት ተጌሩ ከይልመድ ምጥንቃቕ ኣይኸፍእን።

ኣጠቓሊላካ እንትርእ እቲ ቀንዲ ጉዳይ ኣብ እዋን ዓወት ኮነ ስዕሪት ነቲ ኩነታት ከመይ ትጥቀመሉ ወይ ከመይ ትኣልዮ ዝብል ወሳኒ ብምጂኑ ንፁር ስትራተጂ ምቕማጥ በቲ ዝተቐመጠ ንምኽድ ዝለዓለ ፃዕሪ ምግባር፣ ግን ድማ ሓሓንሳብ ዘቐመጥናዮ ስትራተጂ ብዝተፈላለዩ ምክንያታት እንትዕቀፍ ኣራሚ ስጉምቲ ኣብ ምውሳድ ዘይምድንጓይ ኣገዳሲ እዩ።

በዚ መሰረት ኣብ ስፖርት ዓለም እንኮላይ ኩዕሶ እግሪ፣ ጋንታ ውፅኢት እንተቐኒዕዎ ጠማቲኣን ደጋፊኣን ብዘሕ ብምጂኑ ከይገባቡ፣ ውፅኢት ኣብዝጠመሉ እዋን ገፁ ዝመልስ ስለዝበዝሕ ነቲ ገፁ ዘዘረ ናብ ባዕልኻ ንምምላስ ምስራሕ የድሊ።

ካብ ፕሪሚየር ሊግ ምውራድን ሳዕቤኑን

ካብ ውድድር ዓለም ምድያብን ምውራድን መቐረት ውድድር እዩ። ነዚ እዩ ድማ ውድድር ኩዕሶ እግሪ ንክምቅር ኣስተዋፅኦ ካብ ዘለዎም ምኽንያታት ፅዋዕ ንምዕታርን ካብ ሊግ ንዘይምውራድን ዝግበሩ ንሕንፋት ኩሎም ማዕረ ቀልቢ መራኽቢ ብዙሃንን ደገፍቲን ዝስሕቡ።

ስለዚ ብዝተፈላለዩ ምኽንያታት ጋንታታት ካብ ዝነበራሉ ሊግ እንትወርዳ ከመይ ከምዝምለሳ ኣበርቲዐን ይሰርሓ እንተቀኒዕዎን ይምለሳ ተዘይኮነለን ደጊመን ደጋጊመን ይፍትና እዙይ ኣብ ኩሉ ዓለም ዘሎ ተርእዮን መስርሕን እዩ።

ኣብ ከም ሃገርናን ክልልናን ዝበሉ ፅግዕተኛ ኩዕሶ እግሪ ዘለዎም ግና ካብ ፕሪሚየር ሊግ ምውራድ ማለት ብወሳኔይ መልክዑ ምስ በጀትን ምሕደራን ተኣሳሲሩ ሰብ ዋና ጋንታታት ከም ቀንዲ ፍታሕ ጌሮም ዝወስድዎ ጋንታ ኣፍሪካን ኢድካ ነጋጊፍካን ምዕራፍ ምዃኑ ካብ ክልልና ጉናን ትራንስን፣ ካብ ኣምሓራ ኮምቦልቻ ጨርቃ ጨርቂን ቢራ ዳሽንን፣ ካብ ሃረሪ ሃረር ቢራ ወዘተ ምርኣይ ይክኣል።

ስለዚ ምውራድ ማለት ጋንታ ንኣንሳብን ንኣዋሩን ክትጠፍእ'ውን ፈላጊ ስጉምቲ ብምዃኑ ጋንታ ከም ጋንታ ቦርድን ደገፍቲን ከም ኣካል፣ ጋንታ ሓደጋ ምውራድ ከየንፀላልያ ምብርታዕ የድሊ፣ ዝወረዳ እንትጠፍኦ እናረእና ኣባና ከምዚ የለን ምባል “መምሀሪንክ ኣይግበርካ መምሀሪንክ ኣየስእንካ” ከምዝተብሃለ ባዕልትና ካብ ካልኣት ከይተምሃርና ንኻልኣት መምሀሪ ከይንኸውን ሕዚ ኣትሒዝና ንሕሰቡሉ።

ፕሮፌሽናል ኣተሓሳስባ ምሓዝ

ከም ትርጉምን ትንታነን ፊፋ ኮነ ሙሁራን “ፕሮፌሽናል ተግባር” ማለት ኩዕሶ እግሪ ከም እንጀርኡን መነባበራኡን ብምግባር ብፅሑፍ ኩንትራት ዘኣሰረ ተግባር እዩ ይብልዎ። እዚ ግና በይኑ ብቑዕ ትርጉም ኣይኮነን፣ ካብዚ ብተወሳኺ ነፍሲ ወከፍ ተግባር ፕሮፌሽናል ኣተሓሳስባን ስነ ምግባርን፣ ብቐዓትን ዓቕሚን፣ ዝተማልአ ጥዕናን ርኡይ መጉዳእቲ ዘይምህላውን ወዘተ ምርግጋፅ የድሊ።

ስለዚ ኩሉ ኣባል ጋንታ በቢ ዝተዋፈረሉን ዝተቐፀረሉን ከተግብርን ክሰርሕን ኣለዎ፣ ነዚ ድማ ፕሮፌሽናል ኣተሓሳስባ ምሓዝ የድሊ። ፕሮፌሽናል ኣተሓሳስባ ንምሓዝ ድማ ተግወቲ ብኣካላዊ ብቐዓት፣ ብስነ ኣእምሮን ስነ ልቦናን፣ ብቴክኒክን ታክቲክን ብሉልን ድልውን ክኾኑ ኣለዎም።

ራእይ ምንጻር

ጋንታ ከም ጋንታ ተግወቲ ድማ ከም ውልቀ ራእይ ክህልዎምን ክንፅሩን ይግባእ። ብፍላይ ተግወቲ ኣብ ውሽጢ ሃገር ዝሓሸ ክፍሊት ናብ ዝኸፍላ ጋንታታት ንምኻድ ኮነ ኣብ ሃገራዊት ጋንታ ተመራጺ ንምዃን ነዚ ዝኸውን መሰናድኦ ይጠልቡ።

ካብዚ ብተወሳኺ ፕሮፌሽናል ተግባር ብምዃን ናብ ካሊኦ ዓዲ ንምኻድ ምሕሳብ ፅቡቕኣ እንተኾነ ነዚ ዘመቐ ባይታ ምንጻፍ ግን የድሊ፣ እቲ ባይታ

ድማ መጀመሪኡ ኣብዘለናሉ ጋንታ ዝሓሸ ዓቕሚን ብቐዓትን ምጥራይ ስለዝኾነ ኩሉ ተግባር በዚ ዝተቐነይ ራእይ ክህልዎ ይግባእ።

ትልሚ ሓፂር ጊዜን ነዊሕን ምንጻር

ጋንታ ኣብ ፕሪሚየር ሊግ ክሳብ ዘላ ነቲ ዘላትሉ ሊግ ዝምጥን ትልሚ ክህልዎ ከምዝኸእል ዝግመትኳ እንተኾነ ምዕቡልን ሳይንሳዊን ንክኾን ግና ኣብቲ ዘፈር ዝርከቡ ሙሁራንን ሰብ ሞያን ምዝርራብ ኣይኸፍእን።

ሙሁር ብክልሰ ሓሳብ ንዝፈልጦ ተግባራዊያን ነቲ ብተሞክሮን ልምዲን ዘጥረይዎ ዓቕሚ ምስ ዓቕሚ ጋንታ ብምጥማርን ብምውዳድን እንተተሰሪሑ ጋንታታትና በቢእዎኑ ደረጃኦን እናዓበየ ክኸይድ ኣብ ልዕሊ ምሕጋዙ ካብ ኣጋደሓር ጉያ ከይንወርድ ሓጋዚ እዩ።

ኣጠቓሊልካ እንትርእ ጋንታታት ወልዋሎ ዓዲግራት ዩኒቨርሲቲን መቐለን ንፕሪሚየር ሊግ ሓደስቲን ተሞክሮ ዘይብለንን ስለዝኾና ኣብ ክንዲ በይነንን ተነፃፂላንን፣ ምሕዝነትን ሓድነትን ብምፍጣር እንተወሓደ ሓበሬታ ብምልውዋጥ ነፍሲ ወከፊን ክተሓጋዝ ይግባእ፣ ምትሕግጋዝን ምሕባርን ንባዕልኻ ክትብል ትገብሮ'ምበር ሓደ ጠቓሚ ካሊኦ ተጠቓሚ ጥራሕ ዝገብር ኣይኮነንም ዝሓበራያ ኣፃብዕቲስ... ኢላ ዕዮ ገዛና ኣይንዘንግዕ ወሲኽ ክሰናበት ሰናይ ቅንያት።

ጽጋቡ ገ/ማርያም (ወዲ ገሬ)-አብ ንሕንሕ ብሽክሌታ ቱር ደ ፍራንስ 2017

ብፍትሓዊ ሕሩይ

አብ ዓለምና እቲ ዝለዓለ ክብሪ ዝወሃቦ ንሕንሕ ብሽክሌታ እዩ። ከም ኣቆጻጽራ ኣውሮፓውያን ብ1903 ዓ/ም ኣብ ሃገረ ፈረንሳይ ዝተጀመረን <<TOUR DE FRANCE>> ብዝብል ሽም ዓመት ዓመት ኣብ ምድሪ ፈረንሳይ ዝካየድ ንሕንሕ ዋላኳ እንተኾነ በቢግዚኡ ብውሑዳት ሃገራት ኣውሮፓ እውን ምሕላፉ ኣይቐረየን። ቱር ደ ፍራንስ በቢዓመቱ ከምልምዲ ኣብ ወርሒ ሓምለ እዩ ዝካየድ። እዚ ንሕንሕ ብሽክሌታ ካብ እዋን ናብ እዋን ተፈላጥነት እናረኸበን ንሕንሑ እናዕበየን እዩ መጽዮ።

እዚ ንሕንሕ ብሽክሌታ ኣብ ናይ መጀመርታ ዓመት መድረኹ ሽዱሽተ ብርኪ (STAGE) ዘማልአን 2428 ኪ.ሜ ርሕቐት ዝሸፈነን እዩ ኔሩ። ኣብቲ ናይ መጀመርታ ቱር ደ ፍራንስ ንሕንሕ ኣብ ጣልያን ተወሊዱ ብዘግነት ግና ፈረንሳይ ዝኾነ ሞሪስ ጋሪን ብሉጽ ተነሓፍሒ ብሽክሌተኛ ኾይኑ ክዕወት ክኢሉ እዩ። እዚ ንሕንሕ ብሽክሌታ ኣብ ታሪኹ ተቋሪጹ ዝፈልጥ ክልተ ግዘ ኾይኑ፣ ንሱ እውን ኣብ ክልቲኦም ኩናታት ዓለም እዩ።

ኣብዚ ዓመታዊ ንሕንሕ ብሽክሌታ ናይ ኣፍሪካውያን ተሳትፎ 'ታይ ይመስል?

MTN-QHUBEKA ዝተበሃለት ጋንታ ብሽክሌታ ደቡብ ኣፍሪካ (እዛ ጋንታ ሎሚዘበን DIMENSIONS DATA ብዝብል ሽም እያ ተሳትፋ) ብኣቆጻጽራ ኣውሮፓውያን ብ2015 ዓ.ም ኣብዚ ንሕንሕ ንኸትሳተፍ ካብቶም መዳለውቲ እቲ መድረኽ መጻዕዕታ ምስተገበረለ፣ ኣብ ታሪኽ ኣፍሪካ ኣብዚ መድረኽ ዝተሳተፍኩ ናይ መጀመርታ ጋንታ እዩ ኢላ ኔራ። ይኹን ደኣምበር ቅድሚ እቲ እዋን እቲ ኣብዚ ስሙይ ዝኾነ ውድድር ብሽክሌታ ዓለም ዝተሳተፈት ኻለእቲ ካብ ኣፍሪካ ዝመጸት ጋንታ ብሽክሌታ ከምዝነበረት መዛግብቲ ታሪኽ ይሕብሩ። ድሕሪ ኻልኣይ ኩናት ዓለም ከም ኣቆጻጽራ ኣውሮፓውያን ብ1950 ዓ.ም እቲ ንሕንሕ ኣብ ዝተካየደሉ እዋን ካብ ሞሮኮን ኣልጀርያን ብዝተውፃዕኡ ተነሓፍሕቲ ብሽክሌታ ዝተዋቐረት ጋንታ ተሳትፋ ኔራ እያ። እንተኾነ ግና ኣብቲ እዋን ሞሮኮን ኣልጀርያን ኣካል ግዝኣት ፈረንሳይ ስለዝነበራ እታ ኣብቲ ንሕንሕ ዝተሳተፈት ጋንታ ኣፍሪካ፣ ከም ሓንቲ ኣባል ጋንታ ፈረንሳይ ኾይኑ እያ ተቐጺራ። ነዚ እውን እዩ እታ ካብ ኣፍሪካ ዝኸደት ጋንታ ብሽክሌታ ኣብ ታሪኽ

ኣፍሪካ ሃሲሳ ዝቐረየት። ኣብ ናይ ሎሚዘበን ቱር ደ ፍራንስ ኢትዮጵያዊ ጽጋቡ ሓዊስካ ሓሙሽተ ኣፍሪካውያን ተሳተፍቲ ኾይኖም እዮም።

ኢትዮጵያዊ ብሽክሌተኛ ኣብዚ መድረኽ

ውልደቱን ዕብዮቱን ኣብ ዋና ከተማ ትግራይ መቐለ ዝኾነ ኢትዮጵያዊ ጽጋቡ ገ/ማርያም (ወዲ ገሬ) እግሪ ኣቡኡን ዓብይ ሓዉን ስዒቡ ካብ ብቐልዑኡ ጀሚሩ እዩ ብሽክሌታ ምግላብ ዝጀመረ። ኣብ ውሽጢ ዓዲ ትራንስ ኢትዮጵያ ዝተበሃለት ጋንታ ብሽክሌታ ኣባል ኾይኑ ኣብ ክልላዊ ውድድራት ብሽክሌታ ትግራይ ጽቡቕ ውጽኢት ምምጻእ ጀሚሩ። ቀጺሉ ብሃገር ብርኪ ኣብዝተኻየዱ ንሕንሓት ብሽክሌታ እናተዓወተ መጽዮ። በዚ መሰረት ክልተ ግዘ ኣብ ጎዳና ኣብ ዝተኻየደ ሃገራዊ ንሕንሕ ብሽክሌታ ኢትዮጵያ፣ ክልተ ግዘ ኾኦ ኣብ ሃገራዊ ንሕንሕ ታይም-ትሪያል ተዓዋቲ ኾይኑ እዩ። ካብኡ እውን ተዓዋታይነቱ ብብርኪ ኣፍሪካ ቀጺሉ ሓደ ግዘ ናይ ኣፍሪካ ንሕንሕ ታይም-ትሪያል ተዓዋቲ።

ጽጋቡ ገ/ማርያም ብኣቆጻጽራ ኣውሮፓውያን ብ2012 ዓ/ም MTN-QHUBEKA ምስ ዝተበሃለት ጋንታ ብሽክሌታ ደቡብ ኣፍሪካ ምስፈረመ ናይ መጀመርታ ፕሮፌሽናል ኢትዮጵያዊ ብሽክሌተኛ ክኸውን ክኢሉ እዩ። ኣባል ጋንታ ብሽክሌታ MTN-QHUBEKA ምስኩን ኣብ ዓመቱ ኾኦ

TOUR DE TAIWAN አብ ዝተበሃለ ንሕንሕ ብሽክሌታ ኣብ መበል ሓምሻይ ዙር (STAGE) ቀዳማይ ብምውጻእ ኣብ ዓለም-ለኻዊ መድረኽ ንሕንሕ ብሽክሌታ ዝተዓወተ ናይ መጀመርታ ኢትዮጵያዊ ብምዃን ታሪኽ ሰሪሑ።ኣብዚ መድረኽ እዚ በሓፈሻዊ ውጽኢት ኻልኣይ ኾይኑ ንሕንሕ ወዲሑ።

ጽጋቡ ብ2015 ዓ/ም ኣብ ሃገረ ጣልያን ጋንታ ብሽክሌታ ዝኾነት LAMPRE-MERIDA ኣባል ኾይኑ ተጸምበረ።ኣባል እዛ ጋንታ ብሽክሌታ ጣልያን ምዃኑ ድማ ናይ ዓለምና ዑንቂ ንሕንሕ ብሽክሌታ ቱር ደ ፍራንስ ንክሳተፍ በሪ ኸፊትሉ እዩ። ብ2016 ዓ/ም ኣብዚ ንሕንሕ ብምስታፍ ናይ መጀመርታ ኢትዮጵያዊ ብምዃን ሸሙ ኣብ ማህደር ታሪኽ ዘሰፈረ ሃገራዊ ጅግና ኾይኑ።ኣብ ናይ መጀመርታ ዓመት ተሳትፍኡ ድማ ካብ ዝነበሩ 198 ተነሓናሕቲ ብሽክሌተኛታት ብሓፈሻዊ ውጽኢት መበል 92 ብምውጻእ ዘተባብዕ ውጽኢት ከመዝግብ ኸኢሉ እዩ።

ተሳትፎ ጽጋቡ ኣብ ቱር ደ ፍራንስ 2017

ጽጋቡ ገ/ማርያም ኣብ መድረኽ ቱር ደ ፍራንስ 2017 ዓ/ም ኣባል BAHRAIN-MERIDA ዝተበሃለት ጋንታ ብሽክሌታ ባሕረይን (BAHRAIN) ኾይኑ እዩ ተሳቲፉ።ኣብዚ ንኻልኣይ እዋን ዝተሳተፈሉ ንሕንሕ ብሽክሌታ ቱር ደ ፍራንስ 2017፣ ዘመዝገቦ ውጽኢት ይበል ዘብል እዩ።ናይ ሎሚዘበን ቱር ደ ፍራንስ ንሕንሕ ትሸዓተ ግዛ ኣብ ጎልጎል ሜዳ፣ሓሙሽተ ግዛ ኣብ ከበሳ፣ሓሙሽተ ግዛ ኣብ ጎቦታት ክልተ ግዛ ከኣ ናይ ግሊ ታይም-ትሪያል ዝሓቆፈ ኣብ ዕስራን-ሓደን ብርኪታት (STAGE) ተኸፋፊሉ ዝተኻየደ ፈታኒ ንሕንሕ ኔሩ።ኣብዚ ዕስራን-ሓደን ብርኪ ንሕንሕ ዝሓቆፈ ብጣዕሚ መድከሚ ዝኾነ መድረኽ እዩም ብሽክሌተኛታት ኣብ ሞንጎ ክልተ መዓልቲ ጥራሕ እዮም ኣዕሪፎም።እዮም ብሽክሌተኛታት ኣብዚ መድረኽ እዚ በቢመዓልቱ ብማእኸላይ ካብ ሰለስተ ሰዓት ንላዕሊ ጋሊቦም እዮም።

ኣብዚ ዓብይ ብቐዓት ዝሓትት ንሕንሕ ብሽክሌታ፣ ጽጋቡ ገ/ማርያም ብፍላይ ኣብ ክልተ ዙሪት መንጻባረቂ ዝኾነ ዓወት ኣምጺኡ እዩ።ኣብ መበል ዓሰርተ-ሓሙሽተ ዙር (STAGE 15) ንሕንሕ ጽጋቡ መበል 23 ደረጃ ሒዙ ስለዝወደእ ንባዕሉን ሃገሩን ሓዳሽ ታሪኽ ከመዝግብ ኸኢሉ እዩ።ከምኡ እውን ኣብ መበል ዓሰርተ-ሸምንተ ዙር (STAGE 18) መበል 44 ደረጃ ሒዙ ንሕንሕ ብምውጻእ ንኻልኣይ እዋን ዘኹርዕ ውጽኢት ኣመዝገቡ።

ጽጋቡ ባሕረይን-መሪዳ ወኪሎም ካብ ዝተሳተፉ ትሸዓተ ብሽክሌተኛታት በሓፈሻዊ ውጽኢት ንጋንቲኡ ኻልኣይ ጽቡቕ

ውጽኢት ዘመዝገቦ ብሽክሌተኛ ኾይኑ እዩ ንሕንሕ ወዲሑ።ኣባል እዛ ጋንታ ዝኾነ ብራኮቪች ጃኔዝ ዝተበሃለ ስሎቫንያዊ ኣብዚ ናይ ሎሚዘበን ቱር ደ ፍራንስ መድረኽ በሓፈሻዊ ውጽኢት (GENERAL CLASSIFICATION) መበል 45 ደረጃ ሒዙ ንሕንሕ ወዲሑ።ኢትዮጵያዊ ጽጋቡ ድማ መበል 73 ብምዃን ንባዕሉ፣ጋንቲኡን ሃገሩን ኩርዓት ክኸውን ክኢሉ እዩ።ክልተ ኣባላት እታ ጋንታ ግን እቲ ንሕንሕ ከይወድኡ ከቋርጹ ተገዲዶም እዮም።

ኣብዚ ንዕስራን-ሓደን መዓልቲታት ዝኣክል ብጣዕሚ ፈታኒ ኣብ ዝኾነ ገጽ-ምድሪን ኣየር ኹነታትን ዝሰለጥ ዝኾነዮ ዓለም-ለኻዊ ንሕንሕ ብሽክሌታ፣ እቲ ንሕንሕ ጀሚርካ ምውጻእ ባዕሉ ከም ዓብይ ዓወት ዋላኳ ዝቐጸር እንተኾነ፣ ጽጋቡ ኣብዚ ዓመት ዘመዝገቦ ውጽኢት ኸኣ ክበረታታዕ ዝግበኦ ጽቡቕ ውጽኢት እዩ።ብፍላይ እዚ ብሽክሌተኛ ኣብ ጎቦታት ኣብ ዝተኻየዱ ንሕንሓት ዝሓሸ ውጽኢት ከምጽእ ኸኢሉ እዩ።ጽጋቡ ንቐጻሊ ንብዙሓት ኢትዮጵያውያን ብሽክሌተኛታት ኣብ መድረኽ ዓለም ጎሊሆም ንኸወጹ በሪ ዝኸፍተ ብሽክሌተኛ ከምዝኾን ይእመን።

መዕጻዊ

እዚ ኣብ ዓለምና ዝተኸበረን ታሪኻዊን ንሕንሕ ብሽክሌታ ሎሚዘበን ንመበል 104 ዙር እዩ ተኻይዱ።ኣብዚ ዓመት ዝተሳለጠ ንሕንሕ ብሽክሌታ ቱር ደ ፍራንስ ከም ኣቆጻጽራ ኣውሮፓውያን ሓምለ 1 2017፣ ደስልዶርፍ (DUSSELDORF) ካብ ዝተበሃለት ከተማ ጀርመን ተበጊሱ፣ዝተወሰነ ናይ ጀርመን።ቤልጅዮምን ሉግዘምበርግን ከተማታት ኣቋሪጹ ብሓፈሻ 3540 ኪ.ሜ ርሕቐት ብምሸፋን መዕጻዊኡ ሓምለ 23 2017፣ ኣብ ዋና ከተማ ፈረንሳይ ዝኾነት ፓሪስ እዩ ጌሩ።እቲ ንሕንሕ ብሓፈሻ 21 ዙሪት (STAGES) ዝሓቆፈ እንትኾን፣ 198 ብሽክሌተኛታት፣ ሕድሕደን 9 ኣባላት ዝሓዘ 22 ጋንታታት ተሳተፊቲ ኔረን።ኣብ መወዳእታ እቲ ንሕንሕ ግና ዝቐረዩ ብሽክሌተኛታት ቁጽሮም ዝቐነሰ ኔሩ።ኣብዚ ዓመት እዚ ብድምር ኣብ ሓሙሽተ ዙር (STAGE) ተዓዋታይ ዝነበረን እስካብ መበል ዓሰርተ-ሸውዓተ ዙር ሓምለዊይ ማልያ ተኸዲኑ ዝነበረ (ኣፍቲ ንሕንሕ ጸብለልታ ነጥቢ ንዘለዎ ብሽክሌተኛ ዝብርከት ማልያ እዩ) ጀርመናዊ ማርስል ኬትል ኣብቲ ዙር ብዝበጽሑ ጉድኣትን ብሓፈሻ ኣፍቲ ንሕንሕ ስለዝተዳኸመን ካብቲ ንሕንሕ ቀዲሞም ካብዝተሰናበቱ ብሽክሌተኛታት ሓደ እዩ።ኣብ ኬንያ ተወሊዱ ንሃገረ እንግሊዝ ወኪሉ ዝተሳተፈ ክሪስ ፍሩም በሓፈሻ ውጽኢት ተዓዋታይ ኾይኑ እዩ።ክሪስ ፍሩም ዓሚ እውን ናይዚ ንሕንሕ ተዓዋታይ ኔሩ።

ሙዚቃ ትግራይ (ትግርኛ)፣ ፍቱን መጠበሪ ዉቃበ!

ብሓው ስላስ ኮረንቲ

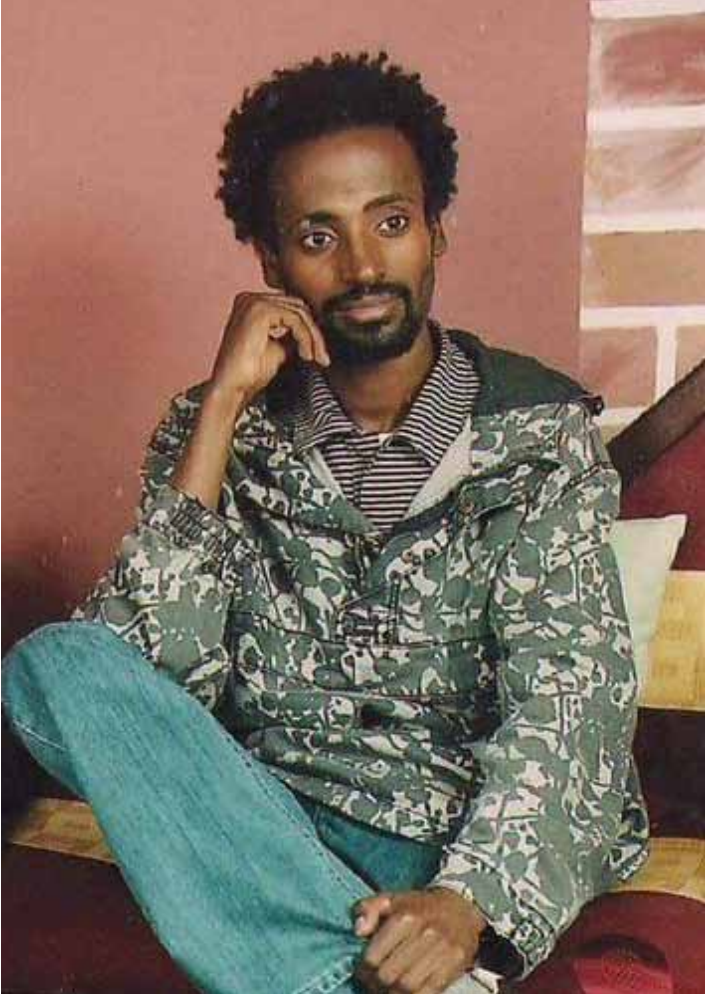
እንኪ ሸዋ

መእተዊ ሓደ ፅሑፍ ከም ኣተኣታትዎ ኣታዎይ እዩ ይመስለኒ
እሞ መእተዊ እዚ ፅሑፍ ንሎሚ ፀርፊ ዘይንገብር። ይኹን።

ሓደ ሰብ ረሳሕ እንተይሉኳ ማይ ምፍታው። ዓንጓር፣
ነፋጥ ኢሉ እንተፀሪፉካ ኣፍንጫኻ ብመንዲል ሃሰስ፣ ፊጥ
ምባል። እንተዘይሃልዩካ ኣይምልከተንን ኢልካ እቲ ተዛራቢ
ፀገም ስነ ኣእምሮ ደኾን ይነብሮ ይኸውን ኢልካ ከም
ሓው መጠን ትሓዝነሉ እሞ ፈውሰ ምሕረቱ የውርደልካ
ኢልካዮ ትሓልፍ። ካልኣት ከም እኒ ጨፋር ኣግብዕቲ፣
ገጣጢ እንጣጢዕ፣ ደፍዳሬ ዓውሶ፣ መሕፈሪ ኣጋይሽ፣
ዲጠን መቐበሊ ማይሊጠን፣ ጀልኣቭ ጌፋፍ ስረ ኸረምቲ፣
ዝሓደረ ሓምሊ ፣ ዓማል ስኒ ብራኳ (እታ እኳ ሜድ ኢን
ስዊድን ዝብል ፅሑፍ ዝነበራ ብጫ ብራኳ) ረይጣጥ፣
ዓራቕ፣ ጥሙይ ቁማል፣ ወደል ሃዝራጥ ወዘተ ዝኣምሰሉ
ዘናጫት ፀርፍታትና እውን ከምኡ ዝምልከተካ እንተኾይኑ
ትእርም፣ ዘይምልከተካ እንተኾይኑ ንተገራፋይ ጋብር
ጨጓር ምሕረት ንኸውርድሉ ተመኒኻ ትሓልፍ እምበር
ኩራ፣ በትርን ምንታዕንስ እንታይ ኣምፀኦ?

እኒህውልኩም ድማ መልኣኽ ዘይብሉ፣ ፅላሎት ዘይብሉ፣
ድሁል መልኣኽ፣ ውቃበ ዘይብሉ ውቃበኻ ትርሓቕ፣ ግፉፍ
ቆለ፣ መልኣኽካ ይግሸ፣ ወዘተ ዝብሉ ፀርፍን ጎረቤቱ
ንፀርፍን፣ መርገምን ጎረቤቱ ንመርገምን ዝኾኑ ኣገላልጻታት
ትግርኛ ትሕዝቶኦምን መልእኽቶምን ልዕሊ ደረጃ ሃፍትን
ድኽነትን፣ ልዕሊ ግዳማዊን ኣካላዊ ርእይቶን ኮይኖም
ንመንፈሳውን ውቃቤኣውን (ሓዘላተይ እዛ ውቃቤኣዊ
እትብል ቃል ኣይንሳደድን ሎማዓንቲ) ኩነታት ውልቀ ሰብ
ዝጥቁሙ ንበይኑ ዓይነቶም ኣገርፍ።

ውቃበ ኸ እንታይ ማለት እዩ ነበረ ደቀይ። ቅድሚ
ሎሚ ኣብ ዝተፀሓፉ ድርሳናት 'ብዲባ' ('እንታይ ብዲባ

ኮረንቲ

ባብትርቲ እምበይ” በለ ሓደሲ) ብዛዕባ ውቃበ ብግቡእ
ተሰኒዶም ስለዘይተቐመጡ፣ እንተሃልዮም ድማ ወይ ሰኣን ኣዞና
ወይ ሰኣን ኣራኽቦና ስለዘይረኽብናዮም ንወግዲ ስለዝሃፀፀና
ንሎሚ ብዝመሰለና ከንፋርኽ።

ውቃበ ዝብል ቃል ቀጥታ ምትርጓም ንግዚኡ ዋላ እንተተሳኢኑና
ቆለይ ተላዲሉ፣ ውቃበይ ጠቢረ፣ ቆለይ ግፍፍ ኣቢሉኒ ወዘተ
ብዝብሉ ሓረጎትን ኣባህላታትን ንኸበባ እሞ ፈርፊርና ፈራፊርና
መእተዊ ኣይንስእነላን። ኣጆኹም ናይና።

ልዕል ኢሉን ካብ ዝተዘርዘራ ብሂላት ውቃብይ ጠቢረ እትብል መሪፅና ንእቶ። ዝጥበር ነገር መቐስ ተኣናፊ ምዃኑ ኣይተርፍን። ውፅኢት ትእንፍቲ ድማ ምጉራዕ እዩ ንበል። (ኣቤት ውድብ ብዛዕባ ቆለን ውቃብን ሓንቲ ገፅ መፅዕዕቲ እንተይገበረት ድሑር ባህሊ እዩ ብምባል ኣሸኪታ ክንደይ መጉረዓይ እዩ በሃሊ ብኸርማጅ ቀጥቀጠት ክንደይ ረከብት፣ ጀበናን ፈናጅልን ሰበረት ዕጣን ቀላዲ መፅሓፍን ጠንቁቀልን በታተነት ደሓርስ እኳ ዓዲ ብዓዳ ፍንጃልን ጀበናን ኮነት እም ኩሉ ናብ ውቃቢኡ ምጥባር ኣተወዎ። ማሕበር ቆለኛታት፣ መጉራዕትን ጠንቆልትን ትግራይስ ኮይንዎ ድዩ እንተይተመስረተን ንመሰሉ እንተይተቐለሰን ክቐሪ?) ናብ ወግዕና ደኣ። ምጉራዕ ድማ ኣብ ጓይላ ንበል፣ ምጥባር ድማ ብስሙያት (ጥሉላት) ወቓዕቲ ከበሮን ጣቕዲትን ንበል፣ ዝርዝር ካብ ምውዓል ምእንቲ ክንገላገል ወዘተ እውን ንበል። እንታይ ንበልንበል ደኣ እዩ እውን እምበር።

እሺ ብዜካ ኣብ ጓይላ ትግራይ ከ ኣብ ጓይላ ኻልኣት ምጉራዕ ኣሎዎ? ክሳብ ሎሚ ኣይረኣናን ኣይሰማዕናን። እንተሃልዩ እውን ይሃሉ ኣይግድሻናን። እሺ ምጉራዕ እንተዘይሃልዩ ኸ ምጥባር እንታይ ኣምፀኣ? ዘይመፀ። ባዕልኸን መምፅኢት ደርፊ ባዕልኸን መጥፍኢት ደርፊ።

ድንቁ እም ውቃብ እንታይ እዩ? ሙዚቃ ትግራይ ከ ንውቃብ ከመይ ክጥብሮ ኸኣለ? ሓደ ዘይፈለጥናዮ ዘይተነግረ ዝምድና ውቃብን ሙዚቃ ትግራይን ደበኸ። ሓዘ መሰለኒ መልካም ጨርቁ! ደጊም ኣዛው ምውጣር ሸገ ዓርከኒ።

እንታይነት ውቃብ ኣይትበረሀናይ ዶ ብልና ነብርና እማነይ? እንኳዕነይ። ኣብ

ምንጎ ውቃብይ ማዘቃ ትግርኛይ ዝምድና እንድሕር እነሆ ኣዛው ኣያም ማለት ጨለ። ትደይመለስናያ 'ውን ብዓዳ ሕቶ ብሕቶ ገብርና ሰብ ዳበለት ህራስ ናስእና። ታኸን ገውርና እዩ 'ዛኹላይ ምንቅይና? ኣረ ጭርቆስ ዓፀላ! ደይምንቅይና፣ ህራስ ታ ክዓዩ? ሰብ ዳበለ ሓንጎሉ ካድዝዕግስ ትትመራመረ ብልና ደኣም።

ነገሩስ ውቃብ ዶ ብዘይ ሓደ ተኣምር ተጠቢሩ ተኣምሩ ኣበይ ወገን ክኸውን ከምዝኸእል ጥርጣረናን ሕቶናን እነሆ።

ህርመት ከበሮ ትግራይን ህርመት ልቢ ወዲ ሰብን፣ ክርታት ክራር፣ መሰንቆን በገናን ኣሰራርሓ ስርዓተ መትኒ ደቁ ኣዳምን፣ ትልሂት ትግራይን ስርዓተ ዑደት ደም፣ ሕምባበን ቅርፅን መሬትን ስርዓተ ፀሓይን፣ ቅርፂ እቲ ክቢ ብዘየገድስ ምስጢር ምኽባቦም እንታይ ይበሃል? ዓይንኻ ዓሚትካ ቅንዕ ኢልካ ሰለለለለለል ምባልን ተመስጦን፣ ኣዴታት ኣብ ጓይላ ትግርኛ ዝደቀሱ ቆልዑ ሓዚለን እዙ ኹሉ ኸበሮ ሂር እናበለ እንትለሃያ ምስጢር ዘይምርባሾም ካብ ድቃሶም ብር ዘይምባሎም ይገርም፣ ደርብ ደርብ ተባሂልካ ሕሕይ ሕሕይ ሕሕይ ሕሕይ ምባልን ርግብግቢት ተፈጥሮን፣ እም ድማ በዚ ሎሚ ምስቲ ምስጢር ህይወትን ዩኒቨርስን ክፈልጥ ዝደለየ ኣብ ጉልበት፣ ርግብግቢትን ማዕበልን (ENERGY, VIBRATION AND WAVE) ማሳ ንማሳ (RESPECTIVELY) የስተብህል፣ ኣብ ዝበሃለሉ ዘበን ሳይንስ፣ ውህደት እዚ ኹሉ ዝፈጥሮ ፍቱን መድሓኒት ውቃብን ብሰብ ምዩ እዚ ዓውዲ ተዓዩ ክሳብ ኣብ ኢድ ሕድሕድና ዝኣቱ ወግዲ ምውጋዕ መን ክልከለ?

እዚ ኹሉ ህርመትን ክወናን ምስ ህርመትን ክወናን ተፈጥሮ ካብ ሞለኪዩል፣ ሞህዮን ኣተምን ክሳብ ዩኒቨርስ ብስኒት ዝቐመመን ዝመሃዘን ሕብረተሰብ ኣብ ከመይ ዝበለ ዕምቆት ርድኢት ዝነበረ እዩ? ዝብል እውን መልሲ ይርከብ ኣይርከብ ብዘየገድሸ ምሕታት ፅቡቕ እንተይኮነ ኣይተርፍን። ንሎሚ ስምዒታትና ነውግዕ።

ድምዒ ከበሮ ትግርኛን ውቅዒት (ህርመት) ኣብ ሙሉእ ጥዕና ዘሎ ልብን ይሳነ። ዘይኣመነ እንተሎ በዓል ስቴተስኮፕ ንዓ እቶ በሎ።

ምስጢራት ህይወት ተፈጥሮን ልዑል

ግንዛብ ወዲሱብን ከምርምሩ ዝደልዩን ዝብህጉን ሳይንቲስትታት ዓለም ናብ ትውፊታት ሙዚቃ ትግራይ ገፃም እንተመለሱም ብርግፀኝነት ጥርሖም ኣይክምለሱን።

ዕሕሕ! እሞ ክንፀዊ ዶ?

ምኽባብ ፊደል 'ዐ'ን ዓይንን ሸማ እውን ዐ ዓይኒ እያ፣ ኣብ ዓለም ዘላ ፊደል 'ዓ'ን ቅርፂ ዓለምና ምስ ዘንጊ ሕምባባእን ን 'ዓ' ትመስል። ምምስሳል ቅርፂ ፊደል 'ፀ'ን ፀሓይን ሸማ እውን ፀ ፀሓይ እዩ። ፀሎት፣ ሜዲቴት ዝገብር ሰብን ወይ እውን ሰባት ኣብ ቤተ እምነት ጠጠው ኢሎም ኣእዳዎም ኣጣሚሮም ወይ እውን ቀራንዮ ኣወንዚፎም ቅንዕ ኢሎም ፈጣሪኦም እንትልምኑ ወይ እንተመስግኑ ቅርፃም 'ጸ' ይመስሉ ሸማ እውን ጸ ጸሎት እያ። 'ሐ'ን ቅርፂ መርከብ ሓመርን ሸማ እውን ሐ ሐመር እያ። ምምስሳል ሀን ሃህ ዝበለ ነገርን ወዘተን

ተመሳሰሎ ቅርፂ ኣብ ውሽጢ ኣርባዕቲኣን ሰሙናት ሓደ ወርሒ ዘለዎ ቅርፅታት ወርሕን ኣብ ማህፀን ኣዴታት ዝዳሎ ሰብ ዝፍጠረሉ እንቋቋሖ ኣብ ውሽጢ ኣርባዕቲኡ ሰሙናት ሓደ ወርሒ ዝህልዎ ቅርፅን ተመሳሳሊ እዩ ሸሙ እውን ወርሓዊ ፅግዖ እዩ። ቁናኖ ኣዴታትን ሕንፃፃት ቃስታን ሞሮን፣ ዓምዲ ገዛ፣ ጋድም፣ ሞሮን ጉራንዳን፣ ሓሳባዊ ሕንፃፃት ቅናት ምድርን ሞሮን ቃስታን ኦ ኦ ኦ! እዘን ልዕል ኢሊን ዘለዎ ሰለስተ ዓናቕፅ ተወሳኺ እዩን ከምዚ ናይሎምዘበን ዘረባ።

ምኽባብ፣ ሞላልነትን ክልተ

ዋልታታት ከበሮን ቅርፂ ዓለምናን ክልቲኡ ዋልታታትን፣ ሰሓብ ሰሓብ ክቢ ቅርፂ ተለሃይትን እሸክርክሪት ኤሌክትሮናት ኣተምን ዋህዮን ኣብ ዙርያ ኒዩክሊዮን፣ እሸክርክሪት (ዑደት) ፕላኔታት፣ ኮባኸብትን ስርዓተ ፀሓይን ዝፈጥሮ ዓንኬሉን ብዘይምኽንያት ደኾን ይኸውን ዝመሳሰል?

እሞይ 'ማ ሓደራ እዚ ሙሁራዊ ኣክሮባትን ስንጠቓ ፀጉርን ኣይኮነን። እንተኾነ እውን ኣይኮነንዶ ፀጉሪ ዝኣክል ዋሬዓስ ሓንቲ ኣተም እኩዋ ተሰንጢቓ ኣቶሚክ (ኒውክሊር) ኤነርጂ ተረኺቡዎ እዩ እሞ። እዚኣ እውን ሓንቲ ፎካስ ተወሳኺት እያ። ምኽሪ ኣይትብላ ጥርዓን ኣይትብላ ሰቓ ኢላ ሳይንሳዊ ዕጥራንን ሸርሞጥሞጥን ።

ንመለስ ደኣ ንመለስ ናብ ትልሂትናን ውቃብናን። ድኻሲ ተላህዮ ይወፅእ እምበር ኮሸምሸም መን ኣልመዶ? ውቃብ እዩያ። ከም ልቓሕ ሰብ ዘይብላ ንቐድሚትን ንድሕሪትን ተኹድድ ኣላ። ሓቃ። ውቃብ እዩያ። ልቓሕ ሰብ ዶ ይዓቢ ውቃብ? ስልም ደሞ ኸብሎ ዓይነዩ ምስ ከበሮ እናኸደ ውነዩ? ስልም የለይ ስልም የለይ፣ ስልም የለይ ንፃወት እምበይ። ሓቂ ውቃብ ምጥባር ይገድድ። ወዘተ እውን ይገድድ።

እሞ ምኽባብ ትልሂት ትግርኛ (ቀጥ ኢልካ እንተትኸየድስ ተልሃይቲ ኣበይ ኮን ምበፅሖ? ዳርጋ ማዳጋስካር ወይ ጨለቕት ምኣተው። ካብዙይ ልጨለቕት ዓለም ተጨነቐት በለ ደራፊ። ካብዙይ እንትብል ካበይ ምኻኑ እንተዝፈልጥ ደስ ምበለኒ ግን እንኳዕ ሱቕ ኢሉ ካብዙይ በላ ደስ እያ ትብል ሱቕ ኢላ ኣብኡ እንተላ። ኣብ ዘለኻዮ ኸይንካ ካብዙይ ልጨለቕት ምባል እዩ ልሕሽ።)

ምጉራዕ ብዙሕ ግዜ ኣብ ጓይላ ዘጋጥም እንዶ (ክእለት) ኣወቓቕዓ ብዘይብሎም ወቓዕቲ

ኸበሮ ወይ ድማ፣ ኣዴታት ብበዓል ገዝኣን ወይ ካልእ ሰብ እንትሓርቃ፣ እንትርበባ፣ ዝደለዩኦ እንትስእና፣ እንትቃወፋ፣ እንትእነፋ ወዘተ ኣጉሪዐን ኣጉሪዐን ይወፀሉን ወይ ድማ ብስሙያት ወቓዕቲ ኸበሮ ናብ ንቡር ስምዒትን ምርግጋዕን እንትምለሳ ወይ እንትምለሱ ንዕዘብ እሞ እዚኣስ ከመይ እያ ብልሓታ?

ትኸክለኛ ወቓዒ (ውቅዒት) ከበሮን ምስ ፈውሲ ምዕግርጋርን ምጉራዕን (ውሽጣዊ ሕክምናን) ዘራኸበት ገመድ ዝረኣዩ ዓይኑ ይብራህ። ህርመት ልቢ እንትዛባዕ ሰብ ሓሚሙና ተባሂሉ እንዳ ሓኪም ይኸድ፣ ህርመት ከበሮ ዘቃወፎም ተለሃይቲ እንተነኣሰ ስምዒቶም ይርበሽ፣ ሃጥ እንተበለ ድማ ተሓዚ ወይ ቆለ እንተሃልይዎም የጉርዑ እሞ ጥሉል ወቓዒ ኸበሮ ተመሪፀ የስተኻኸሎም። እሞ እዛ ባህላዊት ሕክምና ውቃብ እዚኣ ሳይንስ እንታይ ይብላ? ርክብ ድምፅን ጥዕናን እውን ዘጋናነዩ ሰብ ይፅሓፎ።

ዝኾነስ ኮይኑ ኣጉርዑ ኣይተጉርዑ ብዘየገድሽ ኣብ ሓደ ጥሉል ጓይላ ተላሂኹም እንትትወፅኡ እንግደዓኹም ቅልል፣ ማእገርኩም ፍኹስ ዶ ይብለኩም? ከምኡ እንተደኣ ኹይኑ ርክብ ውቃብን ከበሮን (ቃሕ እንተይልዎ በዓል ሞያ እዚ ዘፈር ይመራመረሉ) በዙይ በለ በቱይ በቃ እንኳዕ ውቃብኹም ጠርከኩም።

መዓሰላማ ሹክረን ሓባይብ!

ቅንያት ቅዱስ የውሃ ንስን ባህልናን

ሆየ ኣብ ከባብታት ሰለኽለኻ (ብ ይርጋ ገብረመድህን (HAHU ETHIOPIA)

ካብ ባሕሪ ብጭልፋ ...

ልሙዕ ኣግራብን መሮርን ዓድና ኣዲንትና ኣብ ዝቆፀረሉ ሃገን ኢልና ምድኻት ተፈጥሮ ኣብ ንኹሉ ግዝያት መወዳእታ ክረምቲ ኢና በዓሉና ዘለና።

ጋሕጋሕ ፣ መሬት ኩብዲ ኣድጊ ምስ ኮነት እቲ ነበሰና ዝሓከና ውርጫ ነሓስ ምንም ክይቆፀርና መሓዞት ተኣኻኺብና ናብ ሓመሳ ንጎይ።ንሰውሒ፡-ሹምን ማይሓርገፅን ሰለኽለኻ።

ቅንያት ቅዱስ የውሃንስ ኮይኑ ዕምበባ ገልገለመስቀል ነቲ ገያፅ ብኣኻውሕ ዝተኸበ ማይሓርገፅ እኳስ ድባብ ዘልብሶ ቅን ኢና ዘለና። ገለ ኣብ ሰውሒ ሹም ወይ እውን ምዕራፍ ኣብረሮም ኮይንካ ናብ ጎላጉል ማይ ኣድጊ እንትትጥምት ምልኣትን ዕምበትን መንፈስ እቲ ሓምለዋይ ከርሰምድሪ ዓይዳካ ክትትሰእ ኣይትብህግን። ገለ ዓይንኻ ኣዘርካ ናብ ማይትዋሩ እንዶ ኣይረኣኻን ሓምለዋይ ዝርኣት እቲ ሃርኳት ሓረስታይ ድማ ተሰፋ ሰናይ ዘበን ኣሕንጊጡ ከም ብተይ ክትዘልል ይገብረካ።

ሃፍታም ከርሰ ምድሪ።

ሰውሒ ሹም እንትርፊ ቅንያት ጳጉሜን ኣንስቲ ዓድና እምበር ካልእ ዝቐድመና የልቦን። ኣንስቲ ዓድና ግን ቅንያት ጳጉሜን እቲ ዓመት ሙሉእ ውሒዞ ዘየቋርፅ ፍባ ሰለኽለኻ ካብ ጫፍ ናብ ጫፍ ማለት እውን ካብ ዳዕድ፣ምሕምባስ ባቡር ክሳብ ሰውሒ ሹም ለይቲ ገሰገሰካ ምሕምባስ ዝቐድመን ኣይርከብን። ሎሚ ግን ገና መፋርቕ ነሓስ እዩ እምን፣ተን የለዎን።ኮን ዶ ኹን ማይሓርገፅ(እንዳኣብረሮም) ሕሙም ዝኣልኩን ገለ መፅብዓ ኮይኑዎን ኣረቂ ይኹን ቡን ሒዞን ዝመፃ ይቐድማና እምበር ሕዚ እውን መሰሰቲ እቲ ፍባ ንሕና ኢና መንኣሰያትን ሰገናትን ሰልኬ።

ቁርሲ ወዲ ቐርሲ ኣይንታይናን።ሕንብስ ውዲልና ታብር ከየርከበና እንተስ እንዳግብፃዊት እንተስ ካብ ሽግን ወይ እውን ኣርሒቕና

ብምኻድ ሽግ እንኣርየሉ ሰዓት ስለ ዝኾነ ቅድሚ ምሳሕ ዋኒና ንሱ እዩ። እርይ ውዲልና ድማ ብሽግን ወገን እንተፀኒሕና ፎኸኽታ እንዳ ማማሃረጉ ብእንዳግብፃዊት እንተውዲልና ድማ ነናብ ዝፍ ኣላሲስና ሽውሃትና ነውንግል።

ኣንቱም ሰብ ጋዳ ኣይደኸመና።

ሽግና ጠማሚርና ድማ ከበሮ ናብ ምክራይ ሰለይ ንብል።ምቁር ግዜ። “ድሕሪ ደርሆ ነቆ የለን ለይቲ፡ ድሕሪ ደብረ ታብር የለን ክረምቲ” ደብረ ታብር ኮይኑ [ነሓስ 13] ድማ እንዳመድሃኒኣለም ተሳሊምና ተቐዲምኩም ከይንበሃል ኣጋግዘ ሆየ ሆየ ናብ ምባል ንኣቱ። ዓቢይቲ ኣሕዋትና ኣማሰዮም ስለ ዝጅምሩ ንሳቶም ክይቀደሙና ዓመት ናብ ዓመት ዘብፅሓና ጎይታና እንዳመስገንና

እንተስ ሕምባሻ እንተስ ቐርሺ ዓሽ ይበሃለና እም << ፈሰስ ከም ማይ ነሓስ ከምዚ ንዓመታ ይዕቕረና ጎይታ >>

ብምባል ሰናይ ትምኒትና ገሊፅና ከይመሰየና ክነረኻኽብ ሃለው ንብል።

ዓመት ንዓመት ዘይመልኣሎም ድማ ዓመት ንዓመት ይዕቕረና እምበር ንዓመታ ከምዛ ሕጂ ሙሉእ ሞንጎ ሕማባሻ እንትንበሃል ንዓመታ ኣቕራብና ስኢልና ዕልል

- << ሆየ ሆየ ፡ ሆየ
- ሆየ ሆየ ፡ ሆየ
- ካብ ደብረ ታብር ፡ ሆየ
- የለን ክረምቲ ፡ ሆየ
- ካብ ደርሆ ነቆ ፡ ሆየ
- የለን ለይቲ ፡ ሆየ
- ቅዱስ የውሃንስየ ፡ ሆየ
- ደሓን ተመለስየ ፡ ሆየ
- መስቀልየ መስቀልየ ፡ ሆየ
- ደሓን ተቐፍቀልየ ፡ ሆየ
- ኣየኹም ቆልዑ ፡ ሆየ
- ባሎንጓ ጨልቂዑ ፡ ሆየ
- ኣጅኽን ኣንስቲ ፡ ሆየ
- ፃዕዳ ጣፍ ለወስቲ ፡ ሆየ
- ኣታ በዓል ማዕዶ ፡ ሆየ
- እሞ ንዓያ እንዶ ፡ ሆየ
- ብሹመል ታህሶስ ፡ ሆየ
- ክንኳላሰስ ፡ ሆየ
- ብሹመል ጠጥዓሎ ፡ ሆየ
- ክንተዓላሎ ፡ ሆየ
- ብሹመል ኣርጉዲ ፡ ሆየ
- ተመራጉዲ ፡ ሆየ
- እነየ ዓባየ ፡ ሆየ
- ክሳደን ልዋየ ፡ ሆየ
- እነየ ንእስቲ ፡ ሆየ
- ክሳደን ኩስኩስቲ ፡ ሆየ
- ሆየ ዝበልና ፡ ሆየ
- ዓመት ይዕቕረና ፡ ሆየ
- ሆየ ዘይበሉ ፡ ሆየ
- ዓመት ይማህለሉ ፡ ሆየ
- ሆየ ሆየ ፡ ሆየ>>
- እንዳበልና ዓዲ ብምልኣታ
- እንዳኸለልና ሽግ ሰላምን ተስፋን
- ኮሊዕና ድምዒ ርህው ዘመንን
- ተስፋን ብስራትን ነስምዕ።
- ሽግ ከይብራህኻ ሆየ ምባል
- ነውሪ እዩ።ሽግ ከየብራህና
- ክንጅምር እኳ እንተይልናስ
- << ሽግ እኳ ዘየብራህኹም>>
- ተባሂልና ንንወር ።
- ሆየ ኢልና ምስ ወደስና ድማ

ንበል።-ብላጎስ ክንፍንጻሕ ንቐርብ።

እዛ ፈሰሰ ከም ማይ ንሓሰ እውን መሪቕና ንኸይድ።

ይወሃበና፣ ቃል ይተኣተወልና፣ ዋላ ተቐዲምኩም ንበሃል ሰናይ ትምኒትና ከይገለፅና፣ ፈሰሰ ከም ማይ ንሓሰ

ከምዚ ግምታ ይዕቕረና ጎይታ ከይበልና ክንከድ ኣይሕሰብን።፤ውራ እዩ ኣይፀንሐናን።

ግዳ ባህሊ ሆየ ከተማን ገጠራትን ዓድና ንእሽተይ ፍልልይ ስለ ዘለዎ እታ ናብ እንዳ ኣባሓጎይ ከይደ ዝቐሰምኩዎ እውን ውን ኢላትኒ።

ጣብያ ዓዲ በዓረጅ ቁሽት ዓዲ ዛጎ

ማይ ባሬት፣ ጉርዝሒት፣ ምድማር ዝብላ ቃላት ገና ዓዲ ዛጎ እንትብል ቅዝል ዝብላኒ ፍሉይ ተዘክሮ ዘለዎን ከምቲ ሰውሒሹምን ማይ ሓርገፅን ሰልኬና ናይቲ ጣብያ ተወለድቲ ጳጉሜን ይኹን ቅዱስየውሃን ዝሕንብሱለን እየን።

ኣነ እውን ንኸረምቲ ካብ ከተማ ናብቲ ገጠር እንትኣቱ ብሓዲእን ስለ ዝሰገር ናይ ከተማ ጣጣይ ለቓሊቕ ኣራጊፈ ዝኣትወለን እየን።

ብጉርዝሒት ንደይብ ብማይ-ባሬት ቅድሚ እንዳ ጎይታይ ምብፅሓይ ግርማ እቲ መንገዲ ኸይኖም ዓጂብም ዘእትወኒ ብየማንን ፀጋምን ነንባዕሎም ኣብ ላዕሊ ዝተራኸቡ ቀናጭብ ከሳብ እዛ ሕዚ ኣብ ዓይነይ ኣለው።

ዓልቦ ሰጊኑ ፣ ጭሒሙ ምርኣይ ቩሻይ ዓይነይ ይመልኣላይ። ብፍላይ ዑፍ መስቀል ተሃራፊት ምስ ዝሰገኑ ዝርኣት ክትግወትን ግርምኣም ኮይና እትደምቀሉን ቅንዖት ግዲ ኸይኑስ እንዳ ጎይታይ ንኸረምታዊ ዑደታይ ምምራፀይ ዝሕበነሉ ምቁር ቅነ ክራማት እዩ።

እቲ ንኣራዊትን ኣዕዋፍን መፈራርሒ ተባሂሉ

ጠጠው ኢሉ ብላይ ጨርቂ ዝተኸደነን ኣእዳው ዝዘርገሐ ዝመስልን ምስሊ ሰብ ተኪሉ ሓላዊ ገደና ክኸውን ዝተሰርሐን ምስሊ ግን ሞይተ ኣይርስዎን። ሎሚ ኸይኑ እኳ ተረኣየኒ ።

ምውዳስ ዶ ትፈልጡ? <<ንወድሰን ንወዳድሰን ኣባይ ኣለዎ ንሰን? ንወድሰን ንወዳድሰን

ኣባይ ኣለዎ ንሰን? >>

ኣብቲ ኸባቢ ቅድሚ ቅዱስ የውሃንስ ምብፅሒ ሕድሕድ ገዛውቲ እንዳዘርካ ኢኻ ትውድስ።

ዝወደስካየም ድማ ሽዑ ዘለዎም፣ ሙብዛሕትኣም ግና ንቅዱስ የውሃንስ ወይ መስቀል ይማግብዑ።

እቲ መፅብዓ ድማ ካብ ሙሉእ ሞንጎ ሕማባሻ ክሳብ ደዓኛ ክኸውን ይኸእል።

ስዎ ከም ዘለዎ ኸይኑ። እቲ ሰዎ እውን ካብ ድምብሊቕ ክሳብ ዝንግሪር ክኸውን ይኸእል ከከም ዓቕሚ እቶም ሰብ ገዛ ይውሰን።

ሓደ መሓዳይ እንትነግረኒ ድማ ኣብ መዋሰንታት ዓዲትን ኣኸሱምን ዘለው ገጠራት ድማ እዚ ወደሳ ደብረታብር ጀሚርካ ድሮ ማርያ ኢልካ እቶም ገዛውቲ ተዘይኣረኻኺ ብካሎም ፍፋኤል *ጳጉሜን ሰለስተ* እውን ከም ዝካየድ እሞ እቲ መፅብዓ ድማ እንተስ ግምታ ኣይኮነን እውን ንቅዱስ የውሃንስን ንመስቀልን ይኸውን።

ኣብቲ እንዳጎይታይ (እንዳኣባሓጎይ) ዝሰማዕኹዎ ዘደንፁ ነገር ግን ከይነገርኩኹም ኣይሓልፍን።

ሆየ ኢልካየም ዘፅቅጡ ፣ መፅብዓ ኣትዮም ዘይህቡ ወይ እውን ሰይጣን ሰሪርዎም ዘዕልቡ እንተጋጥሙ እዞም ኣጉባዝ ተኣኪቦም ናፍቲ ናይቲ ዓዲ መእወይ ቦታ ብምኻድ እቶም ዝኸልእዎም ሰብ ቤት ከም ዝዓረፉ ኣቃብሩና ክብሉ ተካል ፋሎም ከም ዝገልፁ እሞ ንገለ ከም ዘሰንቡዱ ንሙብዛሕትኡ ግን እንዳ እከለ ሆየ ተሓሲሞምና ወይ መፅብዕኣም ጠለሞምና ዝብል መልእኽቲ የሕልፉ።

ኣየ እወ እዚ ባህልና።

ማርያ ከበሮ ንኣውላድ ዓድና ኣረኪብና ድማ ምቁር ባህሊ ኣሸንዳ ነስተማቕር።

ኣብዚ ቅንዖት እዚ ኩለንተናና ባህሊ እዩ። ትፅቢትና ፀበል ማይ ጳጉሜን እዩ።

ቅንዖት ጳጉሜን ግን ካብ ዓድኻ ወሂኻ ኣይትዘክር።

ብርሃነ ገብረሂወት ዝብልዎ ኤርትራዊ ፀሓፋይ ከምዚ ኸማይ ነዚ ቅንዖት ጳጉሜንን ሓመሳን እንትገልፅ ከምዚ ይብል

<<ከውታ ለይቲ እዩ። ናብ ምውጋሕ ኣቢሉ የምርሕ ግን ቅድሚ ኮኹብ ፅባሕ።

“ ጳጉሜንየ ኣብ ማይ ጳጉሜን

ኣይትሕፀባን ዶ ኣብ ማይ ጳጉሜን >>

ዝብል ደርፊ ምስተን ኣብ ወጋሕታ ጨቕጨቕ ዝብላ ኣዕዋፍ ተወሃሂዱ ኣብ ኣእምሮይ ይቐጭል ኣሎ። ማይ ጳጉሜን ንኸሕፀባ ተኣኪብን ናብ ሩባ ዝወርዳ ኣዋልድ መስከረም እናተቐባበላ የዚምኦ። ዝገድፋሉ የብለንን። ምስ ኣዕዋፍ መስከረም ንሕናዶ ንሰኽን እንክበሃሃላ ኣየ ክጥዕማ።

ማየን ተቋራረን እንክምለሳ የማነ ፀጋመን ካብ ዘለው ግራውቲ ሸዊት ስገም ቀቀንጢብን ሓሓሰየን ኣፈን ይኸፍታ። ቅድሚ ምቕራረን ግን ፈጺመን ኣይውዕልኦን። ፤ውራ። ማይ ጳጉሜን እኸሊ ከይለኸፍካ እዩ። ኣይሓረሳ ኣይሓመሳ ኣዕዋፍ መስከረም እውን ከምኣን። ንዝጭልገዐ ዝገድፋሉ የብለንን። ንሕናዕ ማዕረኽን እንዲና ክንዝምር ኣርፊድና እናባላ ኣብ ጉንቦ መሸላ ተኸይጠን እጃመን የልዕላ።”